

Digitaliseret af | Digitised by



Forfatter(e) | Author(s):

Gnudtzmann, Albert.

Titel | Title:

Tre Søskende : Roman.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København ; Kristiania, 1912

Fysiske størrelse | Physical extent:

247 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

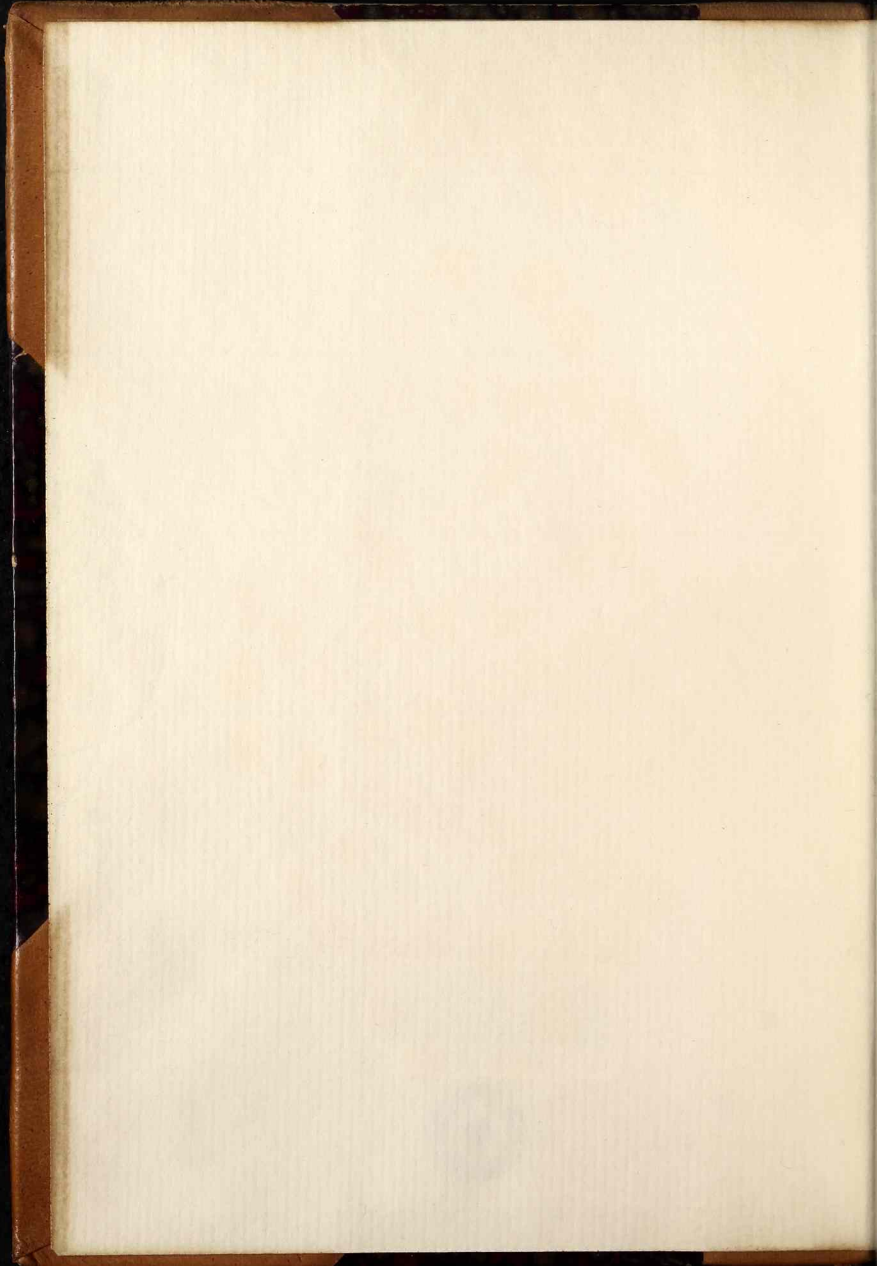
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET KÖNIGLIGE BIBLIOTEK



130021698106



ALBERT GNVDTZMANN
TITRE SØSKENDE



ROMAN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL NORDISK FORLAG



TRE SØSKENDE

ALBERT GNUDTZMANN

IDEALISTER. Fortælling. 1896.

GADESPEJLET. Fortælling. 1898.

RIDDER THORVALD. En lille københavnsk Roman.
1899.

DET STILLE VAND. En Fortælling om Ungdom. 1901.

EN SÆRLINGS ROMAN. Fortælling. 1902.

I BLINDE. Skuespil i en Akt. 1903.

RANDA DIGE. Fortælling. 1903.

FELTMANS SAMLINGER. Lystspil i fire Akter. 1905.

DEPARTEMENTCHEFENS BRODERSØN. Roman.
1905.

MINIATURBILLEDET. Roman. 1909.

DEN ROMANTISKE FADER. Komædie i en Akt. 1910.

MADS BRILLES HERREGAARD. En Sommerhistorie.
1910. Andet Oplag.

DEN TUNGE ARV. Fortælling. 1911.

ALBERT GNUDTZMANN OG HELMER LIND

STOR-KØBENHAVN. Skildringer og Billeder af Byen
og dens Liv i vore Dage. I-II. 1908.

ALBERT GNUDTZMANN

TRE SØSKENDE

ROMAN

lg 13. 2545



KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCCXII



KJØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

I

Fru Lembak kom sagte trippende gennem Entréen.

„Valborg! Kaffen! Men pas nu endelig paa at gaa sagte.“

Oppe hos Broderen vældede Røgen ud, saa snart Døren aabnedes. Valborg saa hans Skikkelse gro havmandsagtig frem af Taagerne.

Hun satte Kaffen paa det runde Bord midt i Værelset: „Her er Kaffe, Johannes“ — og vilde gaa. Men da i det samme Johannes drejede sig om mod hende, fik hun Mod til at tilføje:

„Er det ikke Historie, du skal op i idag?“ — og selvfølgelig vidste hun meget godt, at det *var* Historie, Herregud, det svære Fag, som de nu i Maaneder havde gruet for, men det var saa underligt at gaa sin Vej uden at have berørt Emnet. Det vilde være som at forlade en Sygeseng uden at have spurgt til Befindendet.

Han rejste sig og kom hen til hende. Øjnenes Senehinder var matgule som Elfenben; han glippede skærmende med de lidt for korte Laag.

„Historie, jo, det er Historie, og nu har jeg læst paa det hele Natten, saa Hjernen er én Las. Hvis jeg ikke kan det nu, saa er det slet ikke til at lære.“

Valborg tænkte et Øjeblik paa, at *hun* i Grunden aldrig havde haft nogen Vanskelighed med at lære Verdenshistorie. Det var bare nogle Tal og nogle Navne, man skulde kunne huske — ikke stort anderledes end nu Regnskabet over de Indkøb, man gjorde, naar man var i Byen for Mor.

Og Valborg var jo i Grunden den, det hele hvilede paa, hvad angik Pengesager og Regnskaber — der var slet ikke saa lidt Verdenshistorie i det

Men naturligvis var det Pensum, Johannes maatte lære til Studentereksamen, af en helt anden Art, mere indviklet og ligesom dybere — som i det hele taget alt Johannes's var sværere end hvad noget andet Medlem af Familien havde gennemgaaet.

Hun fortrak Munden lidt, saa hendes Underbid traadte frem.

„Ja, kære Johannes, du ved jo, hvor Far vilde tage sig det nær, hvis ikke du fik første Karakter.“

Han rankede sig. „Første Karakter — naa, det har nu ingen Nød. Men den skal ta'es fint, forstaar du — lige i Sigtekornet. Der skulde jo gerne sættes christianshavnsk Rekord.“

Valborg listede sig forsigtigt forbi Loftskamrene, ned ad Trappen. Der inde var det jo, hun boede, hende den gule, som de sagde var ved Teatret — pøj! det var ligesom der lugtede af Patschouli her helt ud paa Gangen. Godt man havde saadan en solid og fornuftig Bror, som bare tænkte paa Eksamen — ham skulde hun nok lade være at forlokke, den gule. Saadan et Leven hun holdt deroppe; man kunde høre helt ned i Køkkenet, naar de skaalede. Men at Værten ikke skammede sig!

.... Fru Lembak trippede endnu om nede i En-

tréen. Skønt en Elefant godt kunde have travet lidt her nede, uden at det havde kunnet høres op paa Kvisten, gik hun paa sine svage Ben saa sagte, som om nogen havde ligget syg i Lejligheden, og undgik omhyggeligt det løse Gulvbrædt, der altid knirkede saa ubehageligt, naar man kom til at træde paa det.

„Saa Johannes meget træt ud?“ spurgte hun og sænkede Stemmen til en Hvisken.

Valborg syntes det egentlig ikke. Men hun huskede nok, hvad for en Omgang hun havde faaet, da hun for nogen Tid siden havde udtalt den Anskuelse, at det hele vel i Grunden ikke var saa farligt. Jo, han saa meget træt ud men var alligevel ved godt Mod, sagde hun og tilføjede:

„Det er jo Historie idag,“ — og i en Tone, som om hun havde sagt: Idag udkæmpes et Verdensslag.

Fru Lembak sukkede af sit Hjertes inderste Grund, og de graa Øjne blev bekymrede.

„Ja, idag er det Historie. — Han kommer vel her ned, inden han gaar?“

Johannes kom derned, kjoleklædt, med det svære, lyse Haar strøget dybsindigt ned over Panden. De brede Skuldre stod spidst ud fra Legemets Midtlinie; der var noget stativagtigt over hans Skikkelse.

Fru Lembak havde rejst sig fra sin Plads ved Sybordet og stod mønstrende foran ham. Herregud, hvor han lignede sin Fader, den Gang *han* var ung og saa Rendebanen ligge lys og glat foran sig; det var hans knudret fremspringende Pande og ogsaa hans forskende, lidt tunge Øjne.

Men Underansigtet, det var fra hende selv, for det vidste hun da, at hun altid havde haft en smuk lille Mund og en Hage, der var fastformet og rund som en Valnød.

„Ja, nu gaar jeg, Mor,“ sagde han og saa ud, som om han vilde sige: Jeg kommer sandsynligvis ikke levende tilbage, men lov mig, at du ikke vil græde over mig.

„Er du ikke forfærdelig træt, lille Johannes?“ Hun pillede ved det hvide Slips, der var snæret sammen i en forbitret Sløjfe.

„Træt? Det spørger nok Censorerne ikke om. Jo mere man hænger med Næbbet, des mere blodtørstige er de, de Satener.“

„Og der er slet ikke noget, du vil ha'e?“

„Nej Tak.“

„Kininpillerne — har du taget?“

„Jo — pligtskyldigst.“

„En Æggeblomme?“

„Tror ikke, det hjælper. Men du skal se, hvis jeg ikke allerede har læst mig til Idiot, saa gaar det nok allsammen. — Naa, nu maa jeg afsted. Farvel, Mor, hils Far.“

„Farvel, min egen Dreng.“

Hun hævdede sig paa Tærne for at kysse ham. Han gjorde en afværgende Bevægelse, han kunde ikke sige, han yndede dette Slikkeri. Og han følte hendes gamle, graablege Ansigt, der var poset og slapt af for meget Indendørsarbejde og for indestængt en Luft, stryge kærtegnende hen over sin ru Kind.

„Farvel, Mor,“ sagde han igen, denne Gang lidt

haardt og stejlt afbrydende, og gik med lange Skridt ud i Entréen.

Moderen gik med derud og blev staaende, mens han knappede den lange, graagule Ulster over Kjolesættet. Først da hans Skridt var drønet ned ad Trappen, gik hun tilbage ind i Stuen.

Hun var bleven lidt forpustet. Den Astma da ogsaa! Den skulde nok melde sig, bare man var Genstand for en eneste Smule Sindsbevægelse.

Gennem det tætte Gitter af Potteplanter, der dækkede det smaarudede Vindue, spejdede hun ned paa Gaden. Nej, hun øjnede ham ikke, han maatte allerede være drejet om Hjørnet.

Saa søgte hendes blide, graa Øjne op efter — der hvor Frelserens Kirketaarn ridsede den bleggraaf Eftermiddagshimmels Silke. De standsede ved Manden øverst paa Taarnet: der stod han, svingende med Sejrsfanen, som han havde vist sig for hendes Blik hver Dag tredive Aar igennem, højt over det gamle Christianshavns røde og sorte Tage.

„Ja,“ sukkede hun, „vi maa jo haabe, Vorherre lægger sin Velsignelse i. Uden ham udretter vi Mennesker ikke noget.“

Ude i Køkkenet var Valborg i Færd med at vaske op. Hun raslede idag stærkere end sædvanlig med Gryder og Kasseroller; hendes lidt for lange Arme skød ned efter dem i det varme Vand som Maager efter Fisk, greb dem, skrubbede dem, slængte dem barsk til Side i en Hob paa Køkkenbordet.

„Far og Mor ender med at gøre Johannes ganske kulret,“ sagde hun ved sig selv. „Saamænd er han en god Dreng, det er han virkelig“ — Potageskeen

dansede støjende henad Køkkenbordet — „men maa han ikke ende med at tro, at han er Stormogul af Indien, saadan hele Huset drejer sig om ham og hans Eksamen!“

Men ingen hørte disse Betragtninger, og det varede heller ikke længe, saa blev Valborg igen helt blød om Hjertet. Hun maatte tænke paa de mange Nattetimer, Broderen nu havde siddet oppe paa sin Kvist, mens de andre sov deres søde Søvn, og gravet, Spadestik for Spadestik, de knudrede Lærdomme frem af Bøgernes klæge Jord. Hun maatte se for sig hans adspredte Mine, hans trætte Øjne, hans Hænders febrilske Dirren. Og han var jo dog egentlig saadan en god Dreng.

Valborg blev stille ogsaa hun, og sank ned paa en Køkkenstol henne ved Vinduet. Ogsaa herfra kunde man skimte Skikkelsen med Sejrsfanen højt oppe i den blege Luft, og Valborg bøjede Hovedet tilbage mellem de lidt for høje Skuldre og blev ved at stirre, til de brune Øjne blev helt glasagtige af Træthed.

En Spyflue summede utrættelig om oppe under det hvidmalede Loft. Ellers hørtes i hele Lejligheden ikke en Lyd uden den af det gamle Taffelur, der dikkede sløvt og gammelmandssprødt fra Konsollen mellem Vinduerne.

Ikke før en Nøgle blev sat i Entrédøren og sagtmodige Trin lød hen over det knirkende Gulvbrædt.

Saa rejste Valborg sig og kom ind i Stuen.

„Der er Far.“

Og knap havde Bogholder Lembaks bøjede og

lidt skæve Skikkelse vist sig i Døren, før hun i Rapporttone meddelte:

„Johannes gik for en halv Times Tid siden. Det er jo Historie idag, men han er ikke Spor af træt, og han mente selv, at det nok vilde gaa godt.“

II

Johannes havde taget Eksamen med et fint Resultat, og Begivenheden skulde fejres med et lille Gilde.

Et meget lille Gilde. Kun de fortroligste var bedt. Alex Hansen naturligvis, Majas Kæreste, Tante Gitte, Evighedstanten, saa kaldet, fordi hun i tyve Aar havde danset paa Gravens Rand og fremdeles unddrog Døden sine rystende Rester. Endelig Lembaks ældste og kæreste Ven Kiehn.

Lembak og Kiehn havde siddet sammen som Assistenten i Revisionsdepartementet. Senere var Kiehn bleven ansat i Civillisten; derfra var han nu afgaaet med Pension og Titel af Kammerassessor. Han var Valborgs Gudsader og benævnedes derfor Onkel.

Bogholder Lembak befandt sig som i en Feltlejr. Ude i Køkkenet havde den ufejlbare Kogekone Fru Larsen opslaaet sin Generalkommando, i Spisestuen havde et fremmed Kvindevæsen med Krøller og beske Smilehuller anlagt et fremskudt Fort, og ude i Terrænet opererede Mor og Valborg, selskabsriggede men med Køkkenforklæder og opsmøgede Ærmer: de var øjensynlig den samlede Styrkes Kavalleri og færdedes i stadigt Trav mellem Køkken og

Sovekammer. Og inde i Kabinettet var Evigheds-
tanten lagt i Baraklejr i Selskab med en gammel
Aargang af Familiejournalen. Hvor skulde under
saadanne Forhold en Mandsperson gøre af sig selv?
Hele Stuen duftede af Gennembankning og Sæbe-
lud; Stolene var saa fine, at man knap turde
sætte sig, Tobaksrygning aldeles forbudt. Trave op
og ned ad Gulvet kunde man jo nok og af og til
indlade sig en Smule med den gamle, graanende
Kanariefugl, der havde faaet rent Sand og i ængste-
lig Højtidsstemning flagrede frem og tilbage i sit
Bur. Men man maatte endelig passe ikke at træde
paa den løse Gulvfjæl, for at ikke Evighedstanten
skulde blive revet ud af sit fortrolige Samliv med
Familiejournalen, og ubekvemt befandt man sig jo
i denneher sorte Frakke. Den havde nu i over Aar
og Dag været opstaldet i Klædeskabet og vilde slet
ikke mere rigtig falde til: Bogholderen havde det
med mange Hjørner og spidse Knogler, og denne-
her Frakke var djævelsk syet og rent balstyrig; den
bed sig ind i Kødet ved Ærmegabene; den lagde sig
i Læg om Maven og stejlede frækt i Nakken.

Dertil kom, at man var saa højtidelig stemt, saa
underlig bevæget — at Hjertet stormede i ens Bryst
og Blodets Bølger havde faaet en Fart, som man
ikke havde kendt i tredive Aar. Glæde var det, men
en urolig, forventningsfuld Fryd, der ikke rum-
mede nogen Hvile. Ak, det var det Foraar, man al-
drig for egen Regning havde oplevet: nu først hørtes
dets Brusen. Gennem Sønnen kom det med sine
ubegrænsede Forhaabninger, med sin Feber af
Frygt og af sød Anelse. Og saa skulde man kun
altfor tydeligt føle, at man ikke mere var rigtig

skikket for det: det var ikke frit for, at det ordentlig stemmede for Aandedrættet.

— — Bogholderen tog Brillerne af og saa sig om. Aa Herregud, denne gamle Stue! Her havde man nu sjokket i tredive Aar, lige siden den Dag, man efter en fleraarig Forlovelse endelig havde vovet at sætte Foden under eget Bord. Herregud de gamle Møbler! Der var en Tid, hele Stuen havde skinneth af Forventningens Fernis; da havde man jo tænkt sig de spædlemmede Stole, de smalle, tarvelige Gardiner og de altfor hidsigt blomstrede Tapeter blot som midlertidige Foranstaltninger. Men Møblerne havde mistet Polituren, Tapetblomsterne var visnede, Gardinerne kommet til at ligne gamle, falmede Kirkefaner, og Afløsningen var ikke kommen. Nej Gud bedre det! det havde endda været svært nok at holde sammen paa det, man havde.

Ak ja ja ja! Man havde gennemgaaet de Ting, som det ikke en Gang var rigtig rart at tænke tilbage paa nu, da det hele dog var saa nogenlunde overstaaet. Et Par Gange havde han selv været et godt Stykke paa Vej hen ad Døden til, og hver Gang havde det kostet Penge, mange Penge. Og to Gange kort efter hinanden havde der her i denne Stue staaet en lille sort Kiste med et lille hvidt Barne-lig

Da de saa endelig troede sig færdige med alle Livets Uvejr og Maja og Valborg var begyndt at vokse til, var Johannes bleven født. Hele den Vinter havde Mor ligget i Sengen med daarlige Ben, og Johannes maatte have Flaske; han havde saadan en velsignet Graadighed, Knægten, og Mor var jo ikke af de robuste. Der var gaaet en hel lille Kapital

til Doktor og Medicin. Men Kiehn havde rigtignok været mageløs den Vinter. Og han kendte en Familie, der ikke sled sit Tøj synderlig nøje

Jo, Johannes havde været dyr, og de havde alle, hele Familien, maattet bringe deres Ofre, for at han kunde blive Student.

Men nu var Oprejsningens Time snart inde. Der var sikret ham en Plads paa et Sagførerkontor, saa han selv kunde hjælpe til med sit Underhold, indtil han kunde tage sin juridiske Eksamen. Paa den anden Side af den skimtedes Opfyldelsen af Forældrenes skønneste Drøm: at se ham som en højtstaaende Embedsmand oppe i den røde Bygning, der hvor hans Fader nu sad som en af de mest underordnede.

Naar da til den Tid nogen spurgte Bogholder Lembak, om han tilfældigvis skulde være i Slægt med Departementschef Lembak, saa vilde han smile lunt og sige: „Jo en lille Smule. Det er min Søn.“ Maaske vilde han ogsaa tilføje: „Det har ikke været nemt at faa ham saa vidt. Men den Dag, han kom til Verden, lovede jeg mig selv, at han skulde faa en bedre Start i Livet end hans Far.“

— — Nu skrattede der en Nøgle i Entrédøren. Naa, det var nok ellers bare Maja, der kom fra Forretningen, hvor hun var Ekspeditrice; hun havde altid saadan en voldsom Maade Jo ganske rigtigt: der kom hun haglende ind i sit hvide Vaske-liv og med Hatten vippende bag ad Nakken. „God-dag, Far, jeg har lynende, flintrende travlt!“ Og lige med det samme var hun ude af Stuen igen, inde for at klæde sig om til Middagen i Pige-kammeret,

der ellers var Valborgs Værelse. Selv laa Maja om Natten paa Chaiselongen i Kabinettet.

Det var ogsaa paa høje Tid, hun kom i Pudsen. Alex Hansen var der allerede; han stod ude i Entréen, optaget af at frisere sit hvidgule Haar og den lille, stride Moustache med en Lommekam. Alex Hansen var i Kjole og hvidt, imod Indbydelsen. Alex Hansen var altid i Kjole og hvidt, naar de andre var i Frakke og omvendt; disse Etikette-spørgsmaal var noget Djævelskab.

„Men for Resten,“ sagde han og missede mod Lyset med sine violblaa Øjne, der undertiden kunde faa et rødt Skær, som en Albinos, — „for Resten har jeg mine Grunde. Jeg er ellers langt fra nogen Tilhænger af den sorte Kjole; jeg synes, der er noget lakajagtigt over den. Men nu er den én Gang autoriseret som Festdragt, og saa sagde jeg som saa: for det første maa vi hædre Johannes, for det andet er min sorte Frakke i en temmelig sørgelig Forfatning.“

Lembak lo. „Navnlig den sidste Aarsag bøjer jeg mig for.“

„Ja, skulde jeg have mødt i Frakke, maatte jeg i hvert Fald have smurt Blæk paa Albuerne. Men Kammerassessoren møder selvfølgelig i Frakke. — Han er ikke kommen endnu?“

„Nej. — Men nu har vi ham for Resten vist ude i Entréen.“

Ganske rigtigt: et Øjeblik efter tonede den forhenværende Hofembedsmand frem i Døraabningen. Hr. Kiehn var temmelig høj, lidt højere maaske, end en Mand i en Hofstilling egentlig burde være. I hvert Fald havde han selv al-

drig kunnet gøre sig fri for en Fornemmelse deraf. Han havde derfor vænnet sig til et lille Knæk i Hofterne, der gjorde ham mindre udfordrende høj og desuden virkede ganske fornemt. Fra sin Embedstid havde han forskellige Prydelser; i Knap-hullet blomstrede en lille Ordensroset, fra Lillefingeren straaledede en kostbar Brillantring, og i Skjortebrystet dæmrede et Par store, ægte Perler. Han bar alt dette med en beskeden Selvfølelse: Kiehn var en Mand, der meget vel kunde gøre sig gældende, men han kunde ogsaa, naar Situationen krævede det, ligesom udslette sig selv af Tilværelsen, saa man slet ikke tænkte over, at han opholdt sig i Stuen.

Han gik i en stor Bue frem over Gulvet og greb begge Bogholderens magre Hænder mellem sine, der var store, velplejede og fornemt gulladne.

„Goddag, min gamle Ven, og hjertelig til Lykke med Sønnen. Hvor er han henne, Tampen?“

„Han er vist ved at pynte sig. Men han burde da for Resten være her nede, naar“

„Aa hvad — burde! Ved De hvad, min gamle Ven: naar man er tyve Aar, saa kender man saagu ikke meget til det Ord. Kan De huske, da vi to var i den Alder? Spurgte vi om, hvad vi burde? Nej, vi ræsonnerede som saa, at baade Verden og Revisionen nok gik sin Gang uden os — og saa gik vi midt i Kontortiden over paa Kaféen og spillede Billard — he he he.“

„Det var da sandelig ogsaa højst urigtigt af os.“

„Selvfølgelig var det urigtigt. Men hvad var det ogsaa for Eksempler, vi havde for Øje? Kan De huske vor høje foresatte, Kontorchefen, som hvert

Aar ganske paa egen Haand forlængede sin Sommerferie, saa han tilsidst havde fri næsten hele Aaret rundt? Ak ja, det var de Tider! Nu er Poesien gaaet af Kontorlivet. Naa, den forsvinder jo i det hele taget ud af Verden. Ved De, hvad vores kære højsalige sagde til mig? „Kiehn,“ sagde han, „en Konge, det er i vore Dage en Kontorchef.“ Han havde Ret, Lembak, en Konge er en Kontorchef, og en Kontorchef er en Skriver, og en Skriver en Maskine. — Naa, der har vi jo den kære, elskværdige Frøken Unke. Goddag, kære Frøken. Ung og frisk som altid!“

Den kære, elskværdige Frøken Unke var Evighedstanten, som ved at høre Stemmer havde faaet den Forestilling, at man var i Færd med at gaa til Bords, og nu viste sig i Døren til Kabinettet, hvor hun stod og saa sig forvildet om.

Kammerassessoren greb hendes rystende, blaa-blege Knokkelhaand, og Evighedstanten spurgte, om det var Johannes. Syntes saa, at der var noget, hun skulde have udrettet, men kunde ikke komme paa, hvad det var, og stirrede hjælpeløst og ynkeligt fra den ene til den anden.

I det samme stak Maja Hovedet ind ad Døren til Spisestuen og nikkede Goddag til Hr. Kiehn: han maatte ikke se paa hende, hun var ikke knappet i Ryggen. Alex maatte komme og hjælpe men love at lukke Øjnene. Naturligvis aflagde Alex dyre Eder, men Maja blev under Operationen ved at hvine og kaldte ham trods hans ivrige Indsigelser Jordens største Skurk, saa Hr. Kiehn tilsidst truede med at lægge sig imellem og Bogholderen gryntede et advarende: „Naa, Børn!“

Saa, nu kom da endelig Johannes ned, i sit blaa Jakkesæt, med Haaret malerisk busket frem i Panden og trampende i sine nye Støvler, saa det løse Gulvbrædt gav sig gudsbespotteligt. Naturligvis maatte han omstændeligt fortælle om sin Eksamen, og nu, da enhver Fare for et daarligt Udfald var overstaaet, fandt han en pirrende Glæde i at udmale, hvor overhængende den flere Gange havde været. I Særdeleshed havde en Redningsakt, hvorved han klarede sig ud af Historiens Doner, været det rene Gudsunder.

„Jeg ved med mig selv, at jeg ærlig og redelig ikke kunde et Ord,“ paastod han. „Overlærer Petersen burde have Redningsmedaillen.“

Men dette blev hans Fader lidt for meget. I en Tone, der var let bebrejdende, sagde han:

„Ja ja, min Dreng, selv om du nu har været svagere i det Fag end i de andre, saa har du dog ærlig fortjent din gode Eksamen. Jeg ved jo, hvor flittig du har været. Og her i dit Hjem har du da i den Retning heller aldrig set andet end godt.“

Samtalen ebbede. Ude i Køkkenet stod den ufejlbare Kogekone og erklærede under Eds Tilbud, at det var plát umuligt at faa Kødét mørt, og at det var et Tilfælde, hun i sin 27-aarige Virksomhed i Hovedstadens højeste Kredse endnu ikke havde oplevet.

Dog langt om længe lykkedes det alligevel. Fru Lembak, som halvlam af Nervøsitet var begyndt at overveje, om det vilde være en Synd i et saadant Tilfælde at anraabe Forsynet om Hjælp, kom ind og kaldte til Bords. „Ja, det er jo mig, der skal have den Ære,“ sagde Kammerassessoren og bød hende

Armen. Johannes gik ved hendes anden Side, og Bogholderen førte Evighedstanten, som troede, at hun nu skulde hjem, og hele Tiden talte om Sporvogn.

Men henne ved Anretterbordet stod Valborg og ledede det krøllede Kvindevæsens Bevægelser. Valborg skulde ikke sidde ved Bordet, hun skulde tage sig af Opvartningen. Med en glødende Plet paa hver Kind saa hun ud over Bordet, der var dækket med det blomstrede Stel fra Mors Hjem: nu kunde man da ikke se Stopningen i Hjørnet af den gamle Damaskes Dug med Vinrankerne. Hendes Blik dvælede ved Johannes, der stor og bred sad midt for Suppeterinen, med en Krans af Blomster om sin Kuvert, og hendes Øjne duggedes.

„Gid det nu maa gaa ham saadan, som Far og Mor haaber,“ tænkte hun.

Og da hendes Blik i det samme mødte Kiehns, tilføjede hun:

„Og blot nu Onkel Kiehn ikke heller denne Gang maa savne de svære Kompotskeer, som han gav Far og Mor til Sølvbrylluppet. Vi kunde jo ikke beholde dem. Johannes kunde da ikke møde ved Eksamensbordet i sit blaa Jakkesæt.“

III

Ved Stegen rejste Kammerassessoren sig for at tale for Johannes. Et Øjeblik stod han som et Bytte for en indre Bevægelse, som han var en Smule urolig ved at slippe løs, og Øjnene, som ellers havde dette lidt matte, udeltagende Udtryk, man gerne træffer hos stærkt ombejlede Personer, gled søgende Bordet rundt for endelig rørt at standse ved Evighedstanten som den ældste i Slægten og den, i hvis Sjæl hans Ord vilde finde den dybeste Sangbund.

Men Evighedstanten havde i dette Øjeblik ikke Sans for andet end Maden. Hun tyggede den ved at smække den tandløse Underkæbe op over Overkæben; de smaa Øjne forsvandt ved denne Bevægelse plirende i deres Huler, saa hun kom til at ligne en kælen Alligator.

Kammerassessoren havde tænkt sig at begynde sin Tale med en sirlig Allokution, særlig rettet til hende. Men da hun i det samme rakte ud efter et nyt Fad med et „Tak, min Pige, det var lidt Kompot,“ fandt han sin Stemning ødelagt. Han rettede sig op, den kortklippede Moustache og de svære Øjenbryn stod karakterfuldt under den høje, festlige Skaldepande; man saa, detteher var en Mand,

der havde noget paa Hjerte og som ikke var bange for at sige det. Og med Blikket rettet paa den gamle Hængelampe af Cuivrepoli begyndte han.

Den kære højsalige, sagde han, var en Gang i en fremmed By ukendt gaaet ind paa en Kafé og havde drukket sig en Kop Kaffe. Da han skulde betale, viste det sig, at han ingen Penge havde hos sig. Værten, der imidlertid havde faaet Færten af, hvem han havde for sig, forsikrede naturligtvis under dybe Buk, at det aldeles ikke gjorde noget. Men den kære højsalige gik hjem til sit Hotel og kom lidt efter personlig tilbage med Pengene.

„Se min kære unge Mand,“ sagde den gamle Hofembedsmand og saa fugtigt paa Johannes, „Livet er jo, om jeg saa maa sige, ofte ligesom saadan en fremmed By. Det kan ikke nytte, at vi har et eller andet virkeligt eller maaske endda kun indbildt Kongerige: vi maa ligefuldt betale vor Gæld, hver paa sin Maade. Heldigvis har De i Deres kære Far, som sidder der, et lysende Eksempel. Ja, jeg ved, min gamle Ven Lembak, hvor du og din udmærkede og trofaste Hustru har maattet stride, men jeg ved ogsaa, at du har stridt som en Helt“ — her saa han udfordrende paa Evighedstanten — „og aldrig nogensinde svigtet Fanen. Jeg kan slet ikke ønske noget bedre for din Søn, end at han maa træde i dine Fodspor. Jeg tror, han vil gøre det — jeg haaber og tror det — lad os allesammen ønske ham Held og Lykke, og gid Vorherre vil lægge sin Velsignelse til!“

Fru Lembaks Øjne var slørede af Taarer, og da Forældrene nævnedes, raabte Valborg henne fra Anretterbordet et energisk „Hør, hør!“ Evigheds-

tanten rejste sig, hævdede sit Glas mod Kiehn og heldte med betænksom Værdighed dets Indhold ud over Dugen.

Men Johannes og Maja vekslede Blikke, og det trak i deres Mundviger: Talen havde været nøjagtig den samme, som Kammerassessoren holdt ved Johannes's Konfirmation.

Efter Bordet slog Bogholderen og Kammerassessoren sig ned i Dagligstuesofaen. Der kom Kaffe og Cigarer; Johannes slængte sig i en tyndbenet Flugtstol, der skjalv under hans Lemmer. De to Forlovede drev fra og til, mens Evighedstanten paany var dysset til Ro inde hos Familiejournalen. Mor og Valborg var stadig optagne; nu var det Opvasken, det gjaldt, og saa Forberedelserne til Aftensmaden.

„Ja, min gamle Ven,“ sagde Kiehn og slog en lang, hvid Ende Aske af Cigaren, „nu staar vi begge to ved Begyndelsen til Enden. Selv om Vorherre endnu har nogle Aar til os, saa naaer vi ikke synnerlig større Resultater, end vi allerede har. Vi kan altsaa godt begynde at gøre Regnskabet op. Sætte Beterne i Krølle, om jeg saa maa sige.“

Lembak sad og ludede med det tunge, graa-sprængte Hoved.

„Mit Regnskab er snart gjort op. Jeg skylder Vorherre en Død, ellers er min Gæld betalt. Og har jeg noget til gode af Livet, saa bliver det min Søn, der maa inkassere det.“

„Ja, De har en Søn. Men hvad skal saa en stakels gammel Pebersvend sige?“

„Ja, ved De hvad, Kiehn, jeg har tidt tænkt over, hvorfor De egentlig ikke har giftet Dem. De havde

dog saa mange Betingelser for at blive en udmærket Familiefader.“

„Det skal jeg sige Dem. En Mand i den Stilling, jeg har indtaget, tør ikke kompromittere sig ved at være i Pengeforlegenhed, og i de Aar, da der kunde være Tale om en ægteskabelig Forbindelse — og da der ogsaa var en bestemt Person, som jeg — kunde tænke mig — da var min Gage ikke stor nok til at fournere en Families Underhold. Naa, man har taget sit Parti og maa ogsaa tage Konsekvenserne. Men saa meget er sikkert, at de Blomster, der en Gang bliver lagt paa min Grav — de vil hurtig visne.“

De tav stille, begge de aldrende Mænd, og stødte Cigarrøgen ud i tætte Flager. Hver for sig gennemgik de i Tankerne deres Liv, som Spillere, der paany fordeler Kortene for at faa rede paa, om en klogere Taktik vilde have givet et andet Udfald.

„Ja,“ sagde omsider Bogholderen og trak Vejret tungt, „hver har sagtens sit. Men jeg, som har prøvet baade at miste mine nærmeste og at leve under et økonomisk Tryk, jeg siger alligevel: der er ingenting, der tager paa et Menneske som Næringssorg. Og efterlader jeg ikke min Søn nogen anden Arv, saa kan jeg dog give ham den Lære: Gør din Pligt og tag aldrig paa Kredit!“

Johannes strakte sig i Stolen. Hans Øjne var usikre.

„Det er da ikke noget at tale om nu, Far.“

„Maaske ikke, min Dreng. Men Kiehn kender jo ellers vore Forhold ligesaa godt som jeg selv, havde jeg nær sagt. Og han ved, jeg overdriver ikke“

Næringssorg — Gæld — det er en Kræft, der æder sig ind i alle Ens Forhold.“

„Hvorfor ogsaa lægge Skjul paa det?“ faldt Alex Hansen ind. Han var kommet til, da han hørte, økonomiske Spørgsmaal drøftedes, og hans Øjne fik deres rødlig Skær, for socialpolitiske Spørgsmaal gjorde ham altid hed. „Sandheden burde aldrig skjules; snarere skulde den raabes ud paa Gader og Stræder. Og Sandheden er dog den, at vi allesammen maa have Penge for at leve, men under de nuværende sociale Forhold tvinges vi til ogsaa at leve for at skaffe Penge. Det er en evig Cirkelbevægelse. Vi er i Virkeligheden en Slags Maskiner, der ikke driver det videre end til at indvinde de Kul, der gaar med til deres egen Drift.“

„Men naar det nu ikke kan være anderledes, Hr. Hansen?“ Kammerassessoren vejrede Anarkisme, og hans Stemme lød pludselig tynd og skarp. „Samfundsordenen er ingen Tilfældighed; den omstøder vi ikke i Hast.“

„Men det *kan* være anderledes, Hr. Kammerassessor, og det kan ogsaa en Gang blive anderledes. Hele Forbandelsen kommer fra Pengene. Lad Menneskene tage deres Livsfornødenheder direkte fra Jorden! Der er mere end nok, mere end nok. Alene det europæiske Rusland kunde brødføde hele Klodens Befolkning.“

„Dog med Undtagelse af Deres Svigerfar og mig. Hvis vi to blev henvist til at rejse til Rusland og selv grave vores Kartoffler op af Jorden, saa er jeg skam bange for, at vi ikke gjorde det ret længe. — Ikke sandt, min gamle Ven Lembak?“

„De misforstaar mig. Jeg forlanger aldeles ikke,

at vi skal vende tilbage til Naturtilstanden. Men Pengene har forfusket Livet, fordi de har sat en falsk Værdi i Stedet for den virkelige. Kun ved deres Hjælp er det blevet muligt for den enkelte at tilrane sig langt mere, end han har Brug for. — Lad være, Maja, lad være!“

Maja havde nærmet sig og var sysselsat med at dreje Spidserne paa hans Overskæg i Vejret. „Vi var da ikke saa tossede at lade være,“ sagde hun, „hvis vi kunde hugge et lille Hundredetusinde! Jeg sku’ snart snylte mig til en anden Kjole end den Rak, man her maa gaa og gi’e Partiet i!“

Bogholderen sad stadig og ludede med Hovedet; det Problem, som var rejst, hamrede lige ud i hans fremstaaende Tindinger. Nu hævede han Hovedet.

„Det er meget overfladisk tænkt af dig, min Pige. Egentlig har din Kæreste ganske Ret, men vilde man føre hans Teorier ud i Livet, da skulde det nok vise sig, at Menneskene er kommet for langt bort fra det, der oprindelig har været Skaberens Mening. Som Tilværelsen nu én Gang er, er der ikke andet at gøre end at udrette saa meget, som vi hver især efter sine Evner formaar, og saa for Resten søge at være brave og rettænkende Mennesker. Det har jeg indprentet min Søn lige fra han var Barn, og jeg er vis paa, at han ogsaa vil leve derefter, nu da han skal skabe sig en Stilling paa egen Haand.“

Han lagde Armen om Sønnens Skulder og trykkede ham ind til sig. Som de stod der, Far og Søn, var Ligheden mellem dem aabenbar. Men mens Faderens Træk var faste og rolige, prægede én Gang for alle af de Oplevelser, han havde gennemgaaet, af de Anskuelser, han havde tilkæmpet sig,

af de Forhaabninger, han havde maattet gravlægge, saa var der hos Sønnen paa én Gang noget glubsk og noget vigende. Hans Ansigt var stort og lidt groft, Panden sprang energisk frem, og Øjnene, der gemte sig under dens Halvtag, var frejdige og klare. Men om Munden laa der noget usikkert, et Spil af Linier, der var dristigt anlagt men som ligesom savnede Fasthed og Sikkerhed i Udførelsen.

„Nu skal han paa Sagførerkontor,“ blev Faderen ved. „Min Kontorchef har gjort mig den store Tjeneste at skaffe ham en Plads hos Højesterets-sagfører Denker. Det bliver jo ikke let for Drengen, naar han samtidig skal passe Studeringerne. Men det vilde i Længden være mig umuligt at holde ham til Bogen, naar han ikke selv hjalp til.“

De forlovede var imidlertid søgt ind i Spisestuen. Der sad de og krøb sammen i Chaiselongen, tæt op til hinanden, som om de frøs.

Men de frøs aldeles ikke. Maja sad og bagte sig i en doven og lun Hvile, der smagte saa sødt efter en lang Arbejdsdag. Alex Hansen, der altid skulde have ethvert mødende Livsfænomen nøje tankebelyst, sad med Armen om hendes Liv og stirrede med grundende Øjne ind i det Undernes Under, at han kunde kalde en virkelig Kvinde af Kød og Blod sin. At han, Alex Mathias Hansen, der intet ejede andet end sin redelige Sjæl, og som tilmed havde en lille Vorte under det venstre Øje, kunde holde hende i sin Arm, varm og levende, trykke sine Læber op mod hendes svulmende, lidt slappe Mund. At han kunde sidde her i denne Mekka-betrukne Spisestue-chaiselongue og føle hendes unge, smidige Legeme,

der snoede sig op mod hans Skjortebryst, fortabt i Kælskab som en lille, indsmigrende Kat!

Han havde for Resten endnu ikke helt vænnet sig til Fornemmelsen; det var jo saadan, at hans Tanke- og Følelsesliv lige fra Drengaaarene havde været forskanset bag Bøger, begrænset af Bøger. Men Gud hvor var det morsomt at tænke paa nu, saadan det var gaaet til, da de var blevet forlovede. Ja, hør blot!

En Dag var hun kommet ind i Bogladen og havde spurgt efter Boccaccio; to Veninder havde staaet ude paa Gaden og trykket Næserne flade mod Ruden for at se, om hun turde. Men Alex Hansen havde solgt hende Bogen med et lille Foredrag, hvori han udviklede dens høje digteriske Værdi og forklarede hende, hvordan hun kunde læse den uden at tage Skade paa sin Sjæl. Enden var blevet, at hun var gaaet fra ham helt flov — over sig selv. Ude paa Gaden havde de staaet og diskuteret ivrige alle tre — det saa han godt.

Men nogen Tid efter var hun kommet igen, og denne Gang drejede det sig om en Solstraalefortælling. Den havde han fraraadet hende; den vilde blot gøre hende svag; rigtig skidt Bog var det, der løj om Livet. Hun var gaaet bort uden at købe, og fra den Dag var de blevet Venner. Det traf sig, at de mødtes, naar de kom hver fra sin Forretning; saa fulgtes de og talte sammen om Kammerater og Principaler og ogsaa lidt om Teater og den Slags, som for Resten ingen af dem kendte noget til. Og han kunde ikke lade være at lægge Mærke til, at hun havde saadan to kønne, runde og let solbrunede

Arme og et lille fast Bryst, der rundede sig dristigt under det lyse Bluseliv.

Han gik og saa paa hende saa længe, til han en Dag tog Mod til sig og bævende spurgte hende, om hun ikke vilde gaa med ham paa et Konditori. Hun spiste tre Flødeboller — Flødeboller elskede hun — og han skulde lige til at udvikle for hende sine Anskuelser om Kærlighed, og at han hadede Forlovelser. Men pludselig — det kom saadan i Anledning af en Ytring, der undslap ham og som hun misforstod, havde han de kønne runde Arme om sin Hals. Og da de gik hjem, sagde hun, at nu var de altsaa forlovede, og han matte komme og gøre Visit hos hendes Forældre næste Søndag; saa skulde han faa Napoleonssuppe og Kalvesteg

Ja, saadan var det gaaet. Og nu, fem Aar efter, sad han her i hendes Hjem i den samme Mekka-betrukne Spisestuechaiselongue, hvor de havde vekslet de første helt officielle Kærtegn

— — Der var helt stille i Huset nu. Inde i Dagligstuen sad stadig Lembak og Kiehn; man hørte deres Stemmer som en sagte Brummen; de var inde paa Politik og var enige om, at der var ingen som Estrup. Ude i Køkkenet var Mor sunket sammen af Træthed; hun hørte knap paa den Historie, den ufejlbare Kogekone fortalte om en Etatsraad, der vilde have, at Pigerne skulde holde sig selv med Toilettepapir.

Johannes drev fra og til, han vidste ikke rigtig, hvor han skulde lande. Tilsidst tog han en Beslutning. Ingen lagde Mærke til ham nu, og sagte littede han gennem Entréen ud paa Trappegangen og trak Døren til efter sig.

Et Øjeblik stod han der ude og lyttede, bakkende hæftigt paa Cigaren. Jo — i Aften var der igen fremmede oppe hos Skuespillerinden. En Kvindelatter knistrede, først klukkende, stille og velbehageligt, saa pludselig eksploderende i et vildt Skrig af Glæde. En fed og gennemtrængende Mandstemme hørtes, det var øjensynligt, at det var dens Ejermænd, der havde fremkaldt Latteren.

Og pludselig brød der et Latterkor løs fra hele Selskabet. Det brast ud i et Leve, der blev udbragt af en eller anden for et eller andet, og som fremkaldte en Byge af glade og uordentlige Hurraraab.

Johannes følte Uro i sit Blod. Havde han nu været oppe paa sit Værelse, kunde han være blevet ved at lytte, til han hørte Gæsternes Skridt skramlende ned ad Trappen. Hvor mange Nætter havde han ikke siddet der oppe med vidtaabne Øren! Snart var det Vildgæssenes Skrig, naar de ved Foraarstid kom sejlene højt oppe over Byen, snart Lyden af disse glade Kunstneres Tale og Latter — eller det kunde være blot et fornøjet Selskabs Afskedstagen nede paa Gaden — men altid maatte han lytte — altid suge til sig af al sin Kraft, saa snart hans Øren ramtes af en Lyd fra det store, brogede, vældige Liv, som rullede sine tunge og urolige Bølger rundt om ham. Det lokkede fra Luf-ten over ham, det kaldte fra den skinnende By, det lo ham i Møde fra sorgløse Menneskers Ansigter ja, det sang i hans eget hede Blod. Men til at leve det kendte han ikke.

Han maatte nøjes med at staa udenfor — og lytte.

— — Nu var Mor endelig naaet ind i Stuen, og

Evighedstanten var kommet hen til Bordet og sad og strittede med et omfangsrigt Strikketøj.

„Der er ingenting som Uld — ingenting som Uld“ blev hun ved at sige med sin rystende Stemme. Men Kammerassessor Kiehn, der fejlagtig gik ud fra, at hun foruden at gaa i Barndom ogsaa maatte være døv, raabte hende den ene Gang efter den anden ind i Øret:

„Det er ogsaa derfor, De holder Dem saa godt, kære Frøken Unke Jeg siger: det er derfor, De holder Dem saa godt“

Johannes satte sig stille ned i Kredsen, de andre lagde knap Mærke til ham. Kun Valborgs Øjne, syntes han, søgte ham bestandig, og han maatte tænke paa, at han havde laant fem Kroner af Hus-holdningskassen, som hun bestyrede. De maatte betales tilbage den næste Dag, hvis ikke Faderen skulde faa at vide, at han altsaa letsindigt havde tegnet sig til en Skovtur sammen med Kammeraterne. Endnu i Aften maatte han med andre Ord se at laane Beløbet af Alex Hansen

„Jeg synes, Johannes har været saa stille i Aften,“ sagde Faderen, da Gæsterne var gaaet, og Moderen mente, det var da ikke saa underligt, saa træt den stakkels, kære Dreng maatte være.

Johannes havde fulgt Alex Hansen helt ned paa Gaden. Da han kom op, vilde han med det samme forsvinde op paa sit Værelse.

Men Faderen tog ham om Halsen og kyssede ham paa Panden — et Kærtegn, han ikke havde anvendt, siden Johannes var en lille Dreng. Johannes lod sin venstre Haand stryge ned over hans gamle, hjørnede Skikkelse, den højre havde han i Lom-

men, krummet om de fem Kroner, for at de ikke skulde rasle.

„Næst Vorherre takker Mor og jeg nu først og fremmest dig, min kære og gode Søn,“ sagde den gamle Bogholder, „for al den Glæde, vi har haft af Dagen i Dag. Tak, Johannes, for al din Flid. Tak fordi du har været saadan en flink og kærlig Dreng. Kom her, Pigebørn, og giv Jeres Broder et rigtigt Trykkys, han har ærlig og redelig fortjent, at I skal holde af ham. Og saa siger vi Godnat allesammen. Det har været en anstrengende Dag, især for Mor, og nu kan vi nok trænge til al den Søvn, vi kan faa.“

Lidt efter drøede Johannes med tunge Skridt op ad Trappen til sit Værelse. Nede i Stuen gik Valborg og slukkede Festens Lys og Lamper

IV

Ien af den indre Bys ældste Gader laa Højesteretssagfører Denkers Kontor, i en høj Stue, i en gammel og fornem Ejendom.

Over Gaarden, hvis graa Stenbrotæppe gjorde Indtryk af aldrig at betrædes af Menneskefod, kom man til en lille Have, hvis Roser glødede tilsyneladende glemt bag et hvidmalet Gitter. Op ad de gulmalede Mure kravlede Klematis og vild Vin, og fra et Dueslag paa Taget af Staldbygningen kurrede nogle fede Duer.

Alt dette var hæget og plejet paa det omhyggeligste, men paa hvad Tid af Dagen man saa kom, syntes Ejendommen uddød for Mennesker. Man skulde have troet, at Gaarden lugede sig selv, at Roserne og Slyngplanterne passede sig selv og Duerne paa egen Haand besørgede deres Fodring.

Men trak man i det blanktpudsede Messing-Porthaandtag, rungede langt inde en alvorlig og salvesfuld Klokke, hvis dybe Stemme syntes at lægge den indtrædende paa Sinde at betænke sig vel, inden han forstyrrede Stedets Fred. Tog man alligevel Mod til sig og gik videre, ind i Køligheden under den hvide, klosteragtige Porthvælving, gled et Gardin til Side fra Portnerlugen, og et Par vagt-

somme Øjne fulgte ens Skridt, til man rettede dem op ad de tæppebelagte Trappetrin.

Oppe paa første Sal forkyndte en mægtig Messingplade paa den brede, hvidlakerede Dør, at her havde Højesteretssagfører Denker Kontortid hver Dag fra 9—4.

Den, der tænkte sig dette Sagførerkontor som et Sted, hvor man uden videre falbød retslig Bistand, vilde imidlertid snart opdage, at han havde taget fejl. Dette var ikke en Butik, det var et Tempel, indviet til Dyrkelsen af den eneste sande Jura, og i hvis allerhelligste man først efter nøje Prøvelse indlodes.

I det yderste Forkontor havde Maskinskriversken Frøken Møller sin Plads. Frøken Møller var en lille, tør Dame med sure Øjne. Kom man og bad om at faa Højesteretssagføreren i Tale, gled disse Øjne koldt ned over ens Person, og i en streng Tone, som om man havde sagt noget, der ikke var helt passende, blev man anmodet om at tage Plads paa en Rørstol, der var anbragt i Værelsets mørkeste Krog.

I nogen Tid derefter hørtes ingen anden Lyd end Maskinens Klapren. Men saa rejste Frøken Møller sig pludselig og sagde vredt, at nu skulde hun se ad. Lidt efter kom hun tilbage og bad, om man vilde gaa ind i det næste Kontor.

Her inde havde Retsfuldmægtigen Kandidat Keldberg og Kontoristen Peter Kruse deres Plads, og her sorteredes de, der søgte Kontoret. De, hvis Sager formentes at være af mindre Betydning, henvistes til Overretssagfører Post. Overretssagfører Post var langnæset og gul; hans Hoveddyd var, at han altid

sagde det mindst mulige. Han formodedes derfor at have særlige Evner til at tale med Folk: de kunde komme sejlene ind i Kontoret brede og fulde af Selvsikkerhed, men Post var som et slukket Fyr; de blev utrygge og gik selvopgivende fra ham.

Kun de, der havde store Boer eller Sager af vidt-rækkende juridisk Betydning, vistes til Højesterets-sagfører Denker selv, der lille, hvid og vissen sad ved det mægtige Egetræs Skrivebord i det inderste Rum.

Her var der som i et Isskab. Under Paavirkning af den Kuldestrøm, der udgik fra de læderindbundne Lovsamlinger over Skrivebordet, fra Aktdyngerne paa Reolerne og fra de Portræter af afdøde Jurister, der prydede Væggene, syntes den lille, hvide Mand at være frosset til lutter Jura. I hans magre, blanke Ansigt, hvis skægløse Kindben sprang frem som poleret Elfenben, i de kuldeblaa Øreflipper, de smaa, faste Hænder var der ikke en Blodsdraabe, som havde Livets naturlige Varmegrad.

Og dog var Højesteretssagføreren langt fra udeltagende overfor Medmenneskers Lidelser. Han var Bestyrelsesmedlem i en Række velgørende Foreninger, var en søgt Legatuddeler, holdt heller ikke sin egen Pengepung altfor stramt tillukket, var endelig religiøs „til en vis Grad“, som han selv udtrykte sig. Hans Uvenner paastod, at han haabede paa, naar den Tid kom, at faa en betydelig Praksis i Himlen, hvor der skulde være stor Mangel paa Sagførere. Men baade hans Velgørenhed og hans Religiøsitet var stivnet til Jura. De øvedes efter et én Gang for alle fastslaaet Sæt af Regler; de trivedes

kun i Isskabets sterile Luft og vilde ikke kunne taale at bringes udenfor.

— — Bogholder Lembak fulgte selv sin Søn, den Dag han for første Gang skulde op og hilse paa Højesteretssagføreren, og de stod nu ved den gamle, fine Ejendoms Port.

„Lad mig blot sige dig én Ting, min kære Dreng,“ sagde Bogholderen. „Paa et Sagførerkontor som dette vil du næppe kunne undgaa at se Ting, som nok kan sætte en ung Mands Fantasi i Bevægelse. Du vil komme i Berøring med Folk, for hvem en halv Snes tusinde Kroner ikke er mere end en Tikroneseddel for mig. Lad dig saa ikke blænde, Johannes. Lad dig i det hele taget aldrig friste af Penge; undersøg først hvorfra de kommer.“

„Det skal jeg ikke glemme, Far.“ Og i en lidt overlegen Tone tilføjede han: „Du har for Resten sagt mig det saa mange Gange før.“

„Det er muligt, jeg har det. Men jeg kan ikke lade være med atter og atter at gentage det: man skal se sig de Penge an, man faar mellem Hænder; der kan være ligesaa stor Forskel paa dem som der er paa Mennesker. Der er Penge, der er vanærede ved at gaa gennem smudsige og uærlige Kanaler; dem er der ingen Velsignelse ved. Men de, som er tjent ved hæderligt Arbejde, dem skal man have Respekt for.“

„Jeg kender jo ikke andre.“

„Jeg haaber heller ikke, du skal komme til det. Aa, jeg kan blive saa rørt, naar det falder i min Lod at modtage en Pengeseddel, der er et bravt og flittigt Menneskes Arbejdsfortjeneste; jeg synes, der i dens slidte Folder rummes mere af Kærlighed og

Troskab end i det skønneste Digt. — —Men nu vil jeg sige dig Farvel for denne Gang, min Dreng. Du mener jo altsaa ikke, det er værd, jeg gaar med op og hilser paa din tilkommende Chef?“

„Jeg synes, det vilde se lidt underligt ud. Det var ligesom du ikke turde lade mig slippe løs paa egen Haand.“

„Du har maaske Ret. Men saa er det bedst, du gaar ind nu. Ikke saa meget som et Sekund ud over den fastsatte Tid bør du lade ham vente.“

Johannes blev staaende, til han saa Faderen forsvinde om Gadehjørnet.

Saa ubehjælpsomt han kantede sig gennem Gardens Færdsel, den gamle. Det var som om han ikke hørte til der i Livet og Solen. Men ingen lagde Mærke til ham, han gled som en Skygge over Fortovets Fliser, til han var visket ud af Synsfeltet.

Den unge Mand følte sig et Øjeblik helt bevæget. Stakkels gamle Far — ja, det havde bestandig været hans Lod at glide skyggeagtigt og uanset afsted, og naar han én Gang var borte, vilde han ikke efterlade sig noget synligt Spor. Johannes lovede sig selv, at han skulde gøre sit til at gøre Resten af hans Dage glade, og da han havde grebet i det blanke Messinghaandtag og hørt Portklokken runge inde under den klosteragtige Hvælving, syntes han, at den ringede et nyt Afsnit af hans Liv ind. Nu skulde det være forbi med at laane Penge af Alex Hansen; nu skulde han med sammenbidte Tænder og knyttede Næver slaa sig igennem Tilværelsen, til den føjede sig efter hans Ønsker. Inde i dette gamle, fornemme Hus skulde de første Skridt gøres;

den Dag, han forlod det, skulde det være for at gaa over i en aneligere Stilling, ikke i nogen ringere.

Med dette Løfte til sig selv gik Johannes Lembak ind gennem den hvide Port og opad den brede, tæppebelagte Trappe.

V

I midlertid fortsatte Bogholder Lembak sin Vandring ind gennem Strøget. Det var kun sjældent, han færdedes paa disse Kanter; han gik og betragtede Livet omkring sig, som var han i en fremmed By. Men bag dette fremmede saa han det København, der havde været og som han kendte fra Barn; det var som at gaa paa en Kirkegaard; alle de nye Huse var Gravmæler over noget, han havde kendt og som fremkaldte Minder.

Alligevel følte han sig ikke vemodig stemt. Netop denne stadige Udvikling, hvis Virkninger han her havde for sig, talte højt om Livets Styrke, og en Fornemmelse deraf fyldte ogsaa Bogholderens frosne Sjæl med noget af sin Varme. Desuden satte Dagens Begivenhed ham i festlig Stemning, og det var første Gang i mange Aar, at han havde taget sig nogle Timer fri fra Kontoret. Han følte sig som en Dreng, der har Maanedsløst, og han gav sig til at spekulere over, hvad den nu skulde bruges til.

Hvad om han gik ind paa en Kafé! Der kunde han sidde lidt og se i de illustrerede Blade, mens han drak en Kop god, stærk Kaffe med en stor Bolle til. Der var en Tid, hvor han jævnligt — ja næsten hver Søndag — havde tilladt sig denne

Overdaadighed. Men det var længe, længe siden nu. Det kunde være helt morsomt en Gang igen at prøve, hvordan det var.

Han fik en Idé! Han kunde gaa hen til Alex Hansen og indbyde ham til at gaa med! Det var netop i Dag Onsdag, den Dag, da han plejede at have Eftermiddagen fri. Naar man nu endelig en Gang havde bestemt sig til at slaa Smut med Pengene, saa gjorde det vel ikke stort til Sagen, om man var alene eller selvanden. Gud ved, hvad Mor og Pigebørnene vilde sige, naar de hørte, at Far og Alex saadan havde været paa Værtshus!

Og Bogholderen greb sig i at gaa og le højt. Han følte sig kaad som en Dreng. Men Herregud, hvad det da ogsaa var for et vidunderligt Solskin!

Alex Hansen var ansat i en gammel, højt anset Boglade, der med sine store Traditioner gemte sig i en af Strøgets Sidegader. Han havde været der lige siden sin Konfirmation. Da var hans Fader nylig død, og Moderen havde ikke haft Raad til at blive ved at holde ham i Latinskolen. Han havde grædt og syntes, han maatte dø af utilfredsstillet Kundskabstørst, men lidt efter lidt var han vokset nøje sammen med den gamle Boglade.

Nu kunde han slet ikke tænke sig at skilles derfra. Den Tillid, han nød hos sin Principal, var ubegrænset. Og naar det samme langtfra kunde siges om hans Gage, saa var Grunden dels at søge i Forretningens Tilbagegang, dels deri, at Alex Hansen aldrig havde kunnet udvikle sig til at blive en god Sælger. For ham var Bøgerne ikke først og fremmest en Handelsvare. De var levende Væsener, hver med sit Ansigt og sin Tænkemaade: dumme

og kloge, retskafne og lumpne, og Alex Hansen tog Parti for og imod. De gode Bøger elskede han af hele sin Sjæl, de slette foragtede og hadede han, og det kunde godt falde ham ind, naar en Kunde spurgte efter en Bog, han ikke yndede (og det var desværre ofte dem, der „gik“ bedst) at sige til ham:

„Hvad i Alverden vil De dog med det Skidt? Maatte jeg raade, saa skulde den brændes offentlig paa Kongens Nytorv og Asken spredes for alle Vinde.“

— Lembak traf Svigersønnen i det lille Kontor bag Butiken, sysselsat med at gennemgaa en Bunke Bestillingssedler. Da han fik Øje paa Svigerfaderen, skubbede han et beskrevet Papir ind under Bunken.

Bogholderen kunde ikke lade være at lægge Mærke dertil. Endnu stak der et Hjørne frem, og til sin Ærgrelse følte han sig nysgerrig. Alex Hansen plejede at tale med ham om løst og fast: hvad i Alverden kunde det være for et Papir, der med saa stor Omhu blev skjult for ham?

Det maatte være noget vigtigt. Maaske noget, der havde sat Alex Hansens Sind i Bevægelse. Bedst foreløbig ikke at tale om den Idé med Kaféen.

„Naa Svigerfar, saa blev vel Johannes lykkelig og vel anbragt?“ Alex Hansen gik mistænkeligt ivrigt løs paa Emnet Johannes. „Inden ret længe er det vel ham, der styrer hele Kontoret der henne? Pokker til Fyr — det har jeg hele Tiden sagt . . .

Og han fortalte en Historie om en Ven, han en Gang havde haft, og som ogsaa kom paa et Sagfører-kontor. Han begyndte med 30 Kr. om Maaneden.

Nu sad hans tidligere Principal som Fuldmægtig paa hans Kontor

„Ja,“ sagde Bogholderen, „saadanne Tilfælde forekommer naturligvis. Men jeg ønsker slet ikke, at Johannes skal gøre saadan en usædvenlig Karriere. Se ham stige lidt efter lidt, se ham arbejde sig frem Skridt for Skridt og tilsidst blive en dygtig og retsindig Embedsmand — det vilde jeg betragte som den største Lykke, jeg kunde opleve.“

Han rejste sig pludselig for at tage Afsked. Han var bleven forstemt — han vidste i Grunden ikke selv hvorfor. Men Tanken om at gaa paa Kafé havde han da for længe siden opgivet.

„Ja,“ sagde han, „jeg vilde blot kige indenfor og se, hvordan De havde det. Jeg skal vel hilse Maja?“ — og i sit stille Sind tænkte han: maaske Alex nu, naar han skal give mig Haanden, gør en Bevægelse, saa jeg i det mindste faar saa meget af Papiret at se, at jeg kan afgøre, om jeg kender Haandskriften.

Men Alex Hansen gjorde ikke nogen saadan Bevægelse. Tværtimod: han skubbede Papiret endnu længere ind under Bunken, saa det forræderske Hjørne ikke mere øjnedes.

Men i det samme mødte han Svigerfaderens Blik. Hans violblaa Øjne glippede sygt, og han blev blodrød.

De to Mænd stod et Øjeblik og stirrede hinanden fast ind i Øjnene. Hver for sig tænkte de: mon han har kunnet mærke noget paa mig? Hvad er det, der ligger bag hans Opførsel? Og hvor meget behøver jeg at sige ham om, hvad der ligger bag min?

Havde i dette Øjeblik den ene af dem forsøgt at knibe udenom, saa vilde de hele Livet være blevet

ved at gaa med den Mistro til hinanden, der pludselig var slaaet ned imellem dem, og det Venskab, som trods Forskellen i deres Alder havde udviklet sig imellem dem, vilde have faaet et Skaar, som ingensinde havde kunnet læges.

Men Tanken om noget saadant døde omtrent i samme Øjeblik den var kommet til Verden. Hver især følte de, at her var noget, de ikke vilde kunne skulke fra. Deres Øjne blev rolige, de saa paa hinanden frit og tillidsfuldt: de var ærlige Mænd begge, vilde ikke Svig.

Men Alex var meget bleg.

„Ja, Svigerfar,“ sagde han, „jeg vilde have skjult det for Dem, men det er maaske alligevel det bedste, at jeg siger Dem det som det er. De saa, at jeg før skubbede et Brev til Side, som jeg lige havde modtaget, da De kom.“

Bogholderen havde sat sig og nikkede tungt.

„Ja, jeg lægger ikke Skjul paa, at jeg saa det. Og jeg har naturligvis ogsaa gjort mig mine Tanker om, hvem der kan have skrevet det. Det er Maja, som der er et eller andet i Vejen med.“

Alex Hansen havde vendt sig lidt fra ham. Men ved disse Ord vendte han sig pludselig overrasket, og næsten vredt kom det:

„Nej, Svigerfar, her er skam ikke Tale om Maja. Hun og jeg har fuld Fortrolighed til Dem og Sviger-mor, som vi har det til hinanden indbyrdes. Brevet er fra Johannes. Men nu maa De ikke tage ham for strengt

I et Sæt var Bogholder Lembak oppe af Stolen og stod foran ham, rystende af Spænding.

„Johannes!“

„Ja, jeg skal forklare Dem hele Sagen. Den er i og for sig ikke af stor Betydning. Han er jo ung, maa De huske, han har brugt lidt flere Penge, end han havde Raad til, og saa er han kommet til mig“

„Har Johannes gjort Gæld? Johannes?!“

„Ja — paa en Maade — men nu maa De love at høre roligt paa mig. Han har ganske vist indladt sig paa Udgifter, som han ikke kunde være sikker paa at kunne dække. Men hans Undskyldning er, at han ellers saa godt som helt havde maattet trække sig tilbage fra Omgangen med sine Kammerater ... Det er hans store Beskedenhed — han vilde ikke gaa til Dem Han vidste jo ogsaa godt, at hvis De havde været nødt til at give ham et Afslag, det vilde dog have gjort Dem ondt Men Svigerfar! De tager Dem da ikke det saa nær!“

Bogholderen var bleven graa i Ansigtet, og det var, som hans Træk pludselig visnede. Kun Øjnene lyste vredt, og Hænderne knappede med et haardt Tag Knapperne i hans Frakke én efter én.

„Hvor meget drejer det sig om?“ sagde han hvast.

„I sit Brev har han gjort det op til et halvt hundrede Kroner, som han altsaa beder mig forstrække ham med. Det meste af det er Smaalaan hos Venner og Kammerater, desuden har han tilbageholdt ti Kroner, som De havde bedt ham betale Skrædderen som Afdrag paa hans Eksamenskjole.“

„Ogsaa det! Det er jo ligefrem Uærlighed.“

„Det var hans Hensigt meget hurtigt at betale Pengene tilbage — og var De ikke kommet, havde jeg jo ogsaa hjulpet ham, og det hele havde gaaet sin rolige Gang Det gør mig saa forfærdelig

ondt at se Dem tage Sagen paa den Maade. Hvad er der egentlig sket? Jeg kan slet ikke forstaa“

Bogholderen tog sin Hat og Stok.

„Der er sket det, at han har ødelagt hele den Glæde, jeg har følt ved at faa ham saa vidt, som han nu er kommet. Jeg vil aldrig mere kunne have nogen Tillid til ham. Nu har jeg kun én Ting at passe paa: hans Mor maa aldrig faa noget at vide om dette her. Farvel, Alex Hansen, det var rigtigt af Dem at sige mig det hele. Gid De blot havde talt før! Men nu kan jeg dog tage mine Forholdsregler.“

Han var paa Springet til at gaa. Men Alex Hansen vilde ikke saadan slippe ham. „Herregud, Svigerfar, et Øjeblik,“ blev han ved at sige og fik i Hast ordnet det saadan, at han kunde forlade Forretningen og gaa med ham.

Bogholderen gik og trykkede sig op ad Husrækken; hans Blik var stift, som om han af al Magt søgte at fastholde et eller andet Punkt i det fjerne — men Punktet svandt og svandt og vilde snart ikke være til at øjne. „Herregud, Svigerfar,“ blev Alex Hansen ved at sige og forsøgte at faa Lembak til at se Johannes under en socialpolitisk Synsvinkel: han var et Offer for sociale Fordomme og en meningsløs Fordeling af Goderne

Men det lod ikke en Gang til, at Bogholderen hørte, hvad han sagde, og han selv blev efterhaanden sløvet. Solen hang tungt glødende under en varmesløret, hvidlig Himmel, alle Farver fik et hektisk overdrevent Skær, og han følte Varmen sænke sig paa en Gang som en Byrde og som en Beroligelse.

Lidt efter lidt fik han dog Tag i Svigerfaderen. Johannes havde jo ellers været saa flittig og saa godhjertet. Nu kom de netop over Knippelsbro: det var her, han som syvaars Purk en Dag havde stillet sig op og spurgt den ene forbipasserende efter den anden, om de ikke havde noget, han kunde bære for dem, for hans Far var saa fattig, han vilde gerne tjene en Skilling at hjælpe ham med. Tilsidst var der kommet en Mand med en Sæk Kartofler; den havde Johannes baaret helt ud paa Vesterbro for en Tiøre, og glædestraalende var han kommet tilbage og havde givet sin Far Tiøren Om Svigerfar huskede det? — Jo, Svigerfar huskede, og han indrømmede, at Johannes havde et godt Hjerte. Hans Ansigt var bedende; han saa paa Alex Hansen, som om han vilde sige: Nu har jeg kun min Vrede tilbage, tag nu ikke den fra mig ogsaa! Men Alex Hansen lod ham ikke have Fred: og den Gang Johannes solgte sin norske Skedekniv — sin norske Kniv, som han havde faaet af en Kammerat, hvis Far havde købt den i Bergen — den havde han solgt, fordi hans Mor var svag og trængte til Malt-ekstrakt

Alex Hansen fulgte med, til de stod udenfor Bogholderens Gadedør. Bogholderen saa op ad det gamle, chokoladefarvede Hus med de grønne Vindussprosser, hvor han nu i tyve Aar havde drømt Drømmen om Johannes's Fremtid.

„Jeg kan bare ikke forstaa det,“ sagde han og virrede sygt med Hovedet, „han har dog altid haft et godt Hjem“

Men Alex Hansen greb hans Haand.

„Lov mig nu blot, Svigerfar, at De ikke vil gaa

altfor haardt i Rette med ham. De maa tro mig: hvis De ønsker at bevare Deres Indflydelse paa ham, saa er det det klogeste at fare med Lempe.“

Men da Bogholderen havde lovet det, simpelthen fordi Alex Hansen ikke vilde slippe ham paa andre Vilkaar, syntes han, han havde skulket fra det store og rystende Opgør, der egentlig havde været hans Pligt. Og da han gik op ad den snævre og slidte Trappe, var det med tunge Skridt.

Alex Hansen blev staaende, til han hørte, at han satte Nøglen i Laasen paa sin Entrédør.

Saa gik han i Sparekassen. Der var netop Tid nok til, at han endnu idag kunde naa at hæve nogle Penge

VI

De store Katastrofer i et Menneskeliv — de uafvendelige Ulykker, der bryder ind over det og lægger det øde, kommer langt fra altid med et Bjergskreds Pludselighed og Voldsomhed.

Ligesaa ofte, eller oftere, lister de sig tøvende ind paa deres Offer. Han faar Tid til at gøre sig Stillingen klar. Tid til at haabe, at alt endnu skal blive godt. Tid til at føle Angsten lamme sig.

Indtil en Dag det uafvendelige klamt og kvælende stryger sin kolde Haand hen over hans Tilværelse.

Senere ved han maaske slet ikke, naar Ulykken egentlig begyndte. Saa blidt var dens første Anslag.

For Bogholder Lembak og hans Familie begyndte der en Ulykke den Dag, Faderen opdagede, at hans Søn havde en Gæld paa 51 Kr. 25 Øre.

Fra den Dag forvandlede sig langsomt Forholdet mellem disse Mennesker, der hidtil havde holdt sammen.

Men dette var altsaa noget, der først kom til at staa klart, efterhaanden som Tiden gik.

Da Bogholderen efter Samtalen med Alex Hansen traadte ind i Dagligstuen, havde han for første

Gang i sit Ægteskab en daarlig Samvittighed overfor sin Kone. Han var fast bestemt paa ikke at indvie hende i, hvad der var sket, men skønt denne Beslutning udelukkende skyldtes Hensynet til ikke at volde hende Sorg, havde han dog en Følelse af, at han begik en Uret. For Fremtiden vilde han i sit Sind huse et Indelukke, hvorfra han holdt hende ude.

Fru Lembak sad paa sin sædvanlige Plads henne ved Vinduet.

„Ja, nu fik man da altsaa Johannes anbragt,“ sagde Bogholderen og søgte at give sin Stemme en Klang af Glæde og Stolthed, som om han kom fra Udførelsen af en vanskelig og heltemodig Bedrift.

„Det fik du vel, Far.“ Hun saa mildt og taknemligt paa ham. „Du blev længe borte. Du gik maaske alligevel med op og hilste paa Højesteretssagføreren?“

„Nej, det gjorde jeg ikke. Johannes mente jo ikke, det var værd.“

Han gik hen til Vinduet og saa ned paa Gaden. Nej, han vovede ikke at møde hendes Blik.

„Nej, jeg gik lidt op paa Kontoret,“ løj han og lod, som om han var stærkt optaget af et eller andet, der foregik ovre i Grønthandlerbutikken. „Og det var egentlig ganske godt, jeg kom. Departementschefen havde sendt Bud om en Sag, jeg havde liggende“

Han fik Lommetørklædet frem og tørrede sin Pande, hvor store Sveddraaber sprang frem. Hun maa kunne se paa mig, at jeg lyver, tænkte han. Spørger hun mig, om der er noget i Vejen, saa tilstaar jeg det hele.

Og for at hindre hende i at komme til Orde lo han støjende op. Han havde egentlig haft Lyst til at gaa ind paa en Kafé idag, sagde han. Han kunde vel ogsaa nok en Gang imellem tillade sig en uskyldig Adspredelse, hva'?

Mor saa smilende paa ham. Ja, Herregud, det kunde han da rigtignok. Og hun gik hen og lagde sine Hænder paa hans Skuldre:

„Du er nok i godt Humør idag, lille Far. Ved du, hvad du skulde? Du skulde give din gamle Kone et Kys! For jeg har dog ogsaa ligesom lidt Del i den lange Dreng.“

Han lagde Armen om hendes Liv og kyssede hende hæftigt. Der var gaaet Aar, siden de havde vekslet andre saadanne Kærtegn end de officielle til Godmorgen og Godnat og Velbekomme.

„Ja, Mor, du har ofret ham alt hvad du havde at give af. Dit Helbred din Frihed han kom jo netop som du skulde begynde at have det lidt godt. Og først og fremmest dit varme Hjerte. Hvis han gør dig Sorg, saa tilgiver jeg ham det aldrig.“

„Det gør han ikke! Det har du sørget for.“

„Hvordan det?“

„Ved den Maade, du har opdraget ham paa.“

Han slap hende, næsten hæftigt.

„Opdragelsen har saa lidt at sige. Man gør sig sin Flid, og en skønne Dag opdager man, at Børnene er kommet langt bort fra det, man havde tænkt sig.“

Hun slog Armene om hans Hals og kyssede ham paany.

„Jeg vil alligevel sige dig Tak for ham, Far. Tak for ham og for det, han er blevet til.“

I det samme kom Maja ind, stormende som sædvanlig. De foer fra hinanden, helt røde i Hovedet, som om de var bleven grebne i ulovlig Elskov.

Men Maja havde ingenting set.

„Jeg var inde hos Alex,“ føg det fra hende. „Jeg vilde have ham med i Biografen, han havde lovet, han vilde, men nu havde han taget sig et Ekstraarbejde paa, det Dos!“ Hun slængte Hatten og Jacketten fra sig. „Far havde nok for Resten været der, sagde han.“

„Havde du det, Far?“ Fru Lembak saa forbavset paa sin Mand. „Det har du slet ikke talt om.“

„Jeg var der et Øjeblik. Jeg glemte at omtale det for dig.“ Han maatte igen se ud ad Vinduet.

„Far og Alex skal naturligvis paa Daudi sammen,“ sagde Maja og sejlede med Overtøjet ud i Entréen. „Det er et Par gale Drenge.“

— Da Johannes kom hjem, maatte han naturligvis fortælle om sin Modtagelse hos Højesteretssagfører Denker. Valborg blev hentet ind fra Køkkenet, og hele Familien sad om ham i en andægtig Klynge; dette her var jo ikke noget, der var af det rent dagligdags.

Og Johannes var i udmærket Humør og fortalte drastisk, hvordan han langt om længe var bleven lempet forbi Frøkenen med de sure Øjne og gennem forskellige Sluseværker, indtil han endelig naaede ind i Isskabet. Der sad selve den lille Vorherre ved Skrivebordet, begravet i Aktstykker. Kun hans kolde, nøgne Isse ragede op over Ryggen af den store Skrivebordsstol. Johannes havde lige-

straks faaet saadan Lyst til at tegne et lille Landskab derpaa: en Udsigt over Havnen med Lystsejlere og Solen skrupgrinende ned fra Himlen . . .

„Men det gjorde du da ikke, vel Johannes?“ sagde Maja, og han indrømmede, at ganske vist havde han ikke gjort det, naturligvis. Men han havde gjort noget andet. Højesteretssagføreren var bleven siddende ubevægelig og havde ladet ham vente, saa længe at han var begyndt at faa en Fornemmelse, som om han var i et Panoptikon og maatte formode, at Figuren der foran ham var af Voks. Da havde han ganske roligt rejst sig og var spadseret hen til Vinduet, hvor man dog kunde adsprede sig med at betragte Livet paa Gaden og nede ved Kanalen, hvor netop nu Pæreskipperne var begyndt at komme ind.

Alligevel gik der endnu lang Tid, før Voksfiguren fik Liv og drejede sig en halv Omgang paa Stolen.

„Naa, De er den unge Mand, der vil arbejde her paa Kontoret,“ knirkede han. „Ja, Kontorchef Terkelsen har anbefalet Dem; De kan gaa ind til Overretssagfører Post og bede ham anvise Dem Deres Arbejde.“

— Var det det hele? spurgte Mor skuffet. Hun havde tænkt sig, at der var blevet holdt en lille Velkomsttale, og det havde da heller ikke været for meget, om han var bleven budt ind i Lejligheden paa et Glas Vin og en Cigar. — Men det var det hele. Johannes havde forstaaet, at Audiensen var forbi, og han var gaaet hen mod Døren. Da han var næsten helt henne ved den, havde Højesteretssagføreren tilføjet, paany helt nede i Akterne:

„Og saa vil jeg blot sige Dem, at naar De kom-

mer ind til mig, behøver De ikke at gøre opmærksom paa Deres Nærværelse. Her paa Kontoret hører og ser jeg alt, hvad jeg ønsker at komme til Kundskab om. Resten — interesserer mig ikke og eksisterer derfor ikke.“

Johannes lo højt op, da han fortalte det. Saadan en gammel Syrebeholder! Men de nye Kolleger paa Kontoret lod til at være rigtig fikse Folk. Der var især Kontoristen Peter Kruse, der havde Arrest- og Eksekutionsforretningerne under sig — han havde givet ham det gode Raad: naar De vil staa Dem godt med Chefen, saa hold Deres Mund saa længe De kan, og hvis De bliver nødt til at tale, saa sig det modsatte af hvad De mener.

Johannes lo igen. Men Bogholderen brød ud med usædvanlig Hidsighed, at naar man indtog en underordnet Stilling, saa havde man ikke noget med at kritisere sin foresatte. Bare man gjorde Fyldest for sine Penge og var sin Forretning hengiven, saa kom man ogsaa gennem Livet. Johannes vilde gøre vel i at lægge sig det paa Sinde. „Men Far dog!“ sagde Fru Lembak. „Johannes mente det naturligtvis ikke paa den Maade.“ — Det vilde han heller ikke haabe, men saa skulde man ikke være flot og vigtig i sin Mund. Det var kun de løse Personligheder, der altid skulde lade, som de var Allerhelvedeskarle, uden at tænke over, hvor lidt det klædte dem!

— Mor og Pigebørnene plejede at gaa tidlig til Sengs, mens de to Mandfolk blev siddende lidt og passiarede ved en Pibe Tobak.

Saaledes skete det ogsaa i Aften. Men det varede længe, inden Samtalen kunde komme i Gang. Faderen sad i den gamle, repsbetrukne Sofa og stir-

rede frem for sig med sine tunge Øjne, mens han udsendte svære Røgskyer af den gamle Pibe med Frederik den syvendes Portræt paa Porcelænshovedet. Sønnen sad og vippede nervøst paa Gynge-stolen, han mærkede, at der laa Uvejr i Luften. Og som om han vilde søge Beskyttelse hos højere Magter rettede han sit Blik paa et gammelt, fugtpletet Litografi af Bellman, der hang over Sofaen.

Endelig brød Faderen Tavsheden.

„Johannes,“ sagde han og rettede sig frem mod ham i et Sæt, „har du Gæld, Johannes?“

Johannes slap Bellman og faldt sammen.

„Ja,“ sagde han.

Der blev ganske stille. Faderen rejste sig og satte sin Pibe hen i Krogen. Saa kom han hen og lagde sin Haand paa Johannes's Skulder.

„Det var ikke honnet, Johannes,“ sagde han.

Johannes foer op, som stukket af en Bi.

„Honnet!“

„Det er ikke honnet at gøre Gæld, som man ikke kan betale.“

Johannes kom ogsaa op af Stolen og satte sig i Bevægelse hen over Gulvet.

„Jeg kan betale. Blot jeg faar Tid“

„Du kan ikke betale. For at skaffe Pengene har du maattet bede Alex om Laan. Alex har fortalt mig det, han vilde ikke have gjort det, men jeg kom hen til ham netop som han havde faaet dit Brev og endnu havde det liggende foran sig paa Bordet.“

„Jeg kunde have betalt, selv om Alex ikke vilde have laant mig Pengene. Jeg kunde have afdraget dem maanedsvis af min Gage.“

„Og blevet ved at gøre Gæld saa længe. Nej, min

Dreng, du har baaret dig meget urigtigt ad. Din Mor og dine Søstre har jeg ikke fortalt noget derom, og naar det ikke gentager sig, saa behøver de aldrig at faa noget at vide. Men lov mig det, Johannes, og giv mig Haanden derpaa: du gør aldrig mere Gæld bag min Ryg — vel, min Dreng?“

Johannes rakte ham tavs Haanden. Hvad skulde han svare? Ja vist! han kunde have talt sine unge Aars Sag. Han kunde have søgt at forklare denne gamle, hærgede Fader, af hvis Sjæl for længe siden enhver Smule Livstørst var udbændt, at den Sum Penge, han havde brugt og som det naturligvis havde været højst urigtigt af ham at bruge, var hans Tribut til den Længsel, der sled ham — Længslen efter Glæde, Fest, Lys — Trangen til at leve en beskeden Smule med i sine Kammeraters Ungdomsliv, og aa Gud! han kunde jo ogsaa have fortalt om de mange, mange Gange, han havde modstaaet Fristelsen — om hvordan han bestandig, alle sin Barndoms Aar igennem, havde følt sig som den udestængte, der maa nøjes med at lytte til Tonerne fra Glædens Orkester. Men til hvad Nytte? Faderen vilde kun have betragtet ham som en ryggesløs, en fortabt Søn, der altsaa ikke en Gang havde den første Betingelse for at slaa ind paa bedre Veje: den at han indsaa sin Vildfarelse.

Derfor tav han, og Faderen paa sin Side holdt den stærke Fordømmelse tilbage, der brændte ham paa Hjertet.

Saaledes var der noget, der forblev uafgjort mellem dem. Gælden blev betalt den næste Dag, Alex Hansen laante Johannes de Penge, han skulde bruge, og Bogholderen bestemte, uden at spørge

Johannes, hvor meget han hver Maaned skulde betale i Afdrag. Men den Skyld, hvori Faderen og Sønnen fra nu af stod i til hinanden, blev ved at staa og summe sig op.

Faderen var gaaet udenom den Opgave: at trænge ind i sin Søns Tænkemaade, saa langt han formaaede, og saa frikende eller dømme. Sønnen havde lukket sit Hjerte, han havde ladet, som om han var bodfærdig, og saa oprørte hans Tanker sig stedse stærkere og stærkere mod den ensidige Pligtmoral, hvori han var bleven opdragen.

I den Tid, der kom, spurgte han oftere og oftere sig selv, om til syvende og sidst denne Paaberaabelse af Pligten var andet end Fejghed. Betød den ikke, at man var for frygtsom til at tage sit Livs Ansvar paa sine egne Skuldre?

Under Indflydelse af disse Tanker begyndte hans Forhold til Hjemmet langsomt at forvandles.

Han havde hidtil, saa stor og lang han var bleven, betragtet det med et Barns lykkelige og kritikløse Ærbødighed. Højt paa en Pind havde Forældrene siddet som to gamle, vise og uangribelige Fugle. At tvivle om deres Hensigters afgjorte Ædelhed vilde være Helligbrøde.

Nu var han pludselig drejet om et Hjørne: der laa en Verden for ham.

Han var ikke længe om at fortabe sig i den. Hans Dage tilhørte Virkeligheden, men om Aftenen, naar han var kommet op paa sit Værelse, byggede han den op i sine Drømme.

Lys tændte han ikke, og hvorfor skulde han ogsaa det; han kendte dog kun altfor godt det, Lampens Skær vilde vise ham: de tobakssværtede

Vægge, det vaklende Fyrretræs Skrivebord med det lasede og blækplettede grønne Klæde, den gamle Flugtstol, som Moderen havde ført med sig fra sine Forældres Hjem og som nu spiste Naadsensbrød med et limet Ben og et flænget Betræk og Forældrenes Portræter, der i tunge, sorte Rammer hang over Sengen og havde det tvungne og tomme Smil, bekymrede Mennesker antager foran Fotografens Kamera

Nej, naar han vilde sende sine Tanker paa Langfart, trak han Flugtstolen hen til det aabne Vindue, og han mærkede de sidste Luftninger af det brogede Liv der ude. Til Højre havde han da Kvindefængslets skumle Firkant, tung af mørke, hemmelighedsfulde Skæbner, til Venstre Frelsertaarnets gyldne Sneglegang, i Mørket saa det ud som en Jakobsstige, der vandt sig frit op i Luften. Længere ude Kanalens tavse Vand, sjældent ridset af noget Fartøj, snoende sig som et blankt Smykke om den gamle By. Og udenom alt dette Byen, hvis Tusinder af Lys kastede deres Nordlysskær over Himlen, Byen, der bestandig hørtes som en aldrig hvilende Brusen, som et Kor af mangfoldige Lyde, der smæltede sammen i én: af fjerne Vognes Rullen, af et tusindledet Arbejdes Drøn, af Stemmer, der hævede sig i Anklage, i Jubel, og sank til Hvisken eller plaskede hen i ligegyldigt Snakkerads. Og pludselig, som han sad og lyttede, flænsedes Lydløsheden brutalt af en Sporvogn, der kom skurende om Hjørnet, sejlede som en lystig Damper ind i den gamle Forstads rolige Vand, skraalede sin kaade og ensformige Sang hen ad de blanke Skinner og for-

svandt ud ad det grønne Amagerland til. Det var Byen, der kom, det var Verden, der rullede frem under skingrende Musik. Og Johannes lod sig bære af de svulmende Vande. Billede paa Billede fyldte hans Sind, og han beruste sig i Følelsen af at være ung og have Livets bedste Gaver til gode. I saadanne Stunder kunde han drømme sig ned til Havnen, hvor de store, gamle Pakhuse laa, slumrende med smaa, tilskoddede Vinduer — hvor bredbringede Dampere tvang Broklapperne til Vejrs, og Søen strømmede som gennem en Hovedpulsaae ind i Byens Legeme, pumpet frem af usynlige Magter, skiftende fra tungsindigt brungraat til forhaabningsfuldt grønt og atter til det friskeste blaasorte — vuggende, indsmigrende, favnende — eller dansende utaalmodigt med skumhvid Fraade paa de trodsige Toppe — og han tænkte sig, at han en Dag slængte sine Bøger til Side og stod der om Bord paa én af de store, graa Dampere og lod sig vugge ud i den store, farlige Verden med dens Spil af Skæbne og af Lykke. Men en Dag vilde han kanske vende tilbage for at sætte sig i en Lænestol i et af den store Bankbyggnings elegante Kontorer og med hvide, energiske Hænder lede og dæmme den Strøm af Penge, der Dag ud og Dag ind gled igennem det

Dog ogsaa med langt mindre vilde han kunne blive lykkelig — ja, blot det at staa ved et Rat og føle et stort Skibs Legeme lyde hans Hænders Greb — blot det vilde kunne give ham Tilfredshed — blot han maatte faa Lov at føle Livet sprælle varmt og levende under sig — blot han ikke blev spærret

ude som en forskudt — som Far f. Eks. — ja, eller som Alex Hansen

Saaledes skabte han sig et Rige. Men nede paa tredie Sal laa i mangen Nattetime Bogholder Lembak vaagen og kunde ikke glemme, at hans Johannes havde haft en Gæld paa 51 Kr. 25 Øre.

VII

Naar Skuespillerinden Eva Gorm kom paa Tale, skød Valborg Underbiddet frem og fik sit kolde Udtryk i Øjnene. Men Maja erklærede, at hun ved Gud saa godt forstod, at man slog sig løs, naar man var sin egen Herre og ikke havde et Geled af Familie, der passede paa alt, hvad man gjorde.

Johannes sagde ingenting.

Men i den sidste Tid var der opkommet en Slags hemmelig Forstaaelse mellem ham og Skuespillerinden. Naar de mødtes paa Trappegangen, vimsede hendes smaa, blanke Øjne nysgerrigt som to smaa travle Mus op og ned over hans Person, og han følte en underlig prikkende Glæde derved. Han tilkendegav den ved at trække sin Mund en lillebitte Kende skævt til den ene Side, saa kunde hun jo tage det for et Smil, hvis hun havde Lyst. Hun paa sin Side yndede at lade, som om hun var lige ved at løbe bus imod ham der paa den snævre Trappe; naar hun saa maatte gøre en skarp Vending for at undgaa det truende Sammenstød, blev der Lejlighed til lidt uskyldigt Koketteri. Det tog for hver Dag længere og længere Tid at komme forbi hinanden, og en Dag standsede hun og tiltalte ham:

„Undskyld, Hr. Student,“ sagde hun, „— er’et ikke Student, De er? — Undskyld, Hr. Student, men forstyrrer det Dem ikke, at der somme Tider er fremmede hos mig?“

Han mærkede til sin Ærgrelse, at han blev rød i Hovedet. Hendes lidt ru Stemme havde haft en Klang af Fortrolighed.

„Aldeles ikke, aldeles ikke, Frøken,“ sagde han og stod med Studenterhuen i Haanden.

Hun kom lidt nærmere.

„Det er no’en fra Teatret, kan De nok forstaa. De kan jo lave en farlig Fest.“

Nu smilede han.

„Ja, de tier jo ikke helt stille.“

„Men altsaa, hvis de generer, saa ta’ bare og sig det, kære. Jeg kunde jo godt helde dem ud lidt tidligere paa Aftenstunden.“

„Paa ingen Maade. Jeg kan tværtimod godt lide at høre glade Stemmer — jeg — kommer til saa lidt selv“

„Ja ja“ — hun var allerede et Stykke nede ad Trappen — „nu har jeg sagt det.“

Efter den Dag standsede de jævnlig, naar de mødtes paa Trappen. Der var altid et og andet, man kunde lade falde et Par Ord om — Vejret — en af Døgnets Begivenheder — en Hændelse der i Garden

Lidt efter lidt fik de ligegyldige Samtaler en Undertone af Sympati, og de to unge Mennesker begyndte at udlevere sig til hinanden. De fortalte smaa Oplevelser, som de havde haft i Dagens Løb, de drøftede, ivrigt og interesseret, de smaa Problemer, som Tilværelsen dyngede paa deres Vej. Hvad

Eva havde oplevet var i Reglen lystigt, eller det blev det, saadan som hun understregede det med sin Drenge latter. Johannes derimod var anlagt for at tage Tingere alvorligt eller helst lidt sværmerisk.

„Det er bedre, vi sætter os ind til mig og sludrer,“ sagde hun en Dag. „Her ude staar man bare og henter sig en Ladning Gigt. Den kan blive go', naar man lægger det til hvad man rager sig til paa Teatret.“

„Jeg troede, at paa Teatret maatte man altid tænke paa Skuespillernes Sundhed.“

„Skuespillerne! Kære! Hvem tror De tænker paa os? Bare man stiller naar man skal, med Former og hele Pibetøjet, saa er Direktøren ligeglad, om saa Kroppen er saa stoppet med Gigt som en Madras med Krølhaar. Nej, lille Ven, hvis De vil forære mig en Grønthandel, saa skal Eva Gorm ikke sætte sine Ben paa Scenen en eneste Dag mere. — Kom nu, skal De se, hvor jeg boer.“

Johannes betænkte sig et Øjeblik. Hvad vilde de nede paa tredie Sal sige, hvis de fik noget at vide om dette?

„Tak,“ sagde han tøvende, „bare det gaar an?“ Men Eva havde allerede Nøglen i Laasen.

„Er De tosset, hvorfor skulde det ikke gaa an? Er det mit Rygte, De tænker paa? Jeg skal jo ikke være Klosterdame paa Vallø!“

Evas Lejlighed bestod af to smaa Værelser. Dagligstuen, der tillige, ved Hjælp af en Kogekakkelovn, gjorde Tjeneste som Køkken, var tapetseret med sribede Sovekammertapeter og møbleret med tyndbenede Afbetalingsmøbler, der var betrukne med Plyds i kugleblaat og saa ud, som om de var stillet

frem til Salg. Over Sofaen hang et stort Fotografi af Eva selv, i Trikot, svævende gennem Himmelrummet og gribende efter en Stjerne, der forskrækket flygtede, idet den drog en lang, lysende Stribe efter sig. „Amour qui fuit“ stod der under det, og Johannes genkendte det; han havde set det i en mindre Fotografis Udhængsskab paa Strøget.

Han var landet i den kugleblaa Sofa og sad der ret op og ned, angst for at komme til at støde til et eller andet. Thi Eva havde Nips allevegne. Paa Bordet stod en Visitkortskaal af blegrødt Glas med lueforgyldt Fod; den brugtes for Tiden til Askebæger. Fra et imiteret Isbjørnetæppe foran Sofaen stirrede en stor Porcelænsmps med sine bistre Øjne. Og ved Siden af Sofaen var opstillet en Etagere med allehaande let væltelige Ting.

Eva havde været henne og undersøge det nederste Rum i en Servante, der havde sin Plads i et Hjørne af Stuen. Derfra halede hun en Flaske frem og holdt den op for Lyset.

„Vil De ha'e en D. O. M.? Jeg har lige lidt paa Bunden.“

„D. O. M. — hvad er det?“

„Hvad det er? De er meget sød! Hvordan er det, De sidder og fægter med Deres Hue, gener Dem ikke, læg bare fra Dem! Naa, Skaal, Hr. Student!“

De stødte Glassene sammen og drak.

„Tak, Frøken, Tak for Deres store Venlighed“

„Aa, ikke noget at takke for. Her kommer saa mange. Naar jeg har Penge, faar de noget at drikke, naar jeg ikke har, maa de selv tage med. — De sidder saadan og ser paa mig.“

„De har saadan kønne Øjne.“

„Aa, dem er der saamænd ikke noget ved, de Glugger Ved De hvad, De er egentlig en underlig Svend. De bliver rød i hele Hovedet, bare man ser lidt dybt paa Dem. Gud ved, hvad De egentlig sidder og tænker om Eva Gorm?“

Hun blottede sine hvide, lidt skæve Tænder i et frittende Smil.

„Jeg sidder og misunder Dem. Min Tilværelse har altid været saa — saa fattig — og De — De kan leve for Kunsten“

Hun blæste. „Kunst! Komme ind i ingenting hæftet op med en Rose og synge Sikkedutralala — kalder De det Kunst? Nej, lille Ven, det er Tvangsarbejde.“

„De har det dog frit — behøver ikke at spørge nogen om, hvordan De maa leve.“

„Frit — ja — det kan De have Ret i.“ Hun rejste sig, og der faldt en graa Skygge over hendes lille, spillende Ansigt. „Men ellers skal De saamænd ikke misunde mig. De kan misunde Kludekræmmeren her om Hjørnet, ham der ikke kan røre Lemmerne for Gigt, og De kan misunde Rullekonen henne i Numer 25, der faar Prygl af sin Mand hver Aften, naar hun ikke vil ud med Syle. Men Eva Gorm skal De ikke misunde! Hører De det!“

„Men hvorfor dog ikke?“ Han saa helt forskrækket paa hende.

„Det kan De vel nok tænke Dem til.“

„Nej paa Ære! Men hvis jeg kan hjælpe Dem“

Hun slog en høj Latter op.

„Han spørger, om han kan hjælpe mig! Han spør-

ger Gudherrenhanhjælpemig, om han Sig mig en Gang, lille Ven, har De nogensinde været forelsket?“

„Kun én Gang. Og da var jeg Barn. Det var en af min Søsters Veninder, hun var fire Aar ældre end jeg.“

„Kyssede De hende?“

„Nej! Hun fik det aldrig at vide.“

„Nej, jeg tænkte det saamænd nok. De er noget af det sjoveste!“

Men han bøjede sig hen imod hende:

„Har De — været forelsket?“

— og sagde det i en Tone, som om hans Livs Lykke vilde afhænge af Svaret.

Da lo Eva højt op. Men hendes Øjne var vaade. Og da han gentog sit Spørgsmaal mere indtrængende: Har De, Eva? — da slog hun ham let paa Kinden og sagde næsten ømt:

„Børn maa ikke spørge om for meget. Skaal, Johannes Lembak! De maa komme her tidt, men nu maa jeg gaa. Jeg har Rolle i det Stykke, der gaar foran Revyen, og maa være paa Teatret om en halv Time.“

Men naar Johannes herefter hørte sin Søster omtale Eva, blev han rød i Hovedet. For at bortlede al Mistanke anvendte han en sarkastisk Tone, naar hun stod paa Dagsordenen. Og han følte sig som en Forræder paa én Gang mod hende og mod Hjemmet.

VIII

Fuldmægtig, cand. jur. Keldberg lagde sig bag over i den høje Kontorstol og anbragte Benene oppe paa Pulten.

Det var hans Yndlingsstilling, naar han opholdt sig paa Kontoret.

Desværre var dette kun Tilfældet i en kortere Del af den Tid, der var bestemt dertil; Keldberg var altid saa ubegribeligt optagen af Ting, der skulde udrettes paa fjerne Steder ude i Byen; Keldberg maatte være en plaget Mand.

Han kunde for den Sags Skyld ligesaa godt have overladt Højesteretssagfører Denkers Kontor helt til dets Skæbne. Men Faderen, Etatsraad og Bankdirektør Keldberg, havde sat sig i Hovedet, at han skulde have Bestalling som Overretssagfører, inden han indtraadte i Bankens Direktion, og Etatsraaden maatte føjes. Saa sad da unge Keldberg her og smaavisnede; naar han ikke hvilede i Yndlingsstillingen, læste han smaa, billige Kriminalromaner, som han, saa snart Chefens korte, faste Skridt hørtes, gemte under nogle Akter.

I Øjeblikket var han imidlertid svært optaget af en Flue, der krøb under Loftet. Fluen havde anbragt sig foran et Edderkoppenæt, og Keldberg

haabede inderligt, at den vilde forvilde sig derind. Men Fluén tog det Parti at svirre ned i et Blækhús, og Keldberg gabede højt og skuffet og vendte sig sløvt til Kruse.

„Kruse! Tag og laan mig halvtreds Krus!“

Kruse var stærkt sysselsat med et Konkursbo. Kruse elskede Konkursboer: der stod op af dem en herlig Duft af Raaddenskab, af Eventyr, som var ude, af Luftsejlad, som var sluttet med en Kolbøtte.

Han var en Jæger, der lugtede Dyreblod, sagde Keldberg.

Keldberg maatte gentage sin Anmodning. Kruses tætklippede Hoved sænkedes for hver Gang dybere ned i Akterne, og der kom intet Svar.

Først da Anmodningen lød for tredje Gang, hævede han Hovedet langsomt og med et aandsfraværende Udtryk. Han havde tætte Bryn og et Par gennemtrængende graa Øjne. Ansigtet var graaligt og endte ved Ørerne i et Spil af tætte Rynker; det saa ud, som om det var indrettet til at tage af som en Maske.

„Aa undskyld, Hr. Keldberg, jeg var saa optaget, jeg hørte ikke hvad De sagde.“

„Jeg sagde, at De kommer til at laane mig halvtreds Kroner kongelig Mønt.“

„Det er mig aldeles umuligt, Hr. Keldberg. Det ved De jo meget godt.“

„Umuligt! Tak, den kender vi! Jeg skal sgu bruge de Penge, Kruse, De maa lade mig faa dem.“

Keldberg lo haansk. Og over til Johannes, der havde sin Plads paa den modsatte Side af Pulten, henkastede han:

„Kruse er den værste Aagerkarl, der nogensinde har levet. Han er næsten ligesaa slem som den gamle der inde.“

Johannes var i Færd med at opgøre et Auktionsregnskab. Han spurgte tilsyneladende uinteresseret:

„Højesteretssagføreren? Kalder De ham en Aagerkarl? Det er nok Deres Spøg!“

Keldberg kom i et Sæt ned fra sin Yndlingsstilling og sad nu ved Pulten.

„Spøg? Nej, det er sgu mit Alvor, højstærede. De maa da for Fa'en ogsaa have opdaget ham allerede, De er jo ikke Idiot! Saa snart en Mand har bygget for dyrt eller i det hele taget lavet noget, som er af den Slags, at det *skal* gaa galt, saa er han der med den lange Sugesnabel og Øjnene spillende ud af Hovedet. Hvem var det, der rendte af med Gummifabrikerne? Hvem overtog det nye Byggeforetagende ude ved Fasanvejen? Det var altsammen den gamle Aadselgraver derinde. — Saa, Kruse, nu op til Daad! Tag Dem noget nyttigt for; benyt Dem af min Nød og min gamles Snæversyn og laan mig halvtreds Kroner!“

Kruse tog fem Tikronesedler op af sin Tegnebog, og med et Sideblik til Johannes sagde han:

„Jeg vil gøre Dem den Tjeneste som Deres Kollega. Giv mig bare en Lap Papir for det.“

„Selvfølgelig.“ Keldberg krøllede Sedlerne sammen og stak dem i Bukselommen. Med sin Fyldepen kradsede han nogle Linier ned paa et afrevet Kvartark. „Værsgod.“ Han rejste sig. „Hvis den gamle spørger efter mig, saa er jeg gaaet paa Amager Birk. Der er Vidneforklaring i Hestehandler Mouritzens Sag.“

„Er det os, der fører Vidnerne?“

„Ja, og de er villige til at afgive falsk Forklaring hver og én, Gudskelov. Ellers tabte vi ogsaa Sagen.“

Johannes sad og saa nyfigent paa Kruse. Det var ikke før faldet ham ind, hvor farligt og dog tiltrækkende hans Ydre egentlig var. En alvorlig og næsten grusom Klownmaske var dette Ansigt, der syntes naarsomhelst at kunne glide til Side for et ganske andet.

„Tør De nok saadan laane Keldberg Penge?“

„Man tager selvfølgelig sit Vederlag. De hørte jo, han kaldte mig Aagerkarl.“

Johannes tav, forbløffet over den tilsyneladende Aabenhjertethed i dette Svar. Var det alvorlig ment eller blot Spøg? Kruse blev ved:

„Jeg ved ikke, hvorfor jeg ikke skulde gøre det. Jeg har selv tjent hver Øre, jeg laaner ham. Det er mit Arbejde, han kommer og forlanger — det er noget af mig selv, jeg skal sælge ham, fordi han ikke gider bestille noget selv. Aager — hvad vil det sige? Jeg er ikke Aagerkarl, desværre, jeg har ikke Kapital til at arbejde med. Men hvorfor hader Fler-tallet dem? Det er fordi de fleste Mennesker er dumme og letsindige, og der er saa faa, der er kloge.“

„De kloge kunde jo lade være at laane deres Penge ud til de dumme.“

„Det kunde de. Værtshusholderen kunde ogsaa lade være at skænke Spiritus til de svage. Modehandleren kunde lade være at sælge forfængelige Kvinder Pynt. Nej, skal vi være enige om, at der er ingen, der kommer frem i Verden uden at be-

nytte sig af andre Menneskers Dumhed. Der er bare nogle, der har mere Talent for det end andre.“

„Jeg mener ogsaa,“ sagde Johannes ivrigt, „at naar man føler, at man har dette i sig — dette — Talent — Evner — saa behøver man ikke at tage til Takke“

„Man skal aldrig tage til Takke. Men man skal passe paa sig selv. Det er noget, jeg har gjort mig til Princip. Min Far er Værtshusholder paa Østerbro — ja, det ved De maaske — jeg selv er Afholdsmand. Jeg ryger — men kun Havannacigarer — jeg ryger én om Ugen. Jeg gaar i Teatret men kun i første Parket, jeg gaar der kun til Wagner. Og jeg gør kun sjældent en Forretning, men naar jeg gør én, saa skal den være ordentlig.“

„Fuldstændig!“ sagde Johannes og maatte tænke paa, hvordan han i sit Barndomshjem aldrig havde set andet end den Halvhed, som er de forsagtes Skjul for deres Fattigdom og Afmagt.

„Jeg skal sige Dem én Ting, Lembak, man kan i denne Verden gøre omtrent hvad man vil, bare man respekterer sig selv. Men kryber man i Skjul, saa samles alle Køterne udenfor og raaber: Kom ud med dig, din fejge Hund! — Naa men nu maa jeg se at faa Malholms Bo i Orden. Fanden til Karl! 350,000 Kr. i Passiver og trekvart Procent til de upriviligerede Kreditorer. Der er én, der er inde med 50,000 Kr. Han faar 375.“

„Jeg synes ikke, Malholm herefter maa kunne se den Mand i Øjnene.“

„Men tværtimod! Var jeg den Kreditor, saa vilde jeg se at komme i Kompagni med ham. Noget andet

bliver det jo saa, om Malholm vilde gaa sammen med saadan et Fæ.“

Chefen kom ind i Værelset og spurgte efter Kandidat Keldberg. „Bed ham komme ind til mig straks, saa snart han kommer, og give Besked om, hvor han har været henne. Jeg husker ikke, at jeg har givet ham nogen Ordre til at gaa paa Amager Birk.“ Han begyndte at blade i den Aktbunke, Johannes havde liggende foran sig. „De er snart færdig med Deres Regnskab, ser jeg. Godt. De arbejder flittigt, Lembak, men De mangler endnu Overblik. De trænger til juridiske Kundskaber, De maa læse meget.“ Og han knirkede ind til Overretssagfører Post. Der var en stor Byggesag under Opsejling: Post maatte tale med Haandværksmestrene og gøre dem nervøse, saa de blev lidt villige til at gaa paa Forlig.

„Det kan De være glad ved,“ sagde Kruse til Johannes. „Det er sjældent, den gamle siger nogen et anerkendende Ord.“

„Men han siger, at jeg mangler Kundskaber. Og hvordan skal jeg faa dem? Jeg har ikke en Gang Raad til at anskaffe de Bøger, jeg maa have, og jeg nænner ikke at sige til min Fader, hvor meget de koster.“

„De skal bare lade være med at staa og hænge med Næbbet. Bare sige, at De skal forsøge, og De skal gøre Deres Bedste, hver Gang den gamle spørger Dem, om De kan dit eller De kan dat. De skal sige, at det er Deres mindste Kunst.“

„Men naar jeg nu faktisk ikke kan. Forleden vilde han have, at jeg skulde skrive i en Arvesag.“

„Spørg mig. Gaa op paa det kongelige Bibliotek

og sæt Dem ind i Sagerne! Det gaar nok. Naar De selv tror, De kan, saa tror alle andre det ogsaa.“

De fulgte hjem fra Kontoret den Dag, og Johannes gik med Kruse helt ud paa Østerbro, hvor han boede. Kruse morede sig med at gaa og laane Øjne til de Kvinder, de mødte, og det var langtfra altid, det blev taget ham ilde op.

Men Johannes følte sig genert derover, og han sagde det: det undrer mig, De vil gøre det, Kruse.

Kruse smilede:

„Naa, hvad Kvinderne angaar, saa indrømmer jeg, at jeg ikke er kommet ret vidt. De ser paa mig, men det er virkelig sandt: jeg har aldrig været saa meget som forelsket. Derimod kan jeg nok lide, at der er — skal vi sige en Atmosfære af Kvinder om mig. Et Smil eller et Haandtryk — det er mig nok. Hvordan gaar det Dem?“

„Siden De spørger mig,“ sagde Johannes bævende, „saa vil jeg betro Dem én Ting. Jeg er forelsket i en ung Pige, hun er ved et Teater. Jeg har ikke sagt det til nogen før.“

Han vidste godt, da han sagde det, at det egentlig ikke var sandt. I hvert Fald var han langtfra saa vidt paa det rene med sine Følelser, som han søgte at give det Udseende af. Men han syntes dog, at der i det mindste skulde være ét Omraade, hvor han var forud for Kruse.

Men hvis han havde haabet at interessere ham for sit Anliggende, saa blev han skuffet. Kruse gabede uendelig højt og sagde:

„Naa, ved Teatret, ja. Maa jeg give Dem et godt Raad: se at faa hende til Elskerinde. Bliver De ikke ked af hende i Løbet af et Aars Tid, saa gift Dem

med hende. I modsat Fald har De en Retræte: hun kan ikke undvære Teatret, om ikke af andre Grunde saa af pekuniære, og De vil ikke have en Kæreste, der er ved det.“

Johannes spurgte forarget:

„Vilde De gøre det i mit Sted?“

Men Kruse svarede alvorligt:

„Hvis jeg blev forelsket, rigtig for Alvor forelsket, saa vilde den Følelse være min Helligdom. Jeg vilde ikke kende noget Hensyn, jeg vilde den Dag, Sandheden stod mig klar, sætte alting ind paa at eje den Kvinde.

Men hvis jeg følte Trang til at spørge andre om deres Mening, da vilde jeg sige til mig selv, at hvad det saa var, Kærlighed var det ikke. Og jeg vilde aldrig mere se hende for mine Øjne!“

IX

En Søndag havde Johannes budt Kruse med hjem til Middag. Og Kruse havde taget imod Indbydelsen med det Forbehold, at han ikke behøvede at gøre Gengæld.

„Jeg skal sige Dem ganske oprigtigt, Lembak, mit Hjem er et Værtshus. Og i et Værtshus kan man ikke vise Gæstfrihed. Alle og enhver kan gaa derind, bare de betaler. Byde Dem til Aftensmad paa et Værtshus, det vilde være det samme som at forære Dem to Kroner og halvtreds Øre. Jeg tænker ikke, De trænger til halvtredie Krone.“

„Ja, jeg vil naturligvis ikke trænge mig paa, Kruse. Men jeg synes dog — naar Deres Forældre ganske privat ser Gæster hos sig“

„Men det gør de ikke, det kan de ikke. Jeg siger Dem: jeg har ikke noget Hjem, jeg har bare et Værelse paa en Kro. Naa, det er maaske godt det samme, saa gaar man ikke om med det Sneglehus paa Ryggen.“

„De mener maaske, jeg gaar med saadan et — Sneglehus?“

„Jeg mener, at De i ethvert Tilfælde har et Hjem, og at det er smukt af Dem at aabne det for en, der aldrig rigtig har vidst, hvad det vil sige.“

— Søndagen kom. Højt over det gamle Christianshavn sang Klokkerne fra de to gamle Kirker, gamle Mennesker gik med Salmebøger i Hænderne, Børnene var pyntede og spillede Paradis paa Fortovene. Der var altid noget ganske særlig renvasket over den gamle Gade, saa snart det var Søndag. Ingen Vogne var her, som kunde føre Snavs med sig, Arbejdsvognene holdt jo Fridag, og andre kom her næsten aldrig. Og Menneskene var saa stille, til Hverdags var de for det meste paa Arbejde, saa Søndagen gav dem den rette Følelse af noget usædvanligt og festligt.

Inde i Bogholder Lembaks Stue faldt Solen muntert ind mellem Pelargonierne i de dekorerede Porcelænspotter, hele Lejligheden duftede af Kalvesteg, og Kanariefuglen havde faaet rent Sand i sit Bur og sang, saa det var en Lyst. I Kabinettet sov Evighedstanten til Middag, og inde i Dagligstuen læste Alex Hansen „Dagbladet“s Søndagstillæg højt for Svigerfaderen, mens Maja sad paa en Skammel ved hans Fødder med hans Haand i sin og Hovedet lænet op til hans Knæ.

Peter Kruse forstod straks at føje sig ind i Forholdene. Han udtalte sig kyndigt om Potteblomster. Han gjorde sin Reverens for Kanariefuglen. Han forsøgte endog Evighedstanten, der imidlertid troede, at det var ham, der var Majas Kæreste.

„Jeg synes, her er saa storartet,“ sagde han. „Nu har jeg boet i København i alle de Aar, jeg har været til. Men jeg har aldrig tænkt mig, at der var et Sted, hvor der var saadan Søndagsfred. Hør! Hør, hvor her er stille!“

De lyttede alle, og der var virkelig stille. Et Sted

ovre paa den anden Side Gaden lød ganske vist Klaverspil, men det var en gammel, naiv Melodi, der spilledes, og den stammedes ubehjælpsomt frem paa et skørt og forstemt Instrument. Ellers bares kun i Ny og Næ tilfældige Lyde op fra Gadens draabende Liv. En Cykleklokke kimede, nogle Børn jublede op, et Par grove Sømandsrøster klaskede skældende mod hinanden og slugtes saa af en Beværtningskælder

„Ja, De har Ret, Hr. Kruse,“ sagde Bogholderen, „her er virkelig Søndagsfred. Naa, noget skal man da ogsaa have til Gengæld, fordi man boer saa af-sides.“

„Ja, i Længden er her skrupkedeligt,“ sagde Maja.

„Det værste er Trapperne,“ faldt Fru Lembak ind. „Værten har lovet, at de skulde blive ferniserede, men det bliver ikke til noget. Som de nu er, er de næsten ikke til at holde rene“

„Men ellers er det saamænd en rar Lejlighed,“ sluttede Bogholderen.

Kruse havde staaet og set sig om, tilsyneladende helt fortabt.

„Ja,“ sagde han og sukkede, „det er helt noget for sig selv, Deres Hjem. Se nu det store Hus derovre med den nøgne Murstensfacade — er det ikke hæsligt — ublufærdigt?“

„Der er dog vist ellers gode Lejligheder. Og Badeværelse og alting.“

„Men plebejisk. Se hvor det bryster sig med sin store Krop af raa Mursten. Ved Siden af alle disse gamle Huse, der er omhyggeligt klædt paa i brunt og grønt og graat, tager det sig ud som en nøgen

Person i anstændigt Selskab. Se saa de brogede, skrigende Gardiner — og Kobberamplen der i Karpappen — en imiteret Kasserolle med Bunden i Vejret, tror jeg det er ja, jeg foretrækker Kvindefængslet, der dog ligner det, det skal ligne.“

„De vilde maaske sige det samme, hvis der sad nogen, De holdt af?“ sagde Valborg og huggede sine skarpe Øjne i ham.

„Jeg vilde i det mindste hellere have Vedkommende siddende her i Deres yndige Hjem, Frøken,“ sagde Kruse og lod sit Blik hastigt strejfe Maja.

Den gamle Bogholder stod og saa sig om med runde, lyse Øjne. Han havde egentlig aldrig tænkt sig, at hans fattige Hjem kunde gøre saa stærkt et Indtryk paa en fremmed. Nu var det, som om det fik en helt ny Værdi ogsaa for ham selv. Han saa sig, næsten nysgerrigt, om i Stuen.

Ja, det kunde ikke nægtes: man kunde godt se, at det var Folk med virkelig Smag og Finhed, der boede her.

„Ja,“ sagde han eftertænksomt, „man skulde kanske ikke selv sige det, men noget er der i hvad De der siger. Mor og jeg har tidt talt om at faa nogle nye Møbler, men jeg ved ikke: jeg tror næsten, disse her klæder Lejligheden bedre, end selv de smukkeste nye Møbler vilde være i Stand til.“

„Ubetinget.“

Bogholderens Blik formørkedes et Øjeblik; det var standset ved et Hul i Sofabetrækket.

„Ja, man holder jo af dem, man har levet sig sammen med dem. Og jeg siger: fra Christianshavn flytter vi aldrig“

Han tog Mor om Livet, som om han vilde sige,

at hvilke Magter der saa kunde tænkes at ville drive dem fra denne Bydel, saa vilde de staa sammen om Christianshavn. Men Maja havde nærmet sig og sagde, at hun havde ikke troet, at Hr. Kruse var saadan, hun havde tænkt sig ham ganske anderledes moderne.

„Det er jeg paa en Maade ogsaa, Frøken,“ sagde han. „Ved Siden af hvor jeg boer, er der Garage for tre Droskebiler, der vræler op hver Morgen Klokken seks, naar de kører ud, og der er kun én Morgen, hvor de har forstyrret min Søvn; det var forleden, da der var Eftersyn og de ikke kørte; da vaagnede jeg og tænkte: hvor Pokker bliver Vrælet af? Men har De ikke lagt Mærke til, hvor sentimentale netop vi moderne Mennesker er. Vi kan godt svide en hel Hede af, men naar vi finder en enlig lille Blaa-klokke, saa bliver vi rørt.“

„Jeg er ikke Spor af sentimental. Hvis jeg maa raade, saa skal min Kæreste og jeg bo paa Vesterbro, naar vi bliver gift.“

„I Hellerup, min Pige,“ sagde Alex Hansen beskedent. „Det har vi jo for længe siden aftalt.“

„Paa Vesterbro, siger jeg. Er du ikke tilfreds med det, saa kan du jo lade være at gifte dig med mig. Jeg elsker Spektakel, jeg elsker Mennesker!“

„Ja, Dem, Frøken,“ sagde Kruse, „kunde jeg ogsaa bedst tænke mig i en Vals af Biler.“

„Ja, Maden er paa Bordet, Børn,“ sagde Fru Lembak og saa mildt fra den ene til den anden. „Nu maa vi bede Hr. Kruse tage til Takke, Johannes har vel sagt Dem, at det er ganske ligefremt og tarveligt, som naar vi er os selv.“

De gik ind til Napoleonssuppen og Kalvestegen.

Men da de var i Døren, fik Valborg Johannes trukket til Side:

„Jeg kan ikke fordrage den Herre,“ sagde hun.
„Jeg kan ikke forstaa, du vil have noget med ham at gøre.“

„Nej naturligvis! Du skal jo altid se dig gal paa hvem jeg synes om!“

„Ja, Gud ved, hvad det egentlig er for Personer, du gaar og synes om, Johannes,“ sagde hun og saa alvorligt paa ham.

Johannes blev lidt rød. Han maatte tænke paa Eva.

Men da han sad ved Bordet, traadte Maja ham lempeligt paa Foden under Bordet, og i det samme kastede hun en Papirkugle over paa hans Tallerken.

Han foldede den ud og læste paa en lille Seddel:

„Han er vældig sjov! Se at faa ham til at love, at han vil komme her tidt.“

Det var begyndt at blive Efteraar. Solen havde mistet sit gyldne Smil. Selv midt paa Dagen, naar den søgte at udfolde al Sommerens Kælenskab, var det bristende og blegget. Og naar det led mod Dagens Død, kom de aftenlige Taager svævende ude fra det flade Agerland og aandede Vinter. Det var, som Luften fyldtes af en Sølvflod, af et skinnende graat, der fik de røde Tage til at flamme som Koraller og gav det irrede Kobber paa Christianskirkens Taarn en skær og hvidlig Glans. Solguldet anedes endnu deri, men det havde ingen Magt, det laa som en blid Undertone under den mathvide Taage.

Oppe paa Volden kom Valborg gaaende. Der var ganske øde nu; kun paa én af Bænkene sad en grov Mand med store, knoglede Lemmer og strittende Skægstubbe. Forslugen som en Hund aad han det ene vældige Stykke Smørrebrød efter det andet, han havde en hel Pakke i Papir, snappede en halv Rundtenom ad Gangen med sine store, tobaksbrune Tænder, skuttede sig og spyttede ind imellem. Af og til kom der et Vindpust, der satte nogle gule, regntunge Blade i svirrende og raslende Dans og lavede lange, blanke Flæns i Stadsgravens sortblaa

Spejl. Men Valborg havde ikke Sans derfor, heller ikke syntes hun at lægge Mærke til, at det store, gnaskende Mandfolk sendte hende et grisk Blik. Hun kom skridtende, lidt foroverbøjet, med den lille tætte Skikkelse strammet ind i en Jaket, der var bleven lidt for snæver, med Fødderne klaskende i et Par Støvler, som var lidt for store og hvis Hæle var en Smule skævttraadte og med en Hat, hvis blegede Blomsterpynt bar tydelige Spor af Sol og Regn.

Ude fra Amager kom en lille Afdeling Artilleri tungt skrumlende gennem Gaden. Konstablerne hang som livløse paa Kanonerne, svinglende i den ujævne Rytme; hele Optøget bevægede sig i Begravelsestempo. Valborg maatte staa stille og vente, til Militæret var passeret, hun spejdede snart til den ene Side og snart til den anden for at knibe sig igennem men fandt ingen Udvej og trippede af Utaalmodighed.

Da der igen var fri Passage, gik hun ud efter, ad Amagerbrogade. Hun kom over Stadsgraven, ud hvor Byen begynder at tyndes, hvor Gaderne vider sig ud til brede Landeveje og Husrækkerne af og til giver Plads for en Beværtningshave, en Tømmerplads eller et Stykke Græsmark. Hun traadte i Vandpytter, saa Pløret sprøjtede op om hende, og en enkelt Gang blev hun tiltalt af et Par Vagabonder, der havde gjort en indbringende Dagshøst hos de velhavende Amagerbønder og nu nok kunde ønske sig kvindeligt Selskab.

Men Valborg ænsede hverken Vandpytter eller Vagabonder. Hun trampede i Vejens Søle, som det kunde falde bedst, hendes Kinder brændte af Vrede,

og hendes Øjne var endnu mørkere og haardere end sædvanligt.

Atter og atter gennemgik hun i Tankerne den Hændelse, der havde fyldt hendes Sind med saa hæftig en Harme. Hun havde jo nok længe haft Mistanke om, at Johannes havde noget for der oppe paa Kvisten. Men der er noget ved Kendsgerningen, noget brutalt, noget hjerteløst, som gør, at den virker som et Bagholds-Overfald selv paa den, der var forberedt paa dens Komme

Det var altsaa nu i Formiddag. Mor havde været i Færd med at bage Pandekager ude i Køkkenet. Valborg var gaaet op for at traktere Johannes med et Par.

Hun kom ind paa hans Værelse. Hatten og Frakken hang der, hjemme maatte han altsaa være. Men Værelset var tomt.

Valborg blev saa underlig ved det. Sagte gik hun igen ud paa Gangen. I Haanden havde hun stadig Bakken med Tallerkenen, de to Pandekager, Stikkelsbærgeléen, Sukkerskaalen.

Ingen Lyd. Ingen Johannes. Valborg stod længe og ventede, saa tog hun Mod til sig: med brændende Kinder listede hun sig hen til Døren ind til Skuespillerindens Lejlighed og lagde Øret til To Stemmer lød der inde, og hun kendte den ene

Hun kom til at ryste, saa Tallerkenen klirrede mod Sukkerskaalen.

Sagte som hun var kommen listede hun sig ned ad Trappen til tredie Sal. Først da hun stod udenfor Entrédøren, faldt det hende ind, at det jo ikke gik an at komme tilbage til Moderen med Anretningen urørt. Mens Taarerne bestandig vilde op i hendes

Øjne og maatte trænges voldeligt tilbage, stoppede hun sig selv med Pandekagerne, der blev tykke i Munden paa hende og ligesom klæbede sig fast i Halsen. Og saa gik hun ind til Mor med Øjne, der ikke var helt tørre, men med et Smil om Munden.

Under det Smil havde Graaden hele Tiden boblet, baade under Middagsbordet og senere, da hun gjorde Husholdningsregnskabet op og de kom til det Bøfkød, der var købt til denne Uges Søndagsmiddag, fordi Bøf var Johannes's det bedste. „Det er saa velsignet at se Johannes spise,“ havde Mor sagt, „jeg vilde saamænd ønske, vi havde Raad til at give ham Bøf meget tiere.“ Ja, Mor skulde bare vide! Valborg vidste med sig selv, at af den Bøf vilde hun da ikke kunne faa en Mundfuld ned.

— Hun var gaaet herud, fordi hun følte Trang til at løbe sin Harme træt. Men efterhaanden som hun kom længere og længere ud ad det aabne Land til, begyndte hendes Sind saa smaat at blidnes. Hendes strammede Træk slappedes, det store Underbid, der altid gav hende en Mine af Glubskhed, blev mindre fremtrædende. Og Øjnenes Haardhed opløstes i et Par store, blanke Taarer.

Hun stod stille og pressede Haanden mod Siden. Hun havde faaet Sting af den hurtige Gang og det stærke Lufttryk. Herregud, hvor tidt havde hun ikke gaaet herude med Johannes, den Gang han var en ganske lille en, der blev kørt i en Barnevogn, og hun som den ældste af de to store Søstre maatte fungere som hans Barnepige. Hun syntes endnu, hun kunde mærke hans lille Haand i sin og høre Lyden af hans korte Trav ved hendes Side ... Der laa den store Tømmerplads, hvor de en Gang

var blevet lukket inde og havde tilbragt en halv Time i hjerteklaprende Rædsel for Pladshunden. Der den gamle Limfabrik, stængt, overgroet med Vildvin som en glemte Grav det var der, det spøgede, sagde man Og den store Beværtningshave, hvor Mor havde sagt, at det ikke var pænt at komme men hvor de alligevel mangan Gang havde listet sig ind for at have den Fornøjelse at se andre Børn køre i Karussellen

Ja, den lille Bror med de sugende Øjne! Aa, Johannes, Johannes! Hun gik til igen, vilde ikke paa ny lade sig overvinde af sin Bevægelse. Men hvor kunde du gøre det, Johannes? Ved du da ikke, hvordan hun er, den gule der oppe? Kan du ikke læse det Liv, hun har ført, ud af hendes spillende Øjne og frække Træk? Og tænker du ikke paa Far og Mor, de hvis Liv altid har været saa rent og hæderligt?

Hun fik ikke Ro, før hun naaede helt ud i Byens Udkant, der hvor den favnes af det aabne Land. Store Gartnerhaver begyndte at brede sig, mønstrede som Tæpper i friske og rene Farver. Byen selv fik et underlig lømmelagtigt, upersonligt Præg, og de Ansigter, der gled hende forbi, syntes hende tomme og ligeglade. Intet af hvad hun saa kom hende ved, og efterhaanden syntes hun, at hendes Sorg ogsaa begyndte at blive ligesom lidt udvisket.

Hun begyndte at overveje, hvad hun skulde gøre. Thi paa den ene Side maatte naturligvis dette Forhold standses, og paa den anden Side maatte det ske uden at Far og Mor fik nogetsomhelst at vide. Hun formede Felttogsplaner og forkastede dem igen, og paa én Gang slog det ned i hende, at her

var der kun én, der kunde raade hende, og det var Kiehn, naturligvis Kiehn!

Og paa én Gang vendte hun om og gik ind ad Byen til. Ved det første Stoppested stod hun op i en Sporvogn. Hun var som en syg, der ikke hurtigt nok kan komme til Lægen.

Blæsten havde lagt sig lidt. Og en mild, tungsindig Solfaldsglans fik Frelsertaarnets Forgyldning til at straaale. —

XI

Kammerassessor Kiehn beboede tre Værelser i Fredericiagade. Kammerassessoren boede paa første Sal, i Stuen var der Barnevognsforretning, til Nabo havde han en Handelsrejsende.

„I min Alder,“ sagde han, „ser man først og fremmest paa, at man kommer til at bo i Hus med rolige Folk. Min Nabo er for det meste ude at rejse, og naar han er hjemme, deltager han i Selskabslivet om Natten og sover om Dagen. Mine Sædvaner er de stik modsatte, og paa den Maade kommer vi aldrig til at genere hinanden.“

Hans egne tre Værelser saa ud, som om ogsaa deres Beboer til Stadighed var fraværende og kun i Ny og Næ benyttede dem som Aftrædelseslejlighed. Møblerne, der var i Firsernes upersonlige Stil, gjorde Indtryk af for nyligt at være kommet fra Snedkeren og stod hele Dagen igennem stift opmarscherede nøjagtigt paa de samme Pladser, hvor de var blevet anbragt om Morgen. Kammerassessoren hadede enhver Afvigelse fra det regelmæssige: en Stue, sagde han, skal ikke være et Pulterkammer. Ogsaa mod Blomster nærrede han en indgroet Uvilje. Blomster, fandt han, hørte til i en Park eller en Have; naar man først begyndte at

holde Gartneri i sin Stue, hvorfor saa ikke ogsaa Hønseri eller Hundestutteri?

Alligevel var Regelmæssigheden brudt. Ind imellem det borgerlige Bohave brystede sig et og andet Stykke, der skrev sig fra hans Hoftid, og hvis Pragt skurrede mod den beskedne Ensformighed. Foran den lille, haarde Sofa stod et kostbart Ibenholts Bord, indlagt med florentinsk Mosaik, en Gang fra en Hofleverandør. Paa den banale Spejlkonsol prunkede en Sèvresvase, skænket af en Mand, der mente at kunne takke Kammerassessorens Indflydelse for en Titel. Og over den tarvelige Jernseng inde i Soveværelset svævede en forgyldt Engel som Topfigur for et Draperi, hvis Folder skyldtes en taknemmelig Hoftapetserers Kunst.

I godt og vel en halv Snes Aar havde Kiehn nu beboet sin stille Lejlighed, og forlængst havde hans daglige Vaner fæstnet sig efter et Skema, der aldrig blev fraveget. Nøjagtigt Kl. et Kvarter over otte traadte han ud af sin Gadedør, saa op mod Himlen, om der skulde være Udsigt til Regn, og spadserede ud ad Langelinie, hjem gennem Amaliegade, over Amalienborg Plads, gennem Kolonaden og Store Strandstræde til Kongens Nytorv. Det kunde paa disse Ture hænde, at han mødte en af de allerhøjeste Personer, og at den allerhøjeste Person standsede og spurgte til hans Ischias. Kammerassessoren takkede og sagde, at nu gik det ikke saa lidt bedre. Sandheden var, at han i flere Aar ikke havde kendt noget til denne Sygdom, men han fandt, at overfor en venlig og ærefuld Forespørgsel vilde den usminkede Sandhed ikke være helt taktfuld.

Naar han nøjagtig paa Slaget elleve var hjemme igen, fandt han Frokosten sat frem af Fru Gustavsen, der varetog hans Morgengerning og besørgede hans Indkøb. Fru Gustavsen var Enke efter en Lakaj og bestred Stillingen som Portnerkone i en Ejendom i Store Kongensgade, hun led af kronisk Snue og havde en Søn i Amerika. Kammerassessoren spurgte to Gange om Ugen, om der var kommet Brev, han vidste, at der kom Brev hveranden Mandag men fandt det alligevel hensynsfuldt at spørge. Hver Gang fældede Moderen Taarer ved Tanken om de Ulykkesbudskaber, det kunde have indeholdt, og Kammerassessoren beregnede hveranden Mandag en halv Time til at drøfte det med hende: der var altid noget, som Konen ikke havde forstaaet, og med en Guldlorgnet vippende paa Næsetippen tolkede han det for hende i den samme ensformige, strengt tjenstlige Tone, hvori han i sin Embedstid havde konfereret officielle Skrivelser.

De nærmest følgende Timer gik til Bestyrelsen af hans store Frimærkesamling, der efter hans Død skulde tilfalde Hoffunktionærernes Stiftelse. Kammerassessoren stod i stadig Brevveksling med Frimærkesamlere i fremmede Lande, med hvem han lejlighedsvis afsluttede Forretninger; der var altid noget at afgøre eller overveje.

Og saa var Klokken bleven fem, og han gik til sin Middag i den gamle Spisekælder paa Østergade, der i hans Ungdom havde haft Ry som et af Hovedstadens fineste Traktørsteder, og hvis Rokoko-Elegance endnu talte om svunden Glans. Kl. seks havde han sit Dominoparti i Industriforeningen, og tre Timer senere gik han hjem. Naar Klokken

var elleve, laa han i sin Seng, han talte til totusinde, naar han var naaet til dette Tal, lagde han sig om paa højre Side, og et Øjeblik efter sov han.

Saaledes gled hans Dage, kun sjældent afbrudt af saadanne Begivenheder, der fremtvang en Afvigelse. Et Menneske, sagde han, skylder Skaberen at være økonomisk med sin Tid. Og han morede sig med at fortælle, at en Kunstmaler, der var kommet til at bo lige overfor ham, havde ment at kunne skille sig ved sit Ur: Kammerassessoren er Ur nok, havde Maleren sagt.

— Da Valborg ringede paa, kom han selv og lukkede op. Til fremmede plejede han at sige, at hans Husbestyrerinde nok netop i Øjeblikket maatte være fraværende. Men Valborg vidste, hvordan det forholdt sig med Husbestyrerinden, og med hende gjorde han ingen Omstændigheder.

„Men søde Barn, det var rigtignok en Overraskelse. Kom dog indenfor, sid ind i Sofaen. Ikke en lille Kop Té?“

„Nej Tak, Onkel, jeg — skal ikke have — jeg“

Kiehn førte hende ind i Sofaen, han kunde ikke lade være at sende et stjaalent Blik til et Spor, hendes Støvle havde efterladt paa Gulvet, en Erindring om Amagers fede Jord.

Han havde sat sig paa en Stol ved Siden af hende, og hun bøjede sig frem og tog hans magre, ringprydede Haand.

„Onkel, vil du give mig et godt Raad.“

„Med største Fornøjelse. Det drejer sig maaske om et nyt Efteraarstoilette?“ Han havde lagt Mærke til hendes tarvelige og medtagne Dragt og sad

og tænkte over, hvordan han skulde hjælpe hende. Naar han opsatte Anskaffelsen af en Efteraarsfrakke til næste Aar, kunde det nok gaa; saa gjaldt det blot at finde en taktfuld Maade at tilbyde hende Pengene paa.

Men Valborg fik Taarer i Øjnene. „Nej, det er noget meget mere alvorligt.“

„Ja saa. Vi ser jo helt bevæget ud. Der er da ikke sket noget hjemme?“

Hun nikkede. „Jo, det er det, der er. Men Far og Mor maa ikke vide det er noget med Johannes han“ Og pludselig brast hun i Graad. Aa, hun skulde nok være fornuftig, men hun kunde ikke lade være — han skulde blot lade hende græde

Han sad og klappede hendes Haand. „Min lille Pige — saa — saa“

Omsider blev hun Herre over sin Bevægelse. Aa, det var ogsaa tosset, men nu skulde hun nok være rolig og fortælle ham det hele.

Og hun fortalte. Johannes, som Far og Mor haabede saa meget af og som havde kostet alle de Penge, han var altsaa saadan. Han gik hen og smed sig væk til den Slags. Og hvad dog Onkel mente der var at gøre?

Kammerassessoren havde, mens hun fortalte, siddet med Blikket stift hæftet paa en Ring med en stor, teglstensrød Agatplade, som han bar paa Pegefingeren. Nu rakte han Haanden frem mod hende.

„Mit kære Barn, jeg haaber, vi finder paa Raad. — Ser du denne Ring?“

„Jo.“

„Jeg har faaet den af en Embedsmand — en

højtstaaende Embedsmand — en *meget* højtstaaende Embedsmand, hvem jeg en Gang gav et godt Raad. Han havde en Søn, der ligesom nu Johannes havde charmeret sig i en ung Dame af lidt tvivlsomt Rygte. Faderen havde talt Donners til den unge Mand, han havde søgt at paavirke Pigen — ingenting hjalp. Kære Ven, sagde jeg, hvad er Grunden til denne Ulykke andet end den, at hun øver for stor Tiltrækning paa ham? Men hvad skulde der saa være at gøre andet end at formindske denne Tiltrækning? — Han indrømmede naturligvis den logiske Rigtighed af mit Ræsonnement. Men hvorledes skulde man gribe Sagen an? That was the question.“

Den gamle Hofmand sad lidt og smaalo ved sig selv.

„Ja, that was the question, og den højtstaaende Embedsmand, jeg taler om, vidste ikke, hvordan han skulde besvare det. Kiehn, sagde han, De maa hjælpe mig. Ja, sagde jeg, hvis Deres Ekscellenses Søn ikke tilfældigvis er bleven grebet af en virkelig stor Lidenskab, en af dem, der ikke er synderligt hyppigere end Jernbaneulykker, saa tiltrækker den unge Pige ham netop, fordi hun ikke hører til Selskabet, og fordi De modsætter Dem Forbindelsen. Romantik, Deres Excellence, ikke andet. Derfor maa vi gøre den unge Pige mindre romantisk. Tag De Dem af hende, sig, De skal se, om hun ikke skulde kunne udvikles, send hende i en eller anden Dydspension, lad hende helst ogsaa blive lidt religiøst paavirket. Det skete, Pigen blev et Dydsmonster, den unge Mand fortrød, nu er hun

gift med en Kordegn og han med Datteren af en Lensgreve.“

Valborg kunde ikke lade være at smile.

„Ja men Onkel, jeg tror ikke, det vilde lykkes med Eva Gorm. Hun bliver aldrig gift med nogen Kordegn.“

„Det tror jeg heller ikke, min lille Pige. Vi maa altsaa virke med lidt andre Midler.“

„Jeg er bange for, det slet ikke kunde nytte, om vi talte med Johannes. Du aner ikke, hvor han kan være stædig.“

„Utvivlsomt kan han det; han kunde netop finde paa at gifte sig med denne unge Dame, naar vi blandede os i Sagen. Derfor vil jeg ogsaa forsøge at paavirke hende.“

„Det skal du ikke, Onkel, hun ler bare af dig.“

Han rejste sig og stod foran hende, rank som en Tinsoldat.

„Ler! Mit kære Barn, det tror jeg aldeles ikke. Det er sandelig ikke til hendes Latter, jeg agter at appellere, det er til hendes Taarer. Og jeg vil gøre det paa den simpleste Maade af Verden: jeg vil forestille hende, at hun griber ind i en hæderlig Families Liv. Ulykkelige Kvinder som hun nærer tidt en næsten overtroisk Agtelse for Familielivet, hele deres Drøm er selv en Gang at vende tilbage til de ordnede borgerlige Forhold, som de har bevaret en svag Erindring om. De er ligesom de Mennesker, der har mistet deres Barnetro men alligevel ikke kan undvære den.“

„Det kan være, du har Ret, Onkel. Man kan ikke vide, hun er maaske meget bedre, end man skulde tro“

„Meget muligt. Maaske bedre end baade du og jeg. Men hun er i saa Fald uheldig: hun forstaar ikke at være god paa den Maade, man nu én Gang forlanger det paa. Lad mig forsøge, hvad jeg kan udrette. Jeg skal gøre mit bedste.“

Valborg rejste sig og lagde sin Arm om hans Hals.

„Det ved jeg, du gør, Onkel. Ikke sandt: for Mors og Fars Skyld! De har haft Sorger nok i deres Liv, de *maa* ikke faa flere, hvis da du og jeg kan gøre noget dertil. — Skal vi ikke love hinanden det?“

Han trykkede et Kys paa hendes Pande.

„Jo, mit Barn, det skal vi love. Den kære høj-salige sagde altid til mig: Der vilde være færre slette Mennesker til i Verden, hvis man gav dem lidt rigeligere Lejlighed til at være gode. Det er det, jeg nu vil gøre overfor denne — denne Frøken Gorm. Selv har jeg jo ingen, jeg kan være god imod.“

„Jo, Onkel, du er da god mod mig!“

Han tjattede hende paa Kinden.

„Du er en lille Tosse. Dig er jeg ikke god mod. Dig holder jeg jo af!“

XII

I Forholdet til Johannes følte Eva Gorm sig som den ældre, den moderligt erfarne.

Hun kunde, naar han var bedrøvet, lade sin Haand glide langsomt gennem hans Haar og tale til ham som til et Barn, der er faldet og har slaaet sig.

Og hun talte som den, der har levet meget og ved, at hvad der idag synes os stort, det er allerede imorgen skrumpet ind til noget helt ringe.

Men dette store Barn hørte hjemme i en Verden af Fred, af Orden og Hæderlighed — for hende et forjætted Land, hvor hun rimeligvis aldrig vilde komme til at sætte sin Fod.

Det var ikke saadan, naar man først var i det. Nu var man én Gang blevet et Stykke Slask, man havde haft det skidt fra Barn af, og Mandfolkene, de var jo som de var, og det var ikke let, naar man var ved Teatret og altid skulde være i Trikot.

For Eva Gorm var Johannes ikke blot et Barn men et godt og uskyldigt Barn, i hvis Sjæl det vilde være Helligbrøde at kaste den mindste Brand. Aldrig var han frivol, aldrig talte han til hende i denne Tone af underforstaaet Sjofelisme, som de fleste Herrer yndede. Hvor godt maatte ikke hans

Hjem være! Et lille Paradis i rosenrødt og himmelblaat, hvor fem Engle gik stille om mellem hverandre med milde Øjne og kærlige Ord paa Læberne! Hun elskede ikke Johannes Lembak, men i sit Hjerte havde hun bygget et Alter for ham.

„Ved De hvad, lille Johannes,“ sagde hun til ham en Dag, „jeg har et forfærdeligt stort Ønske.“

„Hvad er det for et Ønske, Eva?“

„Ja — det er ikke Mening, at det skal opfyldes lige straks, men kanske om nogle Aar, naar Eva Gorm ikke mere spiller Teater men har en lille Frugt- og Grønthandel og maaske en Maskinrulle.“

„Det maa være et forfærdeligt stort Ønske.“

„Ork, det er saamænd ikke andet end at jeg en Gang kunde komme til at tale med Deres Mor, og at hun vilde synes lidt om mig. Jeg har et Par Gange mødt hende paa Trappen, jeg fandt, hun var en nydelig gammel Dame, og hun har ogsaa set saa mildt paa mig. Jeg er vis paa, vi to kunde komme rigtig godt ud af det med hinanden, jeg er da heller hverken raa eller tarvelig.“

Johannes's Øjne flakkede. Saa snart de nede paa tredie Sal blev nævnt, sad den daarlige Samvittighed ham op i Halsen.

„Jeg er bange for, at De og Mor ikke rigtig vilde forstaa hinanden,“ undveg han.

„Hvorfor ikke det, min lille Ven? Jeg har dog altid været god og venlig mod Dem. Og vi to har aldrig hverken sagt eller i det hele taget lavet noget, som ikke Deres Mor gerne maatte vide.“ Hendes Haand lagde sig uendelig varsomt paa hans store Mandfolkenæve, der laa foran hende paa Bordet.

„Ikke ogsaa, Johannes, har vi ikke altid været et Par rare, artige Børn?“

Han rejste sig og sagde lidt utaalmodigt:

„Naturligvis har vi ingenting at bebrejde os. Men — Mor er nu én Gang af den gamle Skole . . .“

„Ja men Herregud, det er jeg jo netop ogsaa. Ja, naturligvis, jeg skal saamænd ikke stille mig op, man er jo født med Arvesynd, og man har sine skæve at fortryde — det ved jeg godt. Men jeg har altid sagt: alt dette løse Væsen med Kærlighed og Svineri, det fører ikke til noget. Jeg har altid holdt paa Ægteskabet — ubetinget. Og De skulde se, Johannes, var jeg bleven opdraget i et Hjem som Deres og ikke kommet til Teatret men bleven gift med en ordentlig og skikkelig Mand — jeg skulde være blevet en storartet Husmo'r. De kan tro, jeg skulde nok have lavet den!“

„De kunde vist være blevet meget flink, Eva.“

„Ja, det kan De stole paa, jeg kunde. Der har somme Tider været nogle af Herrerne fra Teatret her oppe, jeg har lavet Æggekage til dem, De har været saa glade for det. Med Purløg og et lille Stykke letsaltet Flæsk.“

Hun fik Taarer i Øjnene, da hun nævnede det med Æggekagen. Og fuld af Rørelse sagde hun:

„Jeg skal en Gang lave Æggekage til Dem ogsaa, Johannes. Naar De har smagt den, vil De selv sige, at det er Synd, at en Kvinde som jeg skal gaa og ingenting blive til. Nu Deres Søster Valborg, hun er jo heller ikke forlovet — vel?“

„Min Søster har jo ikke noget med Deres Æggekage at gøre.“

„Ja, om Forladelse, jeg sagde det blot, fordi jeg

kan se paa hende, at den Mand, der fik hende, han blev ikke snydt. Jeg synes jo hele Tiden, at de, der hører Dem til, dem maa jeg ogsaa nok have Lov at holde en lille Smule af. Der gaar da heller ingen Stykker af dem for det.“

Johannes paa sin Side søgte hos Eva en Afveksling fra Arbejdets og Familielivets Ensformighed. I hendes vimse Øjne saa han et Glimt af noget festligt, der lokkede ham som en Lysstribе, der falder ud gennem et Festlokales lukkede Skodder. Var han tillige forelsket i hende? Han følte i det mindste den nysgerrige og bævende Tiltrækning, hvormed en ung Mand, hvis Hjerte endnu ikke er bundet, nærmer sig en Kvinde, der har sat hans Fantasi i Bevægelse. Selv havde han overfor Kruse kaldt denne Følelse Forelskelse, og fra den Dag følte han overfor sig selv en vis Forpligtelse til at holde den ved lige.

Men paa den anden Side faldt det ham ikke ind at tale til Eva om det. Han befandt sig vel ved Forholdet som det var. Han kunde mærke hendes Haand gennem sit Haar, han kunde ogsaa tage den i sin og føle dens Varme strømme helt op gennem hans Legeme. Det var alt, hvad han forlangte, og han paadrog sig ingen Forpligtelser derved.

Desuden mærkede han sin Selvfølelse svulme, naar han tænkte paa, at han mellem de mange, hun havde Lejlighed til at tale med, var den eneste, hun skænkede sin Fortrolighed. Han maatte trøste hende, naar der var gaaet hende noget imod paa Teatret, han maatte tale hende til rette, naar hun ude af sig selv af Raseri svor at hævne sig paa de

Rivalinder, der ved lumske Intriger fortrængte hende af de Smaaroller, hun hidtil havde faaet Lov at spille.

„Ved De, hvad jeg gør?“ kunde hun sige. „Jeg giver hende Gift, det nederdrægtige lumske Dyr hun er! Jeg ser Direktørens Ansigt, naar han kommer stejlede ind paa hendes Garderobe og tror, der skal være Liebelej og Langkaal, og saa han finder hende død som en Sild og blaa over hele Kroppen.“

„Det gør De jo alligevel ikke, naar det kommer til Stykket, Eva.“

„Hvorfor ikke? Tror De ikke, jeg med den største Sindsro skulde se hende ligge og gylpe med Fraaden ud af Halsen og blaa i Ansigtet og det hele?“

„Men De selv! De vilde komme i Tugthuset.“

„Ja hvad saa? Der er saamænd bedre der end ved Teatret.“

„Jeg kan ikke lide at høre Dem tale saadan. Det er som om De havde opgivet alting.“

„Det har jeg ogsaa. Men det skal De bare ikke bryde Dem om, Johannes. Der er saa mange andre end jeg, der har det skidt i denne Verden.“

„Jeg selv er heller ikke lykkelig.“

„Det siger De nu. Men vent, til De en Gang rigtig faar at mærke, hvad Ulykke er. Saa kan det dog være, De siger: ja, den Gang, den Gang, da var jeg lykkelig!“

— — Kun et Emne taalte hun ikke, at han berørte. Det var hendes Fortid. Flere Gange spurgte han hende, om hun nogensinde rigtig for Alvor

havde holdt af nogen. Og hver Gang tjattede hun ham paa Kinden:

„Det er noget, Børn ingen Forstand har paa.“

Og naar han trængte ind paa hende, kunde hun blive vred og spørge, om det kanske var Mening, at hun skulde gøre ham Regnskab. Var hun ikke god nok som hun var, saa kunde han jo lade være at komme der.

Johannes forstod saa meget, at hun maatte have haft en dyb og smertelig Oplevelse, og at det Forhold, der havde fremkaldt den, endnu maatte have en vis Magt over hende.

Men det var langt fra, at de Følelser, han nærede for hende, kølnedes derved. Tværtimod: den Hemmelighedsfuldhed, der hvilede over hendes tidligere Liv, gjorde hende dobbelt interessant. I hans Øjne blev hun et Offer for ukendte, frygtelige Magter. Det blev hans Sag en Dag at udfri hende fra Besættelsen og gøre hende til sin.

XIII

Gustavsen, min Frakke er den børstet? Tak, saa var det Hatten Et rent Lommetørklæde har jeg vist ...“

„Ja, jeg tror ikke, Kammerassessoren mangler noget.“

„Jeg skal sige Dem, Gustavsen, jeg skal have en Samtale idag, som er lidt vigtig Det ydre, go'e Kiehn, sagde den kære højsalige en Gang til mig, har vel ingen Betydning i sig selv, men det er hele Indtrykket Saa, hvor kan jeg nu have lagt mine Handsker?“

„Men Gud, Kammerassessoren staar jo med dem i Haanden Man skulde saamænd tro, Kammerassessoren skulde ud og fri.“

„Slet saa galt er det nu heller ikke det er snarere lige det modsatte, havde jeg nær sagt Naa, Farvel, Fru Gustavsen, Tak for Ulejligheden, Farvell!“

Hans smaa, fjedrende Skridt tabte sig ned ad Trappen. Fru Gustavsen hang ud af Vinduet for at se efter ham, og den kroniske Snue, der særlig ytrede sig, naar hun var udsat for Sindsbevægelse, kom i Virksomhed. Det var slet ikke til at regne ud, hvor han skulde hen. Det var første Gang i al den

Tid, hun kunde huske, at han saadan havde kal-fatret om paa det hele: forsømt sin Morgentur og spist Frokost en hel Time før han plejede.

Men Kammerassessoren gik som sædvanlig ned ad Fredericiagade til Store Kongensgade og bøjede om Hjørnet. Der fik hun ingen Oplysning. Og Fru Gustavsen sukkede og fik et Anfald af ubændig Nysen og tænkte ind imellem:

„Han skulde da ikke alligevel tænke paa at for-andre sig. Ja, man ved saamænd aldrig hvad der kan ske. Den ene Dag rød, den anden død. Nu har man haft sine gode Dage i saa mange Aar hos saa-dan en dannet og nobel Herre, saa skulde det jo lige passe, at man kom af Pladsen for de Tossestregers Skyld!“

Imidlertid var den gamle Hofmand standset ved Stoppestedet i Store Kongensgade. Værdig som en Godsejer, der venter paa, at hans Ekvipage skal køre frem, stod han der og ventede paa Sporvognen. Det var saadan en Følelssag, at han ikke burde til-bagelægge Vejen ud til denne Frøken Gorm til Fods; da han var ansat i Civillisten, huskede han, var det altid Skik, at Deputationer, der søgte Au-diens hos Hans Majestæt, kom kørende til Palæet.

Og han mødte jo virkelig, skønt alene, som en Slags Deputation for Familien Lembak og i et Ærinde, der krævede saavel fin Takt som diploma-tisk Snille. Han havde da ogsaa, for at virke med saa megen Stil og Fornemhed som muligt, gjort sig betydelig Umage med sit Toilette: den dobbelt-radede Skødefrakke var desværre lidt mærket af Tidens Tand; det kunde nu én Gang ikke være andet, ti Aar var en høj Alder for en Frakke. Men

den var uden et Støvnug, Silkehatten spejlede Efteraarssolen i al dens Glans, og et Par nyvaskede Hjorteskindes Handsker fattede om den sølvknappede Stok, der var en Gave fra en af de unge Prinser.

Der var lidt Tid endnu, da han stod udenfor det velkendte Hus paa Christianshavn. Han havde beregnet det saadan, at Bogholderen skulde være gaaet paa Kontoret, inden han kom, saa han ikke skulde risikere at møde ham paa Trappen. Men han maatte staa lidt paa Trappegangen lige overfor og vente, inden han saa sin gamle Ven komme, duknakket og bekymret, med sin sorte Mappe under Armen, og forsvinde ind ad Byen til.

Saa steg Kammerassessoren op ad Trappen, op paa Kvisten, listende som en Pulterkammertyv, indtil han stod foran en Dør, der bar et Visitkort med Navnet Eva Gorm, Skuespillerinde.

Eva kom selv og lukkede op. „Gud, jeg troede, det var Mælkedrengen.“ Hun var i rød Sirtses Morgenkjole og grønne Morgensko og var uden Parryk. „Hvem vilde De tale med? Der boer ingen her oppe.“

Han bukkede med sit lille fornemme Hofteknæk. „Er det ikke Frøken Gorm, jeg har den Ære at tale med? Mit Navn er Kiehn.“

Det dæmrede for Eva, at Manden kanske var en Direktør, som vilde have hende til at spille Sommerkomedie i Provinsen til næste Aar. Det kunde ogsaa være fra en Variété. Han saa nobel nok ud til det.

„Vil den Herre ikke tage og sidde indenfor,“ sagde hun. „Jeg stikker bare ind og hænger lidt andre

Klude paa mig. De maa ikke se paa mig, kære, jeg ved godt, jeg ser farlig ud.“

Kiehn kom ind og tog Plads i den kugleblaa Sofa. Over ham svævede den flygtende Kærlighed, og i Flugtstolen flød nogle intime Stykker Linned. Det smagte altid lidt af Teater, detteher, og den gamle Hofmand begyndte at komme i Stemning.

Eva havde ladet Døren til Soveværelset staa paa Klem og passiarede, mens hun skiftede Dragt. „Tag og læg Frakken, kære det bliver vist for varmt at sidde med den paa Der er lidt Rod, men det skal De ikke bryde Dem om, det er ikke saadan, naar man gaar og rakker paa den Anstalt til ud paa Natten og tilogmed skal paa Prøve Den Herre vil ikke ryge? Der staar Cigaretter i Blomsterglasset paa Konsollen.“

Hun var nu ganske vis paa, at det gjaldt et Engagement. Og hun indrettede sit Udstyr derefter: Direktøren maatte dog ikke tro andet, end at hun havde baade Klude og Parykker. Da hun viste sig, var det i skinnende Silke og med en lysegul Teaterparyk.

Kammerassessoren havde beholdt den ene Handske paa og havde den høje Hat i Haanden. Da Eva traadte ind, rejste han sig med et let Buk.

„Maa jeg nu først have Lov til at præsentere mig rigtigt. Mit Navn er Kammerassessor Kiehn, jeg er en Ven af Familien Lembak, som boer her nederunder — Frøken Gorm ved nok“

Eva havde været optaget af at dække de intime Stykker Linned med en Avis, som hun ligesom i Distraktion slængte hen over dem. Men ved Navnet Lembak blev hun opmærksom.

„Ja, jeg kender jo naar man boer i Hus sammen, saa — altsaa“

„Ja, Frøken, hvad jeg har at sige Dem vil muligvis forekomme Dem lidt anmassende. Men — De er en ung Pige“ — hans Mine var uforstyrrelig, da han sagde det — „De er en ung Pige, og jeg er en gammel Mand, hvem Familien Lembaks Ve og Vel ligger ganske overordentlig paa Hjerte. Jeg ved jo, den unge Lembak af og til kommer her og besøger Dem paa Deres Værelse, og — jeg anser det for min Pligt at forestille Dem, at De bringer baade ham og Dem selv i en falsk Stilling!“

Eva sprang op.

„Nu vil jeg sige Dem én Ting! Johannes har siddet der hvor De sidder og jeg har siddet her, gid jeg aldrig maa smage Brød i min Mund mere, hvis ikke det er sandt, og hvis nogen har gaaet og udspreidt, at der har været saa meget som saa“

Kiehn standsede hendes Talestrøm med en Haandbevægelse.

„Der er ingen, der har sagt noget om Dem, mit kære Barn. Og jeg giver Dem mit Ord paa, at selv om nogen havde gjort det, saa vilde jeg nu, da jeg har set Dem og lært Dem at kende, ikke tro det mindste ondt. Men De maa kunne forstaa, at vore Venner nede paa tredie Sal ser anderledes paa mange Ting end baade De og jeg. De er Kunstnerinde, De er vant til at bevæge Dem i Verden. Han er en ung Mand, der ingenting har set. Før eller senere forelsker han sig i Dem. Jeg kan udmærket forstaa, hvis han gør det, men De har jo ikke i Sinde at knytte Dem til ham“

„Nej selvfølgelig — det manglede bare“

„Naa, saa har De heller ikke Lov til at opmuntre ham.“ Kiehn flyttede sig hen paa en Stol ved Siden af hende og greb begge hendes Hænder. „Hør nu, søde lille Frøken, Dem koster det jo alligevel ikke noget at give Afkald paa hans Venskab. Og for ham kan Legen let blive Alvor. Jeg tror saa gerne, at det hele er i al Uskyldighed — ja, jeg ved det. Men nu maa det have en Ende. Cæsars Hustru maa ikke en Gang kunne mistænkes, ved De nok. De maa ikke mere se ham her paa Deres Værelse.“

Eva maatte have sit Lommetørklæde frem. Hun havde aldrig før tænkt sig, at hun for Alvor kunde blive farlig for Johannes, men samtidig med, at hun følte sig usigelig smigret ved, at noget saadant kunde formodes, blev hun dybt bevæget ved Tanken om, at hun selv ubarmhertigt skulde dræbe den spirende Følelse. Der var naturligvis ingen anden Udvej: saa store Ulykker, som kunde flyde af dette, maatte undgaas, men paa den anden Side følte hun det, som om Kammerassessorens gamascheprydede Fod havde plantet sig paa hendes Hjerter.

Det var akkurat ligesom i Kameliadamen, det hele, undtagen at Forholdet her jo var endnu langt finere og uskyldigere.

„Ja — jeg har — selv tænkt over det,“ fik hun frem. „Det er vist meget rigtigt — alt det, som Kammerher — Kammerraa“

„Kammerassessoren. Jeg er Kammerassessor, kære lille Barn.“

Hun tørrede sine Øjne.

„Ja, jeg vilde altsaa sige, at det er vist meget rigtigt, hvad Kammerassessoren siger Det bliver tungt for mig, men“

den var uden et Støvnug, Silkehatten spejlede Efteraarssolen i al dens Glans, og et Par nyvaskede Hjorteskins Handsker fattede om den sølvknappede Stok, der var en Gave fra en af de unge Prinser.

Der var lidt Tid endnu, da han stod udenfor det velkendte Hus paa Christianshavn. Han havde beregnet det saadan, at Bogholderen skulde være gaaet paa Kontoret, inden han kom, saa han ikke skulde risikere at møde ham paa Trappen. Men han maatte staa lidt paa Trappegangen lige overfor og vente, inden han saa sin gamle Ven komme, duknakket og bekymret, med sin sorte Mappe under Armen, og forsvinde ind ad Byen til.

Saa steg Kammerassessoren op ad Trappen, op paa Kvisten, listende som en Pulterkammertyv, indtil han stod foran en Dør, der bar et Visitkort med Navnet Eva Gorm, Skuespillerinde.

Eva kom selv og lukkede op. „Gud, jeg troede, det var Mælkedrengen.“ Hun var i rød Sirtses Morgenkjole og grønne Morgensko og var uden Parryk. „Hvem vilde De tale med? Der boer ingen her oppe.“

Han bukkede med sit lille fornemme Hofteknæk. „Er det ikke Frøken Gorm, jeg har den Ære at tale med? Mit Navn er Kiehn.“

Det dæmrede for Eva, at Manden kanske var en Direktør, som vilde have hende til at spille Sommerkomedie i Provinsen til næste Aar. Det kunde ogsaa være fra en Variété. Han saa nobel nok ud til det.

„Vil den Herre ikke tage og sidde indenfor,“ sagde hun. „Jeg stikker bare ind og hænger lidt andre

Klude paa mig. De maa ikke se paa mig, kære, jeg ved godt, jeg ser farlig ud.“

Kiehn kom ind og tog Plads i den kugleblaa Sofa. Over ham svævede den flygtende Kærlighed, og i Flugtstolen flød nogle intime Stykker Linned. Det smagte altid lidt af Teater, detteher, og den gamle Hofmand begyndte at komme i Stemning.

Eva havde ladet Døren til Soveværelset staa paa Klem og passiarede, mens hun skiftede Dragt. „Tag og læg Frakken, kære det bliver vist for varmt at sidde med den paa Der er lidt Rod, men det skal De ikke bryde Dem om, det er ikke saadan, naar man gaar og rakker paa den Anstalt til ud paa Natten og tilogmed skal paa Prøve Den Herre vil ikke ryge? Der staar Cigaretter i Blomsterglasset paa Konsollen.“

Hun var nu ganske vis paa, at det gjaldt et Engagement. Og hun indrettede sit Udstyr derefter: Direktøren maatte dog ikke tro andet, end at hun havde baade Klude og Parykker. Da hun viste sig, var det i skinnende Silke og med en lysegul Teaterparyk.

Kammerassessoren havde beholdt den ene Handske paa og havde den høje Hat i Haanden. Da Eva traadte ind, rejste han sig med et let Buk.

„Maa jeg nu først have Lov til at præsentere mig rigtigt. Mit Navn er Kammerassessor Kiehn, jeg er en Ven af Familien Lembak, som boer her nederunder — Frøken Gorm ved nok“

Eva havde været optaget af at dække de intime Stykker Linned med en Avis, som hun ligesom i Distraktion slængte hen over dem. Men ved Navnet Lembak blev hun opmærksom.

„Ja, jeg kender jo naar man boer i Hus sammen, saa — altsaa“

„Ja, Frøken, hvad jeg har at sige Dem vil muligvis forekomme Dem lidt anmassende. Men — De er en ung Pige“ — hans Mine var uforstyrrelig, da han sagde det — „De er en ung Pige, og jeg er en gammel Mand, hvem Familien Lembaks Ve og Vel ligger ganske overordentlig paa Hjerte. Jeg ved jo, den unge Lembak af og til kommer her og besøger Dem paa Deres Værelse, og — jeg anser det for min Pligt at forestille Dem, at De bringer baade ham og Dem selv i en falsk Stilling!“

Eva sprang op.

„Nu vil jeg sige Dem én Ting! Johannes har siddet der hvor De sidder og jeg har siddet her, gid jeg aldrig maa smage Brød i min Mund mere, hvis ikke det er sandt, og hvis nogen har gaaet og udspreddt, at der har været saa meget som saa“

Kiehn standsede hendes Talestrøm med en Haandbevægelse.

„Der er ingen, der har sagt noget om Dem, mit kære Barn. Og jeg giver Dem mit Ord paa, at selv om nogen havde gjort det, saa vilde jeg nu, da jeg har set Dem og lært Dem at kende, ikke tro det mindste ondt. Men De maa kunne forstaa, at vore Venner nede paa tredie Sal ser anderledes paa mange Ting end baade De og jeg. De er Kunstnerinde, De er vant til at bevæge Dem i Verden. Han er en ung Mand, der ingenting har set. Før eller senere forelsker han sig i Dem. Jeg kan udmærket forstaa, hvis han gør det, men De har jo ikke i Sinde at knytte Dem til ham“

„Nej selvfølgelig — det manglede bare“

„Naa, saa har De heller ikke Lov til at opmuntre ham.“ Kiehn flyttede sig hen paa en Stol ved Siden af hende og greb begge hendes Hænder. „Hør nu, søde lille Frøken, Dem koster det jo alligevel ikke noget at give Afkald paa hans Venskab. Og for ham kan Legen let blive Alvor. Jeg tror saa gerne, at det hele er i al Uskyldighed — ja, jeg ved det. Men nu maa det have en Ende. Cæsars Hustru maa ikke en Gang kunne mistænkes, ved De nok. De maa ikke mere se ham her paa Deres Værelse.“

Eva maatte have sit Lommetørklæde frem. Hun havde aldrig før tænkt sig, at hun for Alvor kunde blive farlig for Johannes, men samtidig med, at hun følte sig usigelig smigret ved, at noget saadant kunde formodes, blev hun dybt bevæget ved Tanken om, at hun selv ubarmhjertigt skulde dræbe den spirende Følelse. Der var naturligvis ingen anden Udvej: saa store Ulykker, som kunde flyde af dette, maatte undgaas, men paa den anden Side følte hun det, som om Kammerassessorens gamascheprydede Fod havde plantet sig paa hendes Hjerte.

Det var akkurat ligesom i Kameliadamen, det hele, undtagen at Forholdet her jo var endnu langt finere og uskyldigere.

„Ja — jeg har — selv tænkt over det,“ fik hun frem. „Det er vist meget rigtigt — alt det, som Kammerher — Kammerraa“

„Kammerassessoren. Jeg er Kammerassessor, kære lille Barn.“

Hun tørrede sine Øjne.

„Ja, jeg vilde altsaa sige, at det er vist meget rigtigt, hvad Kammerassessoren siger Det bliver tungt for mig, men“

„Men De vil altsaa sige til den unge Lembak, at han ikke mere skal komme her?“

Hun brast i Graad. Og denne Gang var hendes Stemning ikke paavirket af literære Erindringer. Først nu stod det klart for hende, at hun skulde bryde det Venskab, der var Freden og Renheden i hendes forjaskede Tilværelse.

„Ja — jeg skal nok — sige det til ham,“ hulkede hun.

Kammerassessoren bøjede sig ned og kyssede hende paa Kinden. Han indaandede med Fryd den tørre Luft af Sminke og Parfume, der stod ud af hendes lyse Paryk.

„Tak, mit kære Barn, det havde jeg ogsaa bestemt ventet. Jeg havde ikke talt med Dem i fem Minuter, før jeg vidste, at De vilde bringe dette Offer, naar jeg bad Dem om det. Og nu vil jeg sige Dem Farvel“

„Vil Kammer — Kammerassessoren ikke — drikke — en D. O. M.?“ Hun hulkede stadig, som skulde hendes Hjerter sprænges.

„Nej Tak, mit søde lille Barn. Jeg nyder ikke Spiritus saa tidlig paa Formiddagen jeg er en gammel Mand“

Han saa hende staa og gøre Forsøg paa at smile til ham gennem Taarerne, mens han gik ned ad Trappen. Da Døren havde lukket sig efter hende, vendte han om og gik op og bankede paa Trediesalsdøren. Valborg, der i Angst og Spænding havde ventet indenfor og flere Gange været ved Døren, fordi hun saa bestemt synes, hun hørte det banke, kom ud.

„Naa, Onkel Kiehn?“

„Ja, nu kan du være rolig, min Pige. Hun har lovet mig at afbryde Forbindelsen. Det er for Resten sikkert en rar lille Pige. Nogen Dame er hun ikke, men jeg tror ikke, hun har en eneste ond Blodsdraabe i sig“

XIV

Kandidat Keldberg sad ikke mere og gyngede i sin Kontorstol. Kandidat Keldbergs Ben beslaglagde ikke mere Pulten paa Højesteretssagfører Denkers Kontor, og hans smaa, billige Kriminalromaner oplivede ikke mere den ansete Forretnings Akter.

En Dag var Chefen kommen over ham som et koldt Lyn. Han havde tvunget ham til at aabne sin Pult, og Kriminalromanerne var kommen for Dagens Lys. Der var kommet mere end det. Sager, som for længst burde have været paastævnede, Dokumenter, som havde deres Plads helt andre Steder end her, havde vist sig at flyde om mellem Privatbreve og Regninger, der aflagde deres stumme, fældende Vidnesbyrd om den unge Mands vildfarende Interesser.

Og Resultatet var blevet, at Kandidat Keldberg af sin Fader Etatsraaden var bleven dømt til foreløbig at lægges paa Bedding i en af Landets mindste og adstadigste Provinsbyer.

Nu var han inde paa Kontoret for at sige Farvel til sine tidligere Værkfæller.

„Hvis De tror, at jeg har Syle til Dem, Kruse,“ sagde han, „saa befinder De Dem i en sørgelig Vildfarelse.“

Kruse spiddede ham paa sine graa Øjne. Keldberg kunde ikke gøre for det, men han følte, at han et Øjeblik ligesom blev mindre.

„Det haster jo heller ikke, Hr. Keldberg,“ sagde Kruse. „Hvis alt andet slaar fejl, saa er Deres Hr. Faders Bank vel god nok for Pengene.“

Keldberg vendte sig et Øjeblik i Døren.

„Hvor meget er det for Resten?“

Kruse havde igen taget fat paa sit Arbejde.

„Ialt 850 Kr.,“ sagde han med Øjnene nede i Akterne.

Keldberg blev staaende med Haanden paa Laasen.

„Der kan man se, hvad man kan naa fra en ringe Begyndelse, bare man hænger i. Ja — det bliver jo altsaa ved at vokse — foreløbig. Paa den Maade er man stadig lidt med i det — her ovre Naa, Farvel“ — han rev sig løs — „farvel og lev vel, de Herrer. De sender nok en Krans den Dag, De hører, jeg er død af Kedsomhed og Druk.“

Kruse gjorde sit Arbejde færdigt. Der var ganske stille i Kontoret. Men nede i Gaarden spillede en Lirekassemand den sidste Revymelodi. Det lød klagende, som Udslag af en fordømt Sjæls fortvivlede Spøgefuldhed.

Endelig smækkede Kruse den Protokol i, som havde sysselsat ham.

„Lammeho'de!“ sagde han. „Der er ikke mere Energi i ham end i en revnet Gummibold.“

Johannes havde siddet og opsamlet Uvilje mod Kruse. Han havde i Grunden altid godt kunnet lide Keldberg.

„Jeg synes ikke, De skulde haane ham,“ sagde

han. „De har dog godt kunnet staa Dem ved de Forretninger, De har haft med ham.“

„Ja, hvis jeg nogensinde ser en Øre af de Penge, han skylder mig.“ Han saa haardt paa Johannes, og det var, som hans Ansigt trak sig sammen og blev skarpere i alle Træk. „De tror naturligvis, at jeg bryder mig om de Forretninger?“

„Jeg troede i hvert Fald ikke, De havde Tab af dem.“

„Jeg tager den Fordel, jeg kan faa. Sig mig en Gang, Lembak, naar De ser et Barn sidde og lege med en skarptsleben Dolk, hvad gør De saa?“

„Tager Dolken fra ham, tænker jeg.“

„Det er netop ogsaa det, jeg gør, naar jeg da kan komme til det. Penge i Haanden paa en Mand som Keldberg — de er ikke til andet end til at han gør sig selv Fortræd med dem. Men den Slags Forretninger, som jeg har gjort med ham, dem gør jeg ikke mere. Der er meget mere reelle Maader at lave Penge paa.“

„Saa vilde jeg ønske, De vilde lære mig nogle af dem.“

Han søgte at gøre sin Tone ligegyldig men blev rød, da han sagde det. Det var begyndt at knibe for ham i den sidste Tid, han havde været nødt til at stifte nogen ny Gæld og havde netop tænkt paa at spørge Kruse, om han ikke kunde anvise ham en eller anden Maade at skaffe sig nogle Ekstraindtægter paa.

„Det kunde jeg i og for sig godt gøre,“ sagde Kruse. „Men det er med Penge som med Piger, de kommer ikke af sig selv; de vil have, man skal tage dem.“

„Bare jeg vidste hvordan.“

„De skal blot købe billigt og sælge dyrt. Har De ti Kroner i Deres Pung, saa køb noget, som er tyve Kroner værd og sælg det igen for tredive.“

„Ja, naar jeg blot kan finde en Vare, som kan omsættes.“

„Det kan alle Varer. Man kan handle med Sukker, og man kan handle med gamle Klæder. Jeg handler med Papir. Det er noget, som er let at haandtere, og man kan altid finde Købere Naa, der har vi ham, den Melorm!“

Melormen var den nye Fuldmægtig, Kandidat Holterman. Kandidat Holtermann var en lille travl Person med en usund graahvid Ansigtsslød, smaa svedige Hænder og en ganske lille Næse, paa hvilken en stor, blank Lorgnet havde meget ondt ved at sidde fast. Han bevægede sig altid som et udskudt Projektil og var opfyldt af Nidkærhed for at indføre Reforme i Kontorarbejdet.

„Jeg kan ikke forstaa,“ sagde han ivrigt, „at man her paa Kontoret ikke bruger at journalisere Sagerne med fortløbende Numre Maa jeg vise Dem ..“ Han greb en Bunke Akter, der laa foran Kruse. „Maa jeg bare vise Dem, hvor let det vilde være“

„Nej, De maa ikke!“ Kruse slog energisk en Klo i Aktbunken. „Ved De hvad *jeg* ikke kan forstaa. Jeg kan ikke forstaa, at De ikke anbringer Deres løse Manchetter om Anklerne i Stedet for om Haandleddene. Det vilde ogsaa være lettere.“

„Ha ha, De er altid saa spøgefuld, Hr. Kruse. Lad mig nu bare vise!“

„Nej, jeg skal ikke have mine Sager i Ulave. De

skulde hellere gaa detteher Regnskab igennem og sige mig, om De kan opdage nogen Fejl.“

Kandidat Holterman tog Lorgnetten af og borede Næsen dybt ned i Papirerne. „Det skal vi straks faa at se Der er regnet to Kroner for lidt nej, tredive Kroner for meget Ja, lad os nu for en Sikkerheds Skyld se en Gang til“

Kruse tog lempeligt Regnskabet fra ham. „Tak, det var bare det, jeg vilde vide. Naar der baade er to Kroner for lidt og tredive Kroner for meget, saa skal De se, saa stemmer det nok.“

„Aa, De er en stor Satirikus, en meget stor Satirikus! To fra tredive er da ellers otteogtyve, hvis jeg kan min lille Tabel!“

„Ja men det er jeg ikke helt sikker paa, at De kan,“ sagde Peter Kruse.

XV

Men Johannes gik om med en Fornemmel-
se, som om Livet var ved at løbe fra ham.
Tyve Aar var han, og han havde intet
oplevet, intet udrettet, intet vundet og intet tabt.
Er det ikke netop naar Tilværelsen endnu synes
uudtømmelig, at vi hidsigst spejder efter dens Mu-
ligheder og anser hver Dag for spildt, som ikke har
bragt nogen af dem nærmere til os? Han sad i en
Blindgade og hørte Tummelen fra de store Færd-
selsveje, men han sansede ikke, hvad Vej han
skulde slaa ind paa for at komme med deri.

Penge! Kruses Ord havde vakt en stundesløs
Attraa hos ham efter at gøre Forretninger, efter at
være med der, hvor der handles og hvor Guldet
høstes. Det var ikke netop Besiddelsen, der lokkede
ham, det var Erhvervelsen. Føle det gro under sine
Hænder, staa paa en udsat Post, mærke sine Ner-
ver spændes, sine Sanser skærpes — det var det,
han vilde.

Men dybt i sit Sind husede han en Blufærdighed,
der hindrede ham i at stille sine Ønsker til Skue.
Ikke en Gang overfor Kruse vilde han ret være dem
bekendt: han havde efter deres Samtale hver Dag
foresat sig, at han vilde se at faa nærmere Rede

paa, hvad den anden egentlig havde ment, men han opsatte det fra Dag til Dag, fordi han gik om i en stadig Frygt for et eller andet Baghold.

Og paa samme Maade gik det ham med Eva. Han var efterhaanden bleven temmelig sikker paa, at han elskede hende. Men han kunde stadig ikke overvinde sig til at sige hende det. Det var ikke først og fremmest af Frygt for, hvad Forældrene vilde sige, tværtimod var det med en vis stolt Glæde, han fantaserede sig ind i den Kamp, han vilde have at bestaa, og som vilde give ham Lejlighed til endelig at vise, at han var en Mand. Heller ikke tvivlede han synderlig paa, at Eva holdt af ham igen. Men han blev holdt tilbage af en uovervindelig Skyhed for at kramme sine Følelser ud; han syntes, at i samme Øjeblik vilde de miste noget af den drømmebaarne Renhed og Finhed, der omgav dem nu, da han laasede dem inde i sit Hjerte.

Men denne Skyhed gjorde hans Væsen mere tvungent overfor hende, end det tidligere havde været. Og uden at hun vidste det gav han derved Anledning til, at Eva fra Dag til Dag opsatte at bryde med ham.

Endnu havde hun nemlig ikke opfyldt det Løfte, hun havde givet Kiehn. Naturligvis havde det været hendes bestemte Hensigt at gøre det og at gøre det straks. Men den første Gang, Johannes havde besøgt hende, havde han været lidt forstemt, og de var kommet til at tale om Religion. Hun havde ligefrem ikke kunnet faa det sagt, og Herregud, hun var da heller ikke nogen pestbefængt, der gik vel ingen Stykker af ham, fordi han kom der endnu en enkelt Gang. Næste Gang var han i ualmindelig

godt Humør, da havde hun ikke nænnet at ødelægge hans Stemning. Og saadan var det gaaet hver Gang: hun kunde ligesom ikke faa drejet Samtalen ind i et Spor, der paa en passende og naturlig Maade kunde munde ud i den sørgelige Meddelelse.

Men bestandig sagde hun til sig selv: idag skal det være. Og med bankende Hjerter og en Følelse, som om hun var i Færd med at begaa et Snigmord, saa hun ham træde ind i sin Stue.

Johannes mærkede det ikke. Han var altfor optaget af sin egen Uro.

Bedst som han sad paa sit Værelse, hængende over den Fremstilling af Familieretten, der skulde indlede hans juridiske Studium, kunde den komme over ham som et Anfald.

Da kunde han styrte ned ad Trapperne, gennem de stille og døde Gader, til han var midt inde i Strøgets Kog.

Der kunde han saa gaa Time efter Time, glidende ned ad Asfaltens graa Flodleje, stirrende efter den Aabenbaring af Oplevelse eller Eventyr, som han tørstede efter. Og Ansigter gled ham forbi, triste Masker, muntre Masker, graa og røde, med Munde, der var forslugent aabne, og med Læber, der resigneret var presset sammen. Men for ham, den fattige, den ensomme, lukkede de til for deres Hemmeligheder.

Og efterhaanden kunde han blive overfaldet af en uovervindelig og uhyre Træthed. Bestandig det samme, om og om igen. Flagre mod oplyste Ruder — se det skinne og straale der inde bag — og mærke

et Panser, usynligt som det farveløse Glas, haardt og koldt som den blanke Is.

Et Par Gange forsøgte han at gribe Oplevelserne i Flanken. Ukendt med Byens Aftenliv som han var, gik han ind paa det første det bedste Sted, hvor der var Mennesker, Musik, Lys Han saa Mænd støje og le, han saa Smil i hvide Kvindeansigter — og naar han kom ud, følte han sin Ensomhed stærkere end før.

En Aften faldt han ind paa en lille, christianshavnsk Variété.

Han kom gennem en Have, en sørgeligt pjusket Have, med Træer, der i Skæret af en stor, gult osende Gadelygte mindede om Børn, der tvinges til Aften efter Aften at være for længe oppe. En stor, sløv Kontrollør, der syntes ansat mere for at lempe Folk ud end for at lodse dem ind, lod ham passere gennem Tælleapparatet ind i en lang, smudsig Sal.

I den ene Ende af denne Sal var der en lillebitte Scene. I Øjeblikket dækkedes den af et Fortæppe, der fremstillede et Parti fra Volden, set gennem en christianshavnsk Malersvends Temperament. Foran det hersede fem Musikere med fem forasede Instrumenter.

Johannes vilde tage Plads i en fjern Krog af Lokalet, hvor han helt uænset kunde sidde og iagttage Livet, som det rørte sig om ham.

Men en meget lodden og alkoholrød Opvarter førte ham afsted som en Underkorporal, der fører en Menig til Arresten, ned i Hjørnet ved Scenen, tæt op ad Janitscharen, hvor en anden Opvarter

allerede var i Færd med at rense et Bord for Ølslatter og Aske.

Før Johannes fik sig samlet til en Indsigelse, havde han allerede bestilt Øl og betalt sin Afgift for reserveret Plads.

Han saa sig om i Salen. Nede paa de billige Pladser var der ret godt besat. Der sad Smaahandlende og Arbejdere fra Kvarteret, de fleste med Kone og Børn. Store, ru Hænder hvilede paa de smaa, sølede Borde og rørte sig kun for at føre Ølglasset eller det lange Cigarrør til Munden. Halvsløve, arbejdsstrætte Ansigter stirrede mod Scenen, hvorfra nu Tæppet hævede sig. Johannes følte sig i Slægt med disse Folk. De var fattige som han. De svirrede mod de oplyste Ruder som han.

En Sangerinde kom frem, purung, med et Par brændende Øjne i et sygt Barneansigt. Hendes Magerhed havde noget usigelig ynkværdigt, næsten angstende ved sig; man maatte tænke paa et Barn, der er bleven sultet til at gøre Kunster.

Mens hun stadig maatte hale op i den sorte Fløjlskjoles smalle Skulderstykke, for at den ikke skulde glide ned om hendes afpillede Skikkelse, sang hun om Kærlighed:

Ak, hvad skal en stakkels lille Pige
gøre mod Gud Amors Skælmeri?
Naar som død jeg er i Himmerige,
mon for Elskov da jeg bliver fri?
Nej, jeg hører pludselig det klapre,
og en Flyver har ved Navn mig kaldt:
„Frøken, Dem jeg kommer for at kapre!
Elskovs Himmerig er overalt!“

Hun havde, mens hun sang, stadig sine Øjne nede hos Johannes, og om hendes Læber, der var blege og blodløse og hvert Øjeblik blottede Tandrækkens hvide Nøgenhed, havde der lejret sig et paa én Gang sygt og glubsk Smil.

Johannes klappede som han var rasende. Men paa samme Tid følte han sig gennemrislet af en usigelig Gru og Tomhed.

Da hun var borte, dunkede han med sin Stok i Bordet.

„Tjener! En Whisky!“

„Gerne, Herre. Med Soda?“

Han kendte ikke synderlig til at drikke Whisky og havde kun nydt den i Sodavand. Men Sodavand var nok dyrt paa offentlige Steder, næsten ligesaa dyrt som Øl, saa vidt han vidste.

„Nej Tak,“ sagde han strengt, „uden Sodavand.“

Han fik sin Whisky og lod langsomt den tørre, hede Drik gennemgløde sin Hjerne. Og han følte sig paa én Gang forstemt og overlegen til Mode.

Man maatte jo lade, naturligvis, som om man hver Dag slentrede fra Forlystelse til Forlystelse. Han vendte Ryggen halvt til Scenen og svælgede Drikken i smaa, trætte Nip. Imens iagttog han nyfigent sine nærmeste Omgivelser. Ved Bordet ved Siden af hans sad der to Damer; de havde store, pjuskede Fjer paa Hattene og syntes at staa paa en fortrolig Fod med den lodne, alkoholrøde Opvarter; saa snart hans Tjeneste tillod det, kom han hen til deres Bord. Ellers var der paa reserveret Plads kun en ung Mand, i Regnfrakke og med en stor, rød Rose i Knaphullet. Den unge Mand sad for det

meste og stirrede dybsindigt mod Gulvet. Men nu og da rejste han sig usikkert, slog ud med Haanden og sagde læspende og grødet: „Det er majet godt ... det er majet godt ...“ Johannes syntes, han skulde kende ham, men det var ham umuligt at sige, hvor han havde set ham.

Oppe paa den lille Scene afløste det ene Numer det andet. En svær Dame kom frem og sang med en Røst, der var ru af Alkoholisme, en Vise om en lille Pige, der holdt saa meget af at lege med Dukker — og legede med Dukker hele Livet igennem. En rød næset Komiker sang. En engelsk Sangerinde steppede

Den unge Mand i Regnfrakken tabte efter hvert Numer sin Hat, der sad og dinglede paa et Hjørne af hans Hoved. Hver Gang havde han et uendeligt Besvær med at faa den op igen; naar det lykkedes, fremsatte han sin Yndlingspaastand, at det var meget godt, heldte den Slat Øl, der var tilbage i Kruket, ud paa Gulvet, og bestilte sig et nyt Glas. Og paa én Gang vidste Johannes, hvem han var: paa Kontoret havde han set ham, han havde for faa Dage siden været oppe for at bede om Hensindstand med en Fordring, som han ikke mente paa nogen Maade at kunne betale, og han havde grædt og raset Aa ja, de fortvivledes Lystighed! Det foer igennem ham, at nu vilde ogsaa han drikke. Blot denne Aften vilde han gøre det. Og han tømte sit Glas og bestilte sig et nyt — for Penge, som han den næste Dag skulde have betalt for nogle juridiske Bøger

Da Forestillingen var forbi, stod han ved Indgangen, trykket ind i Skyggen af Havens Træer.

Han vilde se hende, som havde sunget først paa Aftenen, den magre Pige i den sorte Fløjels Kjole. Og maaske — han vidste det ikke selv — vilde han tale til hende, bede, om han maatte følges med hende — og lade staa til

Men den tykke Sangerinde kom og den lange Komiker, og den engelske Sangerinde kom ogsaa og de to Damer med de pjuskede Fjer og den unge Mand i Regnfrakken. Og Lysene i Variétéen slukkedes, Indgangen blev lukket, og to Betjente kom med stor Værdighed drønende om Hjørnet og stillede sig op foran den. Men hun, som Johannes ventede paa, kom ikke.

Med den begyndende Rus's Halsstarrighed blev Johannes paa sin Post, længe efter at enhver Rimelighed for at faa hende at se var forsvunden. Nu kom den lodne og alkoholrøde Opvarter ud, han gik hen til Betjentene og talte sagte med dem Og saa gik ogsaa han, Betjentene drønedes bort, alting blev øde. Og ude fra Amager kom Vinden strygende i lange, hvislende Sæt

Johannes gik hen til Porten og tog et Tag i Laasen. Men den forblev fast tilstænget.

Og pludselig lo han op. Tosse som han var! Naturligvis var hun gaaet straks efter at have sunget Formodentlig med en „Ven“, mens han stod her

Lidt skamfuld over sig selv puttede han sig ind i de lune Gader. Han hørte det hviske fra mørke Porthvælv, han mødte Par, der krøb kuldskært ind til hinanden, af og til kom et oplyst Automobil bragende, og inde i Vognen kunde man se en Dame og en Herre holde Stævnemøde, synlige for alle,

dog ene to Tilsidst syntes han, at han var det eneste Menneske i Byen, som ikke havde nogen, der holdt af ham og af ham ganske alene — ja, næppe nok et Menneske, for hvem han kunde udøse sit Hjertes fulde Fortrolighed.

XVI

Han havde hele Aftenen ikke tænkt paa Eva Gorm. Men da han stod udenfor det gamle Hus, saa han, at der var Lys i hendes Vindue.

Og pludselig slog det ned i ham: Eva, Eva — der var Frelsen! Der var Tilflugt fra hans Ensomhed. Eva elskede ham, han følte sig ganske sikker Eva elskede ham, og hun maatte blive hans — nu, i denne Aften.

Det kom over ham som en Selvfølge. Nok havde hun en Gang forbudt ham at besøge hende paa denne Tid af Aftenen, Folk i Huset skulde da ikke have det at snakke om. Men han skænkede det ikke en Tanke. Nu vilde han tale til hende, og nu skulde hun svare ham. Siden — kunde der for ham ske, hvad det skulde være!

Hurtigt steg han op til de første Trappeafsatser. De gamle, skrøbelige Trin sukkede under hans Fødder, men han hørte det ikke. Hører man, naar man stormer afsted for at vinde sin elskede, hvad nogle gamle, skrøbelige Trin siger? Hører man, at de sukker ved Tanken om bekymrede Skridt, som har slæbt sig op ad dem — om bange Skridt, som standsede og tøvede foran de tunge Afgørelser —

om skuffede Skridt, som tungt toges ned efter? Hører man det, naar Ens egne er spænstige og forhaabningsfulde?

Men da han naaede Trediesals-Døren, maatte han alligevel staa stille og lytte. Mon de var oppe endnu der inde? Havde de opdaget, at han var gaaet ud? Kunde det tænkes, at de sad — og ventede?

Men ikke en Lyd trængte ud til ham der inde fra. Derimod nede i Gaarden var der en Vandrende, der plaskede, og i Baghuset et sygt Barn, der græd

Han stampede op paa Kvisten og lod sine Knoer falde mod Dørfyldningen ind til Evas Lejlighed. Først da han havde gentaget det, lød hendes Stemme der inde fra.

„Hvem er det?“

„Mig.“

„Hvem mig?“

„Johannes.“

Hendes Ansigt kom til Syne.

„Er De da tosset?“

„Ja, jeg er tosset, jeg er tosset, Eval“

„At komme her paa denne Tid af Aftenen.“

„De maa lade mig komme ind.“

Luften i Værelset var tung og hed, mættet af Cigarrøg og Lugt af Mad og Drikkevarer. Paa Bordet brændte en Lampe med en stærkt brandrød Skærm. Møblerne flød hen over Gulvet som en Hær i Opløsning.

Eva holdt sig udenfor Lampens Lyscirkel. „Naa, hvad vil De mig saa, Johannes?“

„Tale med Dem!“

„Jeg har ogsaa noget, jeg skal have talt med Dem om.“ Det kom lidt mut. „De maa ikke komme her mere.“

Han rejste sig overrasket og kom hen til hende. Nu saa han, at hun havde grædt. Uvilkaarlig satte han hendes Sorg i Forbindelse med ham selv, og han fyldtes af en inderlig Glæde. Dette stakkels Hjerte — det skulde han nu husvare. Disse Øjne, der var matte og slørede af de udgydte Taarer, dem skulde han kysse glade og blanke. Saa han maatte ikke komme her mere? Nu skulde straks Visen faa en anden Lyd.

Han tog hendes Hænder og mærkede, at de var kolde som paa et Lig.

„Eva,“ hviskede han, „hvorfor siger De, at jeg ikke maa komme her mere? Ved De da ikke af, at jeg holder af Dem at jeg — elsker Dem —“

Han bævede, da han udtalte dette Ord. Men Eva trak hæftigt Hænderne til sig.

„Jo, Johannes, holder af nok. Elsker maaske ogsaa, som De siger Men det forslaar ikke Vi har aldrig gjort noget, vi behøvede at skamme os over, men nu maa det være forbi. Som det gaar, kan det dog ikke blive ved.“

„Det skal det heller ikke. Hvis De vil, saa forlover vi os.“

„Forlover!“ Hun kunde ikke lade være at undertrykke et Smil. „Nej, min Ven, den Tid er for længe siden forbi, da der kunde være Tale om en Forlovelse med Eva Gorm. Men selv om De bare vilde være min Ven og komme til mig og saa gik jeg ikke ind paa det. Det holder jeg altfor meget af Dem til.“

„Det forstaar jeg ikke. Jeg synes tværtimod — naar De rigtig holdt af mig“ Paa én Gang stivnede han. „Men — saa har De vel ikke ment noget med det hele Jeg skulde blot med i Samlingen!“

„Nu er De ikke rigtig artig.“

„Det vil jeg heller ikke være! De kan ogsaa godt kalde mig raa — men“

„Men hvad? Hvad har jeg egentlig gjort Dem? Har vi da ikke haft det godt sammen Nu skal jeg fortælle Dem noget, Johannes, som jeg ellers ikke taler om til nogen. Ved De, hvem der har været her i Aften?“

„Nej! Nogen, som De“

„Den eneste Mand, som jeg holder af — ja. Og som jeg har holdt af i mange Aar.“

„Det kunde De ellers gerne have sagt mig.“

„Hvad Forpligtelse havde jeg i Grunden til det? De har gaaet her — De har været min Ven — ham har jeg elsket. Jeg vidste godt, han ikke brød sig om mig, men han har altid villet have fat i mig alligevel. Det var mig, der ikke vilde — jeg syntes ikke, jeg kunde — ikke paa den Maade — ikke naar det var ham“

„Men nu, Eva — nu?“

„Nu har jeg opgivet det hele. Nu kan han tage og gøre ved mig hvad han vil. Om fjorten Dage rejser vi til Rusland — han og jeg. Han skal være Kapelmester paa en Café chantant og — for mig bliver der vel ogsaa nok Brug — derovre“

Hun havde sænket Hovedet. Tunge Taarer dryppede fra hendes Øjne. Men Johannes følte sig gennemsnit til sit Hjertes Inderste.

„Ja, rejs bare,“ sagde han, „rejs bare! Jeg — har jo ingenting at fordre“

Da mærkede han hendes Læber mod sine, og hendes Taarer vædede hans Kind.

„De bliver nok glad, Johannes — det varer ikke længe. — Saa, gaa nu. Og — lev vell!“

Hun skubbede ham lempelig ud af Værelset. Og Døren lukkede sig efter ham.

XVII

Efteraarets klamme Haand strøg hen over Byen.

Nu var det den Tid, da den lille Gade syntes endnu mere forladt end ellers. I den ubarmhjertigt klare Luft var det, som om Husrækkerne, der i Sommerens Dage havde klumpet sig saa fortroligt sammen, atter fjernede sig fra hinanden. Og Frelserens Taarn strakte sig højt mod den hvidlige Himmel, men Kvindefængslet hævede sig frem, øde og truende i sin uvaskede Nøgenhed.

Johannes sad i den lille Gade og søgte at tæmme sig selv. Nu skulde det være forbi med alle golde Fantasier, Kunsten at leve var én lang Taalmodighed. Og han lappede paa sit lille Hjertesaar og kastede sig over sine Bøger med en Iver, der kunde stige til en Art Forbitrelse, som var det Fjender, der skulde overvindes.

Ofte hændte det dog, at hans Tanker gik deres egne Veje, langt bort fra Familierettens Problemer. Der var et Regnskab, han aldrig kunde faa gjort op, et Skyldspørgsmaal, han ikke kunde faa besvaret. Var det en Gæld, han betalte, naar han stængede sig inde i dette Værelse, med disse Bøger? Kunde det forlanges af ham, at han skulde ofre sin Ungdom

for at gøre Fyldest for de Forventninger, man nærede til ham?

I saadanne Øjeblikke syntes han, at hele Huset, ja Gaden med, blev et levende Væsen. Det var ikke alene Faderen, der krævede, ikke hans strenge Pligtmoral og ikke Moderens milde Kærlighed — det var hele den Sammenhæng, der knyttede ham til hans Omgivelser, til Slægterne, der havde levet før ham, og til dem, der kom efter. Han saa sig selv som en Sten i dette ældgamle Murværk, og det syntes ham umuligt, at han nogensinde kunde rokkes derfra. Men ligesaa sikkert var det, at han aldrig kunde opgive Tanken derom, aldrig, aldrig Drømmene, Længslerne, alt det, der strømmende skar sig ind i hans Tilværelse som Sundet, der fligede sig ind i det gamle Christianshavn.

Da maatte han tænke paa det Aag, dette gamle Hus havde lagt over hele hans Barndom. Paa de mange øde Aftener, han som Barn havde siddet over sine Bøger, spilende de tunge Øjenlaag, angst for at blive jaget i Seng — angst for de Genfærd, som kom vandrende fra den mørke og snævre Gaard, der som en Løngang skar sig ind mellem Husene. Han vidste jo, at saa snart han laa derinde i Sengen, kom de: Urtekræmmeren, der for mange Aar siden havde hængt sig nede i Stuen — og det lille Barn, som var faldet ud af Vinduet paa fjerde Sal en Aften, dets Moder var gaaet paa Bal, og som nu hver Aften græd udenfor hendes Vindue Aa, han kunde se dem vandre ind over det flise-lagte Trapperum og op ad Trappen, se dem skride langsomt Trin for Trin, gennem Entréen, Dagligstuen og Spisestuen Indtil han foer op med

et Skrig, og Moderen kom styrtende for at se, hvad der kunde have forskrækket hendes Dreng.

Senere hen, da han var vokset til og Genfærdene havde tabt deres Magt over ham, havde Gaden væltet sig ind paa ham med Rædsler af en mere haandgribelig Art. Da havde han faaet Lejlighed til at se ind bag de sirlige Blomsterpotter i de lave, smaarudede Vinduer, bag de Sirts Gardiner, der skjulte Dørruderne fra de beskedne Butiker ind til Beboelseslejlighederne — og længere endnu: ind i Lejlighederne over de smalle og mørke Gaarde, hvor Solen var en sjælden Gæst og Himlen bare en blaa Firkant, der var lagt som et Laag over en dyb Brønd. Han havde set den borgerlige og skikkelige Tilfredshed flænget af Ulykke og Sorg, Mændene dinglende hjem fra Værtshusene, Konerne smældende, onde, troløse, Børnene fordærvede fra deres første Aar. Da havde han forstaaet, at Genfærdene ikke var Skygger, der blodløst kom skridende. Genfærdene bar vi allesammen i os, de var Arven fra Slægten forud, de vilde fødes paany i den, som kom.

— Der var især et Barndomsminde, der atter og atter dukkede op i hans Sind. Nede hos Familien paa anden Sal tjente en Pige, hun havde saadan et blegt og magert Ansigt og et Par store, bange Øjne, og saa plejede hun at holde sine Arme over Kors foran paa Brystet og krybe sammen, som om hun frøs. En Dag da han løb og legede nede i Gaarden, holdt der en Vogn foran Huset, udenfor paa Gaden var der forsamlet en Mængde Mennesker, og en stor og svær Mand kom ned ad Trappen med den unge Pige De sagde, hun havde haft et lille

Barn, som hun havde slaaet ihjel, nu skulde hun spærres inde ovre i det store, gulgraa Kvindefængsel. Johannes havde et Par Dage senere listet sig derover, og i et af de smaa, gitrede Vinduer syntes han, han kunde skimte et blegt og sørgmodigt Ansigt. Men fra det Øjeblik var det gaaet op for ham, hvad Loven betød i Menneskenes Liv, og bag alt hvad der senere mødte ham af sørgeligt eller op-rørende, saa han den i Virksomhed som et stort, tavst Maskineri. Var han maaske ikke selv i dens Magt? Forældrene var Loven. Gaden var Loven. Hans Bane var ham anvist.

Han forsøgte at slaa sig til Ro dermed. Han gjorde sig Umage for at se paa alt hvad der hændte ham som noget nødvendigt og uafvendeligt. Han havde følt sit Hjerte flænget den Dag, Eva flyttede ud af Huset; han havde staaet og set Flyttefolkene bære hendes Bohave ned, alle de Ting, han saa godt kendte: den kugleblaa Sofa, den flygtende Kærlighed, den spinkle Etagère, og han havde syntes, de bar hende selv til Graven.

Endnu kunde det give et lille Stik i Hjertet paa ham, naar han kom forbi hendes Dør og fik Øje paa den gulnede, firkantede Skjold, hvor hendes Visitkort havde siddet, men ellers havde han vænnet sig til at tænke paa hende som paa én, der nylig havde forladt ham og som den næste Dag vilde komme igen. Han kunde se hende for sig — hendes vimse Øjne, hendes kælne Spidsmund, han savnede hende ikke, men han fortrød heller ikke, at han havde lært hende at kende. Han havde den bedste Vilje til at forlige sig med Livet som det var og som han var henvist til at leve det.

Og Efteraaret gik, og Vinteren kom sur og sivende med tunge, urenlige Snemasser, der for nogle Timer laa som et skinnende Lag paa Frelserens Kirkeplads og flød ud i Gaderne som Ælte. Mor var svag i Benene dette Aar og maatte det meste af Dagen ligge paa Chaiselongen, og Far gik og plagedes med Gigt: der trak saa slemt paa hans Kontor. Men Johannes var flittig, og Johannes betalte af paa sin Gæld, og den gamle Bogholder følte sin gamle trykke Tillid til ham vende tilbage.

Men der skulde ikke meget til, at den skulde gaa bag en Sky. Især ved en enkelt Lejlighed fik Johannes at mærke, at der endnu hvilede en Skygge over hans Forhold til Hjemmet.

Det var selve Juleaften. De plejede der i Huset at give hverandre Gaver, som var nyttige, og helst Ting, som Modtageren ellers selv havde maattet anskaffe, for Herregud, selv om det var Jul, maatte man jo alligevel nok have Lov at tænke lidt paa Pengene. Saadan var der denne Gang til Mor en Brødkærenkniv, til Maja et Bluseliv, til Valborg en Muffe. Og Johannes fik en ny Hat. Alene Alex Hansens Gave smagte en Smule af Luksus: han fik hver Jul en Kasse Cigarer fra hele Familien.

Johannes havde iaar til sin Far købt en Skindvest, Opfyldelsen af et længe næret Ønske. Han gav ham den indpakket, saadan som han havde modtaget den i Forretningen, hvor den var købt. Bogholderen pakkede den ud og sagde overrasket og glad:

„Tak, Johannes. Men — har du nu ogsaa Raad til saa dyr en Gave?“

Johannes lo. „Raad? Skal vi nu ogsaa tale om at have Raad en Juleaften?“

„Det skal vi ikke, min Dreng, og det vilde jo for saa vidt ogsaa være overflødigt, som jeg godt ved, at du i Grunden ikke har det. Men naar du har kunnet faa det ud af din Gage uden at gøre Udveje“

„Herregud, Far, lad os nu ikke drøfte det. Naar du endelig vil vide det, saa har Alex hjulpet mig lidt, men han skal nok faa sine Penge igen nu til Nytaar, og“

„Ja, det manglede ogsaa bare!“ faldt Alex ind. Men Lembak havde lagt Vesten fra sig.

„Jeg vil sige dig, Johannes, det synes jeg ikke om. Jeg troede, du kendte mine Anskuelser paa dette Punkt.“

„Far dog!“ Det var Valborg, der lagde sig imellem. „Far dog! Johannes har jo blot gjort det for at gøre dig en Glæde!“ Og henne fra Sofaen, hvor Fru Lembak sad, lød det bedrøvet: „Ja, Far, Johannes har ment det godt.“

Men Bogholderen vilde ikke høre. Han gik med lange, vrede Skridt op og ned ad Gulvet.

„Jeg ved nok, at Johannes gerne vil gøre mig glad. Men han burde kende mig saa godt, at han maatte vide, at han opnaaede det modsatte. Det, han her har gjort, tyder paa en usolid Tankegang. Det er urigtigt at gøre Gæld, naar man i Forvejen har én at afbetale, og man ikke sidder bedre i det end du.“

„Jeg kan betale til Nytaar, siger jeg jo!“ Johannes' Stemme dirrede, og hans Øjne stod fulde af

Taarer. Men han var mere rasende, end han var bedrøvet.

„Du kan *maaske* skaffe Alex Pengene til den Tid. Men du ved aldeles ikke, om du i Længden faar din Gage til at slaa til, naar du baade skal anskaffe Bøger og give os her hjemme et lille Vederlag for dit Ophold. Jeg saa helst, vi kunde faa Kræmmeren til at tage den Skindvest tilbage.“

Han gik ind i Spisestuen og satte sig der ganske alene. Johannes var bleg, han blev ved at mumle hen for sig: „Det er dog for galt, men jeg taaler det ikke!“ Og Maja støjede op:

„Ja at du ikke siger ham ordentlig Besked, Johannes, at du ikke gør det!“

Men henne i Sofaen sad Mor og saa bønligt fra den ene til den anden. Aa, om hun turde have taget Johannes' Parti — om hun havde turdet stryge ham gennem Haaret og sige til ham, at Far jo ogsaa holdt af ham og bare gjorde det paa en lidt forkert og ubehagelig Maade! Hun havde undertiden, naar Far havde været haard og uretfærdig som nu, søgt at bøde paa det ved at være dobbelt venlig; ved saadanne Lejligheder fandt hun gerne et eller andet at traktere ham med, en Kop Ekstrakaffe eller en Snaps af den fine Jordbærlikør, som en Tante af Familien undertiden sendte dem en Flaske af. Men aabenlyst vovede hun ikke at tage Parti mod Far. For hende var Far en Religion; han og Forsynet — de handlede i nøje Forstaaelse. Hvor skulde hun kunne sætte sit svage og blødende Moderhjerte op mod to saadanne Autoriteter?

Derfor sagde Mor ikke noget, og naar Johannes efter et saadant Optrin tog sit Regnskab med Hjem-

met frem til fornyet Eftersyn, stillede det sig straks en Smule gunstigere for ham, end det ellers vilde falde ud til. Han vidste, hvad han skyldte, han vilde ikke fragaa sin nøje Samhørighed med Forældrene, med Søstrene, ja med Huset og Gaden. Men han havde betalt et rundeligt Afdrag, han ofrede sine Drømme, ja selve sin Ungdom. Blev denne Betaling ikke taget for fulde, saa maatte han erklære sig insolvent.

Men saa var Skylden ikke hans.

XVIII

Peter Kruse drejede sin Kontorstol om mod Johannes:

„Lembak, vil De gøre mig en Tjeneste?“

Johannes saa spørgende paa ham. Venskabet mellem dem havde en Tid staaet i Stampe. Kruse havde nok et Par Gange været i Johannes's Hjem, men den Fortrolighed, der havde begyndt at udvikle sig mellem dem, var ligesom visnet bort.

Hans Tone var lidt tøvende:

„Ja — hvis det er noget, jeg kan.“

„De kan skrive, ikke sandt? Godt, saa sæt bare Deres Navn der.“

Han lagde foran Johannes en Veksel, lydende paa 500 Kr. Johannes følte, at det gav et Sæt i ham.

„En Veksel? Vil De have, at jeg skal skrive paa en Veksel?“

Kruse lo.

„Ja, jeg havde jo nok tænkt mig, at De vilde lukke Dem sammen om Deres Forretningsukyndighed. Men — De kommer til at gøre det for mig alligevel. Ser De, Lembak, De kan jo nok tænke, at naar man tager Dem god som Endossent, saa tænker man sig ikke, at De kan komme til at indfri.

Der skal bare staa et Navn foruden mit — det hele er en ren Formsag. Skulde De selv tilfældigvis have Brug for en Skilling, saa staar 100 Kr. af Beløbet til Deres Tjeneste. Dem laaner De af mig, forstaar De nok; De behøver ikke at give mig noget skriftligt for det, og Tilbagebetalingen kan ske, naar Vekslen er forfalden.“

Blodet steg Johannes til Hovedet. Han havde netop i den senere Tid været nødt til at gøre lidt ny Gæld; der var Bøger, der skulde anskaffes, og til Faderen vilde han ikke gaa, men han havde med Bekymring imødeset det ikke fjerne Tidspunkt, da Kreditor vilde begynde at blive utaalmelig. 100 Kr. — det var nok til at bringe hans Pengesager paa Fode igen, og her blev de tilbudt ham, tilsyneladende uden Risiko og paa de bedst tænkelige Vilkaar. I sit Hjerte havde han allerede taget sin Beslutning, men for Skams Skyld syntes han, han maatte lade, som gik han kun modstræbende ind paa Kruses Forslag.

Han saa med et aandsfraværende Blik ud paa Garden, hvor Foraarsblæsten strintede lystigt med Støv og Affaldsstoffer, som hvirvledes højt op i Luften og faldt ned som en tæt og skarp Regn over de spadserende.

„Det undrer mig blot lidt, at De“

„At jeg skal laane Penge?“

„Ja oprigtig talt.“

„Det falder ogsaa mig selv lidt akavet. Men jeg skal sige Dem: jeg har mistet min Far i Forgaars.“

Johannes fik et deltagende Udtryk.

„Herregud, er Deres Far død? Det har jeg ikke hørt det mindste om.“

„Det er ogsaa en Kendsgerning, som jeg ikke lægger saa stor Vægt paa. Værtshusholder Kruse var mig i Virkeligheden en ganske ligegyldig Person. I Forgaars Morges, da jeg gik paa Kontoret, vidste jeg godt, at hans bedærvede Nyrer sandsynligvis vilde holde op at fungere, inden jeg igen kom hjem“

„Og De gik fra ham? Det er underligt, Kruse.“

„Livet er sgu underligt i det hele taget, Lembak. Hvad har den Værtshusholder gjort mig af godt? Tror De, det er hans Skyld, at jeg ikke er bleven som han selv? Men hans Affærer kan jeg jo ikke skyde fra mig. Dødsfaldet har medført en Del øjeblikkelige Udgifter, og den Smule, jeg har, er bundet. Følgen er altsaa, at jeg har maattet gaa til en Diskontør.“

„Jeg skal nok gøre det, Kruse.“ Johannes gjorde sin Stemme varm, som vilde han sige: ja, i Nødens Stund skal jeg ikke svigte. Og Kruse trykkede hans Haand:

„Tak, Lembak. Ja, det havde jeg oprigtig talt og-saa ventet af Dem. — Vil De saa sætte Deres Navn der?“

Johannes greb Pennen og skrev sit Navn. Som i en Rus dansede Bogstaverne frem under hans Haand.

„Ja, saa faar De Deres hundrede Kroner i Morgen. Vekslen indfrier jeg om seks Maaneder, og som sagt: før skal De selvfølgelig heller ikke betale.“ Han trykkede af med Trækpapiret. „Ja, saa er der blot endnu én lille Ting, jeg vil bede Dem om.“

„Og det er?“

„Vil De gaa med mig hjem i Eftermiddag? Vil De se, hvad det er for et Hjem, jeg har?“

„Ja — naar det ikke er Dem pinligt . . .“

„Hvis det var mig pinligt, vilde jeg ikke have bedt Dem om det. Jeg vil gerne have, De gør det, jeg kunde lide, at der dog var et Menneske, som forstod, hvordan jeg er kommet i det Forhold til mit Hjem, som jeg er, og at jeg ikke er en ren Sjover. — Vil De?“

„Det skal være mig en Fornøjelse.“

„Nej, det skal det sgu ikke! Det er snarere lige det modsatte. Men De gør mig som sagt en Tjeneste med det.“

Saa snart Kontortiden var endt, fulgtes de ud ad Østerbro.

Blæsten havde nu lagt sig, Vinterkulden, som endnu laa i Luften, havde faaet Tid til at samle sig, og over de mørke Husrækker laa Skydækket gulgraat og tungt. Ude over Søerne lyste det rødgult som af en fjern Brand. Men over Alléen, hvor Træerne stod urokkelige og sorte, som af Smeddejern, laa der en knugende Tone af blygraat, og Folk skyndte sig af Sted for at holde Varmen.

Omme i Sidegaden blev Tempoet roligere. Der luntede man afsted, som det nu passede, i den sikre Overbevisning, at man altid kom tidsnok og ikke naaede noget ved at forhaste sig. Det var i en af de nye Gader ned mod Frihavnen, Kruse havde sit Hjem, og de, der boede der, var Folk, som ligesaa godt kunde have boet et andet Sted. Intet knyttede dem netop til denne Gade, ingen Forkærlighed, ingen Fortrolighed, og for de fleste af dem gjaldt det, at der var heller intet, der knyttede dem særligt

til Livet; de levede det, fordi de nu én Gang var bleven anbragt deri, men de søgte at slippe igennem det med den mindst mulige Ulejlighed.

„Ja,“ sagde Kruse, „her boer jeg altsaa. Det er slet ikke noget daarligt Kvarter for en Værtshusholder. Her er ingen videre Forlystelser paa disse Kanter; naar Folk skal more sig, gaar de ud og drikker sig fulde.“

De var standset udenfor et stort, graamalet Hjørnested. Kruses Café og Restaurant stod der over den lave Indgangsdør, paa det ene Vindue var der malet Café og Billard, og paa det andet, som var forsynet med et gult Trækgardin, stod med sirlige Snirkler Ordet Dameværelse.

De to unge Mænd gik ind gennem Restaurantens Skænkestue. En stærkt koloreret Buffetjomfru med tunge Øjenlaag og Former som en Kropdue døsede bag Skænken. I Billardstuen gik en sværlemmet Opvarter og spillede med en af Stamgæsterne, en Mand med et graat, poset Ansigt, der hang om hans Kranie, som om det var lavet til at vokse i.

„Et af Fars Ofre,“ sagde Kruse. „Han gaar under Navn af Skrumpe-Madsen. — Aa, Møller!“

Opvarteren nærmede sig.

„Er min Mor hjemme, Møller?“

„Jeg tror nok, Mor er inde i Lejligheden. Præsten har været her og g'ort Visit.“

„Tak, saa gaar vi derind.“

De gik om bag Skænken, gennem en lille Gang, der førte ind til Toiletterne. Derfra førte en Dør til Trappegangen.

Fru Kruse var i Dagligstuen, der var udstyret med en udpræget Smag for det skinnende og bro-

gede. Selv var hun bleg og tør; hendes Ansigt saa ud, som havde hun længe siddet indespærret i et solløst Rum. Under Øjenbrynene og om Munden var der et tæt Spind af fine og skarpe Rynker, og det mørke Haar sad glansløst og stift i to Tunger, der syntes klistrede fast til Panden.

„Ja, min Søn har talt om Dem,“ sagde hun, da Peter Kruse havde præsenteret Johannes for hende. „Han gaar jo ellers sine egne Veje. Vi ved hverken hvem han kommer sammen med eller hvor han færdes.“

„Har vi ikke en Kop Kaffe til Lembak?“

„Jo, Kaffe kan vi godt faa, hvis ellers det er godt nok. Man ved jo ikke, hvad man tør byde.“

„Tak, jeg vil gerne have Kaffe.“

Hun vendte sig i Døren:

„Skulde der noget til. — Kognak? Min Søn drikker jo ikke saadan noget.“

„Nej Tak, Frue, jeg skal heller ikke have.“

„Ja, man kan jo ikke mere end som byde.“

Kruse tog, da hun var ude af Døren, et Portræt ned fra Væggen og rakte det hen mod Johannes.

„Der kan De se, Lembak. Saadan saa Værtshusholder Kruse ud.“

Johannes tog Billedet. Det var i rød Fløjls Ramme og fremstillede en lavstammet, tyndhaaret Mand, hvis Træk øjensynlig oprindelig havde været ret udprægede, men som nu var overgroede af Fedtdannelser. Han var plantet i en bred Lænestol, med Benene skrævende ud fra hinanden og den ene fede Haand støttet mod Knæet, mens den anden fingrede ved en svær Urkæde.

„Deres Far var ikke nogen gammel Mand,“ sag-

de Johannes og rakte ham Portrætet tilbage. „Ikke da hvis dette Billede er taget i hans sidste Aar.“

„Far blev enoghalvtreds. For godt en Snes Aar siden kom han her til Byen og forsøgte sig med en lille Cigarhandel. Lidt tvivlsom naturligvis, med halvsjofle Billedkort og lukkede Sange og lidt Smugkro i Bagstuen. Det gik ikke, han havde hverken Taalmodighed eller Forstand nok til at vente paa sin Chance men vilde skyde Genvej til Pengene. Saadan blev han Beværter, og det forstod han, det gav Penge. Og paa Søndag bliver han begravet med Klokkeklang og Foreningsfaner, og Præsten vil ganske sikkert prise ham som en god Borger og en elskelig Mand og Fader!“

„Han har vel egentlig ogsaa været en god Fader. Han har da i det mindste sørget for, at De lærte noget.“

Kruse lo højt op.

„Han! Værtshusholder F. L. Kruse! Nej, De kan tro nej! I Friskolen lod han mig gaa om Dagen, paa Beværtningen lod han mig hænge om Aftenen; naar jeg var bleven konfirmeret, skulde jeg være Pikolo, saa jeg kunde blive Værtshusholder ligesom han selv. Men jeg vilde ikke, ser De! Jeg truede med at løbe hjemme fra, saa kunde han klø mig ligesaa galt han vilde. Tilsidst fik Mor sat igennem, at jeg kom i Realskolen, hun havde vist haabet, jeg skulde kunne drive det til at blive Præst.“

„Deres Mor er altsaa religiøs?“

Kruses Ansigt blev alvorligt.

„Mor er ikke andet end et Vrag. Hun har jo en Gang holdt af ham, og for hans Skyld har hun slidt sig ud. Staaet i Køkkenet fra Morgen til Aften, mens

han sad her inde og drak. Nu har hun grebet til Religionen Men det er ikke nok med hende selv; han skal ogsaa gøres til en Helgen, før faar hun ikke Fred. Og foreløbig hader hun mig, fordi jeg hadede ham.“

Johannes maatte tænke paa sin egen Far. Hvor helt anderledes var ikke han? Han var i dette Øjeblik saa stærkt grebet af hans Omhu, hans Ømhed, hans Opofrelse, saa han kunde græde derved.

„Det gør mig ondt, Kruse,“ sagde han lavmælt, „at høre Dem tale saadan.“

„Tror De da ikke, det har gjort ondt paa mig ogsaa, inden jeg naaede saa vidt? Men Gudskelov: paa Søndag ligger han med tre Alen Jord over sig. Vær De glad, Lembak, for det Hjem, De har.“

Der blev ganske stille i Stuen. Ude fra Restauranten hørte man Billardkuglerne tørne mod hinanden.

„Ja,“ sagde Peter Kruse sagte, „den Lyd har jeg hørt hver Dag saa længe jeg kan huske. Om Aftenen Brændevinsstemmer, som raabte, og hele Dagen igennem dette evige Klask af Billardkugler. Den Musik har Far ligget og hørt paa, nu han var syg, den har forlystet ham ogsaa den Dag, han døde. Kan De ikke forstaa, at jeg *vil* lukke Døren mellem mig og det Hjem? Jeg *vil* ikke svine med mit Liv. Jeg vil blive til noget, forstaar De!“

Fru Kruse kom ind med Kaffen. Uden et Ord satte hun den paa Bordet og krøb sygt sammen henne ved Vinduet.

„Pastor Møller har været her. Han lovede saa, at han skulde nok holde Talen. Han var kommet til

at holde saa meget af Far nu under hans sidste Sygdom.“

„Sagde han det?“

„Ja. Men dig er det vel lige meget. Du sætter jo aldrig dine Ben i nogen Kirke.“

„Det gjorde jo Far heller ikke.“

„Far havde ikke Tid.“

„Det har jeg heller ikke. Plag mig nu ikke, Mor, du ved godt, hvordan jeg ser paa de Ting.“

Lidt efter gik Johannes. Kruse fulgte ham ud paa Gaden. Den mavesvære Opvarter gjorde Honnør med Billardkøen, da de gik gennem Lokalet, og de hørte Skrumpe-Madsen lalle:

„Kruse var en gammel Dreng! Er’et Løgn hvad jeg siger? Han skal ha’e en Krans med Skæg og dobbelt Væge! Møller, lad os faa tre Kognakker her!“

XIX

Alex Hansen havde fundet paa at gøre en lille Skovtur til Frederiksdal. Naturligvis skulde Maja med og hendes Søskende. Maja havde været saa nervøs i den sidste Tid og kom med saa mange underlige Paastande; hun kunde have godt af den Dags Forfriskelse. Men for Resten var Turen nærmest kommet i Stand for Peter Kruses Skyld.

„Stakkels Menneske!“ sagde Alex Hansen. „Ikke at have nogen at holde af — det maa være det bitreste af alt.“

„Ja — næst efter at have for mange,“ mente Maja.

„Jeg har kun dig, Maja. Og hvis jeg paa én eller anden Maade mistede dig, saa ved jeg ogsaa, jeg vilde være færdig med Kærligheden.“

Maja gav ham et lille Klask paa Kinden.

„Du er et stort Vrøvlhoved, Alex. Du fandt dig snart en anden, og inden der var gaaet en Maaned, saa vilde du takke til, at du var blevet af med mig Asen. Du skulde meget hellere have haft Valborg; det havde været én for dig.“

Valborg blev blodrød. „Maja dog!“ Men Alex sagde roligt:

„Hvad du der siger, mener du jo ikke et Ord af. Valborg sætter jeg den allerstørste Pris paa, og jeg haaber, hun ogsaa har lidt til overs for mig. Men derfra er et Spring til at føle virkelig Kærlighed.“

„Jeg har jo heller ikke talt noget om Kærlighed. Jeg siger bare, at du skulde hellere have giftet dig med hende. Du skal se, der kommer nok den Dag, da du giver mig Ret.“

— Det var en overhed Sommerdag, da de tog ud. Under Himlen laa en hvidlig Em af Varme, og hist og her havde den fortættet sig til en lille, tyk og graablaa Sky, der sad oppe i Rummet og ligesom tog Sigte. Men der var ikke rigtig Kræfter i det himmelske Artilleri idag. Det hele blev bare til Vanddampe, som laa og trykkede paa Aandedrættet og gjorde Blodet tykt.

I Jernbanekupéen var der overfyldt. Og midt paa det ene Sæde sad en lille Mand og trøskede med en gul, stinkende Tobak i en lille forsovet Pibe.

Alex Hansen vilde lukke Vindue op. Men Manden taalte det ikke.

„Nu sku' man ka'ske ligge af Gigtfeber. Nej Tak, vi skal ikke have Træk her i Kupéen.“

„Jeg vil nødig gøre noget, som kunde skade Deres Helbred,“ sagde Alex Hansen høfligt. „Men jeg tror oprigtig talt, De udsætter Dem for ligesaa megen Fare ved at have Vinduet lukket. Denne Varme er særdeles gunstig for Forraadningsprocesser og Baciller“

„Baciller! Ja Tak, den Sludder kender jeg. Det er noget, Dokterne har fundet paa. Jeg vil sige Dem, at hvis der staar en Bacille paa det ene Gadehjørne

for at passe mig op og en Dokter paa det andet, saa gaar jeg sgu ligegodt den Vej, hvor Bacillen staar.“

De drøftede dette Spørgsmaal det meste af Vejen, Alex Hansen videnskabeligt, Manden fanatisk. Imens havde Maja sat sig hen til Kruse, der havde faaet Plads i det modsatte Hjørne af Kupéen. De saa ud af Vinduet og talte sagte med hinanden.

De blev ved at holde sammen, da Selskabet sejlede gennem Kanalen fra Lyngby. Alex Hansen sad lige overfor dem; han havde til Beskyttelse for sine svage Øjne taget blaa Briller paa, og hans Øjne fik bag de mørke Glas et truende Udtryk. Men om hans Mund laa der lutter Velvilje.

„Vil du se, hvor de klæ'r hinanden,“ sagde han til Valborg. „Se, Valborg!“

„Ja, jeg ser,“ sagde Valborg lidt afvisende.

„Det vil sige, det er Maja, der klæ'r ham. Hun kunde klæ' hvem det skulde være“

„Maja har altid set godt ud.“

„Det har hun! Du, Valborg, jeg tænker saa tidt, at jeg vilde ønske, jeg havde kendt hende fra Barn. Jeg synes, jeg er bleven snydt for noget af hende, fordi vi har levet saa mange Aar hver for sig.“

„Ja, havde Far og Mor bare vidst, at du var till!“

„Ha ha, ja havde de bare vidst det! Naa, jeg maa jo være tilfreds med den Del af hendes Liv, jeg dog har faaet. Jeg har i det hele taget ingen Grund til at beklage mig. Jeg er ogsaa saa glad idag — se dog, se, hvor her er nydeligt! Hvad er det for Blomster der, de gule! Kællingetand — ikke? Se, Skrænten er helt spættet med dem Og saa lugter her af Hyld!“

Ved et Skovløberhus drak man Kaffe. Alex Han-

sen fandt, det var hyggeligst saadan, siden skulde man spise til Middag paa Kroen. Hr. Kruse havde vel ikke noget imod det?

„Aa jeg,“ sagde Kruse, „jeg kender slet ikke Stederne her ude. Der kan gaa Aar imellem, at jeg kommer i Skoven.“

„Virkelig? De bryder Dem maaske ikke om Naturen?“

„Jo — men jeg bryder mig ikke om at være alene, hvor alle andre er sammen med nogen, de holder af.“

„Saa vil vi gøre os Umage for, at De ikke skal komme til at gaa herfra med den Følelse idag!“ Og han saa sig om i den lille Kreds, som om han vilde paakalde baade Majas, Valborgs og Johannes' Hjælp. Hans Hjerte var paa denne smukke Sommerdag saa fuldt af Trang til at gøre andre glade. Stakkels unge Hr. Kruse, som havde mødt saa liden Kærlighed, skønt han dog var saa respektabel!

Det var nok alligevel bedst, de fik Vin til Middagen

De rejste sig og drev ind gennem Skoven. Alex indsugede med Begejstring alle Indtryk, han standsede hvert Øjeblik og gjorde opmærksom snart paa et Parti af ranke Bøge, der stod som en Hal af graa Søjler med grønne Kapitæler, snart paa et Spil af Solflimmer inde mellem den spæde Ungskov. „En Scherzo!“ udbrød han, „en Scherzo! Det andet der henne var en Andante!“ Han mærkede ikke, at de andre langt fra var grebet af den samme Stemning som han, ja han hørte knap, at Maja et Par Gange vrippent sagde:

„Ja, Alex, lad os nu bare komme videre! Alt det

der er jo ikke andet end hvad man ser saa tidt!“

Først da de var kommet ned til Søen og havde lejret sig i Græsset, lod de sig alle fem lulle af den samme sagte Sommerens Melodi — en Nynnen af den lette og lune Vind, der strøg gennem Trætoppene, af de sejlene Insekters Summen, af Vandets blide Skvulpen og Græshoppernes Fliren.

Da strakte Valborg sig tilbage i Græsset og saa op mod den blaa Himmel, der viste sig mellem Løvtagets grønne Kniplingsværk: „Hvor her er godt!“ sagde hun. „Hvem der kunde blive liggende her hele Livet, til man en Gang skulde dø, og saa bare blive sænket tre Alen ned her under Græsset!“ Og Maja saa ud over Søens sølvgraa Flade og sagde: „Jeg vilde tværtimod ønske, jeg skulde rejse langt, langt bort herfra. Hvis Søen blot gik ud i Verdenshavet, saa kunde man gaa om Bord i den lille Baad der og sætte Sejl til og lade sig glide.“

Men Alex Hansen tænkte:

„De er glade. De føler sig lykkelige. Det er rigeligt de Penge værd.“

Og hans Øjne lyste af Velvilje gennem de blaa Brillleglas.

XX

De fik deres Middag i et Lysthus, hvorfra der var Udsigt til en nøgen Plæne, en Skydeindretning og en Gynge.

Dagen var rolig, i Restauranten var der kun faa Gæster. Ved de tomme Borde stod Opvarterne sløvt paa Post. Et Selskab af gamle Damer, der havde faaet Kaffe ved et langt Bord i Havens nederste Ende, baskede forvirret om som gamle, sorte Fugle.

Nede fra Furesøen lød glade Stemmer. De smældede som Salutskud ind i den døvne Stilhed. —

Alex Hansen flagrede frem og tilbage.

„Kelner — vi skal have fem Kuverter men sørg nu endelig for, at Fisken er varm og saa en Flaske Rødvin Ja, vil De give os den der“ Han pegede diskret paa det Mærke, der stod øverst paa Vinkortet. „Er her nu ikke dejligt — hvad? drømmende — og saa stille! Aa, nu glemte jeg — jeg vilde have bedt ham sætte et Par Blomster paa Bordet“

Han foer ind i Restauranten og kom langt om længe tilbage med fem sygelige Margueriter, der smægtede om en enlig Rose.

„Nu kommer han med Suppen. Værsgod, tag Plads Maja, nu maa du fungere som Værtinde Du har godt af at øve dig i Tide.“

De spiste Suppen i Tavshed. Johannes sad og saa tungt frem for sig. Han vidste ikke selv, hvordan det kunde være, men i den sidste Tid faldt der en sær Sørgmodighed over ham netop naar han skulde have sig en Smule Fornøjelse.

„Er du ikke vel, Johannes?“ spurgte Valborg.

Han smilede lidt sygt.

„Aa jo, men Stilhed virker altid saa stærkt paa mig.“

Nu var Fisken der. Og Alex Hansen skænkede i Glassene. Hans lyse Øjne missede mod Solen, der stor og straalende hang over Skovens grønne Mur. Og med en Stemme, der var lav og indtrængende, sagde han:

„Maa saa Maja og jeg have Lov at hilse paa vore kære Venner.“

„Vi hilser allesammen paa hinanden,“ sagde Maja.

„Ja, Maja, det gør vi. Men jeg vilde saa gerne jeg vil naturligvis ikke holde nogen Tale — men jeg har hele Dagen gaaet om med noget paa Hjertet — noget, jeg gerne vilde have Lov at sige Se, den Gang jeg var en lille Fyr paa en 12—13 Aar, da havde jeg en lille Kæreste — ja, det er naturligvis kun til at le af, naar jeg siger det saadan — men ved I hvad, der kan virkelig være noget saa rent og smukt i saadan en Barneforelskelse — ja — jeg i alt Fald følte noget for det lille Menneske, noget saa fint og varmt og alligevel saa uskyldigt, at jeg godt kan sige, at jeg aldrig senere har følt paa den Maade“

„Maa jeg takke,“ sagde Maja.

„Det maa du gerne, lille Maja. Hvis du bryder dig

lidt om mig, saa har du maaske virkelig den lille Pige at takke for noget, for hun var den første, der lærte mig at holde af nogen for Alvor. Jeg ser hende endnu ganske tydelig for mig: hun var ligesom en lille Alf, saa spinkel og fin, med store blaagraa Øjne og lange sorte Vipper og ganske lyst Haar, men hun var en Datter af fattige Folk. Jeg husker hende i en lille blaa Kjole, som hun blev ved at gaa i længe efter at hun var vokset fra den; hun følte godt selv, at den var for kort til hende, og derfor gik hun og sank ned i Knæene. Mine Forældre boede paa Vesterbro den Gang. Ude i Nærheden af Torvet var der en Butik med alle Slags billigt Godt-købskram — der havde vi set saadan en dejlig rød Koralbrosche til 25 Øre; den havde jeg lovet at forære hende. Toøre paa Toøre blev lagt til Side, men da jeg havde Summen, fristede en Kammerat mig til at bruge den til en Knaldpapirspistol. Dagen efter blev den lille Pige syg, og otte Dage efter var hun død. Vil I tro, at jeg blev ved at gaa og bebrejde mig det i mange Aar — ja, at jeg blev stor og voksen, før jeg rigtig kom over det? Og endnu kan det give et Stik i Hjertet, naar jeg tænker derpaa“

„Jeg forstaar det,“ sagde Valborg og saa hen paa Maja. „Det ligner dig saa ganske, Alex.“

„Ja, nu vil I maaske le, men jeg siger Jer, at lige til jeg traf Maja har jeg gaaet om med en Følelse af, at den lille Pige havde taget alt, hvad jeg havde af Evne til at føle Kærlighed, med sig i Graven. Der er nogle vilde Negerstammer, som skærer Ligene af deres dræbte Fjender i Stykker og begraver hvert Lem for sig for at forhindre, at Fjen-

derne genopstaar og hævner sig paa dem i det andet Liv. Saadan syntes jeg, at noget af mig selv var lagt ned i den lille Barnegrav, og at det vilde være at svigte hende, hvis jeg nogensinde holdt af nogen anden. Det var lige ved at være helt sygeligt. Men Maja har kureret mig for det. Derfor takker jeg dig, kære Maja. Jeg synes, at vi nu allesammen skulde drikke et Glas for dig.“

Maja undveg hans Blik. Men Valborg rejste sig med sit Glas i Haanden.

„Ja,“ sagde hun stakaandet, „vi drikker for Maja. Jeg tror nu alligevel, der har været noget i den Følelse, Alex har haft. De, der svigter, faar deres Straf — ja, det er naturligvis ikke dig, Alex, jeg tænker paa — men Hr. Kruse, vi drikker for Maja og Alex!“

Kruse havde løftet sit Glas. Men han satte det urørt fra sig igen.

„De maa undskylde,“ sagde han, „men jeg hører nu én Gang til disse mærkelige Mennesker, som man kalder Afholdsmænd.“

„Det havde jeg glemt!“ sagde Alex skyldbetyngt. „Det er en stor Skam — hvad maa De tro om mig, at jeg her opfordrer Dem til at drikke Vin?“

„Aa, det vilde virkelig være for meget forlangt, at De skulde gaa og tænke paa min Abnormitet. Men jeg skal villigt indrømme, at jeg aldrig har kunnet forstaa den Skik at knytte gode Ønsker til Nydelsen af Alkoholgift. Tænk Dem blot, at man f. Eks. tog sin Morfinsprøjte og gav sig et Stik, samtidig med at man sagde: Paa din Sundhed, gamle Ven! Hip hip, hurra!“

„Der er noget i hvad De siger der. Men jeg tæn-

ker, Grunden til de gamle Drikkeskikke er den, at Vinen ligesom løsner Følelserne.“

„Mine Følelser bliver aldeles ikke løsnede af Alkohol. De Par Gange i mit Liv, jeg i det hele taget har smagt det, er jeg snarere bleven fjendsk mod Menneskene. Jeg baade tænker klarest og føler dybest, naar jeg ikke er paavirket af Giftstoffer. Nej, Sagen er den, at Folk gaar om og er bange for deres egne Følelser, fordi man har lært dem, at det er Synd at hengive sig til dem. De drikker for at smøge de Baand af sig, der til daglig holder dem i Tømme.“

Men Valborg hævede igen sit Glas.

„Jeg drikker nu alligevel med dig, Alex. Jeg gør det ikke for at smøge noget af mig — men — jeg vil blot ønske, det maa gaa dig rigtig, rigtig godt i alt hvad du foretager dig — Alex!“

Hun stødte Glasset haardt mod hans. Hendes Øjne stod fulde af Taarer.

„Men kæreste Valborg,“ sagde Alex, „du er jo helt bevæget.“

„Ja, du skal ikke bryde dig om mig! Jeg er blot lidt — lidt nervøs, men det gaar nok over. Det er vist — det er vist det, du fortalte før — om den lille døde Pige Nu skal vi have Desserten — ikke, og saa snart vi har faaet Kaffe, gaar vi ned til Søen! Vi skal have det rigtig rart sammen!“

„Det skal vi, Valborg. Man skal nytte de faa glade Timer, man har. Der er aldrig nogen, der ved, hvor mange man har tilbage.“

— De fandt sig, da Maaltidet var endt, en Skrænt inde i Skoven. Nogle gamle Egetræer stod der og heldede sig ud over Søen, med de blottede

Rødder klamrede de sig fast i den fede, lerede Jord som i Skræk for at falde ned. Over dem rykkede Bøgene frem i en tætsluttet, rank Falanks.

„Det er Demokratiet, der fortrænger de gamle Slægter,“ sagde Kruse. „Det maa være noget for Dem, Hr. Hansen, som er saa radikal.“

„Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige,“ smilede Alex. „Med den fysiske Overmagt har jeg aldrig haft Sympati.“

De lejrede sig i Græsset og saa ud over Vandet. Det var ganske stille, blankt og blaat som et Kyrads af Staal, spændt over Jordens hede, dampende Legeme. Ovre fra Dronninggaards Skove kom et tæt Spind af Taage drivende — nu skulde den fintpudsede Flage tilhylles for Natten Se, der kom allerede Maanen anstigende; dens kolde og blege Smil groede op over de mørknende Træer. Og den stærktrøde Rand af Solglød i Vest opløstes i et blidt og døende gult.

„Man bliver saa stille paa saadan en Aften,“ sagde Alex Hansen, og stille blev de. Alene Maja snakkede løs. Hun sad og stirrede med store, hede Øjne ud gennem Taagen og talte bestandig om at rejse, rejse aa, hvem der blot kunde komme ud af dette Indelukke. Men efterhaanden sank ogsaa hendes Ord vingskudte ned, og naar ikke Dampbaaden flængede Lydløsheden med sit iltre Pift, hørtes ingen anden Lyd end en sagte Plasken af Stemmer ovre fra det gamle Voldsted, hvor et Bed af Straa havde groede som store, hvide Blomster frem af den grønne Brink.

Men Kruse var henne hos Maja. Hans Øjne brændte gennem hans ubevægelige Ansigt.

Og paa én Gang, som var det ganske tilfældigt, krøb hans Haand som en Snog gennem Græsset og fattede om hendes Ankel.

Det varede kun et Øjeblik, saa trak Maja Foden til sig. Men et Par Øjne havde set, at den havde dvælet der i den griske Haand, der havde grebet den som et Bytte.

Valborg rejste sig pludselig.

„Nu er det vel bedst, vi kommer videre.“

„Allerede?“ Alex Hansen rejste sig uvilligt. „Vilaa saa rart.“

„Det bliver fugtigt, Alex.“

„Ja ja, jeg vil sandelig ikke have nogen Forkølse paa min Samvittighed.“

De rejste sig. De havde aftalt, at de vilde spadserere gennem Skoven til Lyngby.

Kruse bød Maja sin Arm.

„Nej stop nu lidt,“ lo Alex. „Jeg holder meget af Dem, Hr. Kruse, men min forlovede vil jeg ikke overlade Dem.“

Men da var allerede Maja og Kruse i Trit. De foreslog, at man skulde løbe om Kap, og forsvandt dansende hen ad Skovvejen.

Bagefter kom de andre. Alex saa daarligt i Mørke, han kom kun langsomt frem. Valborg gik ved hans Side. Johannes drev bagefter, træt og tung.

XXI

Valborg foer op af sin Søvn.

Hvad var det nu hvad var det, hun havde ligget og drømt? En sær forjaget Drøm — en Flugt — en hvileløs Angst noget stort, klamt, ubestemmeligt, der vilde vælte sig over hende, lamme hende, knuge hende som i en vældig, raa Næve og en pludselig Opvaagen, der kom som et lykkeligt Fald højt, højt oppe fra

Hun rejste sig over Ende med et Ryk. Aa, nu huskede hun! Nej, at hun havde kunnet sove! At hun dog havde kunnet sove! Hun havde lovet sig selv saa bestemt, at hun skulde blive liggende og lytte, om saa skulde være, til den lyse Morgen, og hun havde spilet Øjnene op, som om hun haabede at kunne gennemtrænge selve Mørket Nej, at hun havde kunnet sove!

Men Hjernen havde været for overtræt, simpelt hen. Den havde gjort Strejke og lukket sig sammen om de nagende Tanker, der hele Dagen havde dundret mod dens Vægge.

Hendes Haand famlede hen over det lille Bord ved Sengen. En Tændstik flammede op. Halv to!

Saa kunde hun vel have sovet en halv Times Tid.

I hvert Fald huskede hun ganske tydeligt, at hun havde hørt det gamle, forgyldte Taffelur inde i Dagligstuen nynne Halvetslaget med sin lille, spinkle Stemme.

Der var altsaa gaaet to Timer, siden de var kommet hjem. Udenfor Østbanestationen havde de taget Afsked; Alex Hansen var staaet op i en Linie ét til Kongens Nytorv. Kruse skulde den modsatte Vej til Østerbro. De tre Søskende vilde tage Sporvognen til Christianshavn. De var allerede oppe paa Bagperronen, da havde Maja sagt, at det egentlig kunde være rart at spadserere hjem. Kruse havde straks tilbudt at følge hende, og inden Valborg og Johannes havde faaet et Ord med i Laget, var Maja nede paa Gaden og Sporvognen i Gang.

Baade Valborg og Johannes havde været tavse under Kørslen. Først da de var helt hjemme, havde de rejst Spørgsmaalet, om Maja nu ogsaa havde Nøgle med, og de var blevet enige om, at hun havde

Valborg havde grædt sig i Søvn. Grædt Harmens stride Taarer. Men i sit stille Sind havde hun givet Maja Frist til Klokken var halv ét. Det var jo i Grunden en uskyldig Sag, om hun nu havde ladet sig friste til at gaa ind paa en Kafé med Hr. Kruse. Men over en Times Tid eller saa — nej!

— — Inden halvét var hun altsaa ikke kommet. Men — ja, selvfølgelig: nu maatte hun da i hvert Fald ligge og sove der inde i Kabinettet. Ellers men det havde man ikke en Gang Lov til at tænke sig Muligheden af! Nu bare se at sove videre!

Valborg havde den Vane aldrig at lade Søvnens overmande sig, før hun i Tanken havde gennem-

gaaet det Arbejde, der ventede hende den næste Dag. Hun krøb ned i Dynerne og begyndte at tænke efter. Der stod altsaa Opvasken fra idag. Og saa var der Morgentéen. Dernæst paa Torvet; man maatte se at faa lidt Fisk. Sild maaske. Men til en mindre skændig Pris end sidst Frokosten — ja, lad os se! Maaske var der levnet lidt Ragout, som Far kunde faa. Ellers var der jo den gode Rullepølse og det lille Stykke gammel Ost Efter Frokost blev der jo igen Opvask, og Gulvet maatte nok ogsaa have en Omgang. Senere maatte der sandelig klemmes paa den Bordløber til Broderimagasinet, den skulde være Brudegave og maatte nødvendigvis være afleveret inden otte Dage

Naa, det var da underligt: før da hun ikke vilde sove, var hun saadan bleven overmandet, at hun bogstavelig ikke havde kunnet holde sig vaagen. Nu derimod trommede Blodet mod Aarernes Vægge; hendes Hjerne var som et træt Dyr, der med Piske-slag hindres i at synke sammen. Hvad var det nu? Maja Nej, lad os tænke paa den næste Dag. Op, besørge Opvasken. Paa Torvet, Frokost, besørge mere Opvask. Middag — og Opvask — og mon der var Fisk at faa? Mon alligevel Maja var kommet hjem? Haandarbejdet i Broderi-forretningen Men hvis Maja ikke kom — hvis det kunde tænkes

Vilde dette Spørgsmaal nogensinde lade hende faa Ro? Vilde hun ikke tænke over det i Morgen, naar hun saa Søsteren, smilende og pyntelig som sædvanlig? Og i de Dage, som kom? Maatte hun ikke, hver Gang hun saa Alex paa sin undselige og

varsomme Maade tage Majas Haand i sin og stryge kærtegnende hen over den, føle sig som Søsterens Medskyldige? Desuden: hvis Sandheden var som man maatte haabe, saa var det jo kun godt, at hun fik den at vide, og hvis ikke ja, hvis ikke

I et Sæt var hun ude af Sengen og fik de nøgne Fødder sluppet ned i Morgenskoene. Hun samlede Natkjolen om sig og listede sig sagte hen over Gulvet Hrr det var en Stol, der skrattede. Aa, om nu Forældrene Hun stod stiv som en Statue og lyttede anspændt.

Men Gudskelov, inde fra Soveværelset hørtes ingen Lyd. Og Valborg skred videre, gennem Dagligstuen. Allerede var det begyndt at graane af Dag, Møblerne traadte frem af Halvmørket som uformelige Skyggebanker, og i sin hvide Natdragt gled hun frem som et Genfærd, der har rejst sig af sin Grav for at kræve de levende til Regnskab.

Hun havde knap aabnet Døren ind til Kabinettet, før hun vidste, at Maja ikke var der. Der var ganske stille, intet Aandedræt, ikke den svage Dikken af Uret. Og der stod Sovechaiselonguen, urørt, uden at være opredt, næsten truende mørk i Graalyset.

Sagte listede hun sig tilbage, ind i Dagligstuen. Hun havde ventet, at Opdagelsen vilde have fyldt hende med Rædsel og Sorg. Men hun følte intet andet end en bedrøvet Tilfredsstillelse — som den, der har spaaet ilde og ser sin Spaadom slaa til.

Hun aabnede Vinduet og bøjede sig ud. Mod den blaagraa Himmel blafrede et svagt Lyn, og et Vindstød hvislede som et ondt Varsel gennem den hede og tunge Luft. Gaden laa ganske tom. Kun en Politi-

betjents blanke Knapper lyste fra en Gadedør lige overfor.

Valborg blev siddende ved Vinduet, mens Uvejret kom nærmere og atter drog sig bort, ud over Sundet, og Dagen langsomt rullede nærmere og nærmere. Nu begyndte Lyden af tunge Vogne at drøne hen over Stenbroen ude fra Amagerlands Haver. Og Byen rørte sig saa smaat i Søvn: en Kost rislede over Fortovets Fliser, en Aviskone kom trillende med sin lille Vogn Flere Gange var der kommet Nattevandrere gennem Gaden, og hver Gang havde Valborg strakt sig ud af Vinduet og fulgt deres Silhuetter med Øjnene, til de forsvandt fra hendes Synsfelt.

Men endelig, endelig var det da dem. Hun kendte Majas klukkende Latter og Kruses Stemme, der var skarp og lidt snøvlende. Nede ved Gadedøren blev de staaende, gled ind i Skyggen, blev længe derinde Men omsider hørtes Klirren af Nøgler, og Kruse gled helt ind til Maja

I det samme var Valborg ude i Entréen. Hun mærkede selv, hvor hendes Kinder brændte. Jo! Der hang Nøglen paa et Søm. Hun rev den til sig og stak den i Laasen, indvendig fra.

Og som om hun flygtede for en stor Fare løb hun ind i sit Værelse og gemte sig ned under Dynen.

Hun vilde ikke høre Lyden af Nøglen, der under Søsterens forgæves Forsøg paa at komme ind skrabede mod Laasen. Hun vilde ikke have sit Hjerte blødgjort. Maja skulde tvinges til at ringe paa. Saa vilde Valborg øjeblikkelig ile ud og lukke op, og for hende skulde saa Søsteren komme til at skrifte. Inde i Forældrenes Soveværelse var det vanskeligt

at høre, naar det ringede i Entréen. Skulde de endelig vaagne, fandt man vel nok paa en Forklaring.

Men Alex Hansen maatte ikke bedrages. Det var det eneste, der skulde forhindres.

Dirrende ventede hun paa, at Ringeapparatet skulde lyde.

Men det ene Minut føjede sig til det andet, og en ny, solblussende Dag fyldte Værelset. Men Maja gav intet Livstegn.

Valborg følte Blodet dirre kildrende gennem Aarerne. Hun stemmede Fødderne mod Sengens Fodende og strakte sig. Maaske, naar alle Legemets Muskler strammedes, vilde den ubehagelige Fornemmelse ophøre.

Men hun fik ikke Fred.

Saa tog hun en Beslutning. Hun gled ud af Sengen, ud i Entréen og rev Døren op

Men paa Trappegangen var alt stille.

Hun kaldte paa Majas Navn, først ganske sagte, saa højere, højere, stadig højere. Tilsidst raabte hun det ned ad den tomme Trappegang, klagende, med Graad i Stemmen.

— Maja! Maja!

Men ingen Maja kom.

Og Gaden laa tom og øde.

Maja var opslugt af Byen.

XXII

Før nogen anden i Huset var Valborg oppe. Hun havde taget sit Parti. Hvis ikke Maja viste sig, før Forældrene kom op, maatte de bringes til at tro, at hun allerede var gaaet i Forretningen.

Senere op ad Dagen vilde Valborg opsøge hende der.

Traf hun hende, fik Udfaldet af den Samtale, der vilde finde Sted mellem dem, afgøre, hvordan Forholdet til Alex Hansen i Fremtiden vilde blive Og hvis ikke ja, hvis hun ikke traf hende — aa, saa styrtede jo alting sammen. Saa var der ingen Maja mere — i hvert Fald, det kunde Valborg med Bestemthed sige: for Mor og Far vilde hun ikke mere være til

Aa, blot hun nu havde det overstaaet med at faa sagt hvad der skulde siges!

.... Far var i saa godt Humør idag, lod det til. Mens han drak sin Té, læste han Bladet, men ind imellem smaapassiarede han om det, han læste, og det var altid et Tegn paa, at Vinden blæste fra et heldigt Hjørne.

„Naa, lille Børn,“ sagde han. „Havde I saa en rar

Dag igaar? I kom i hvert Fald ikke for tidligt hjem.“

„Aa, Klokken var vel ikke mere end halvtolv,“ sagde Johannes smaagabende. Han havde det med, at Sengevarmen blev siddende saa længe i Kroppen paa ham.

„Ja, efter Nutidens Begreber er det naturligvis ikke noget. I vore unge Dage syntes vi, det kunde være sent nok. — Ikke sandt, Mor?“

„Da stod man ogsaa før op.“

„Det er meget sandt. Men det *bør* man ogsaa gøre.“

„Hvorfor bør man egentlig det?“ Johannes sad og blev ved at røre i Téen og kunde ikke faa sig til at drikke den. „Jeg kan ikke forstaa, det skal være dydigere at sove f. Eks. fra 10—6 end fra 12—8. Men Sagen er vel ogsaa den, at i gamle Dage sov man i det hele taget mere og bestilte ikke saa meget“

„Hvad gjorde man ikke?“

„Nej, det tror jeg virkelig ikke, man gjorde, Far. Det er ikke fordi jeg mener, at Menneskene er flittigere nu. Men Konkurrencen var ikke saa stor, man behøvede ikke at anstrenge sig saa stærkt som nu.“

„Ja, du snakker! Men ser du: jeg har oplevet din Ungdom, men du har ikke oplevet min. Det er Forskellen paa os to, og derfor kan jeg dog maaske nok saa godt tale med, naar vi skal sammenligne. — Er Maja allerede gaaet, Valborg?“

„Ja, Maja gik tidligt i Dag.“ Valborg var glad ved, at hun netop var i Færd med at skænke paa Tépotten. Saa kunde hun undgaa at møde Faderens

Blik. „Maja gik tidligt, jeg tror, de skulde have ordnet Vinduspynten om.“

„Det synes jeg ellers ikke, hun plejer at have noget at gøre med.“

„Nej — men der kan du se, Far, hvor den yngre Slægt slider i det,“ sagde Johannes. „Og Maja er dog kommet senere hjem end vi andre.“

„Hvad vil det sige?“ Bogholderen saa pludselig skarpt og mistænksomt op fra Bladet, og Valborgs Hjerte bankede. „Hvorfor kom hun senere?“

„Kruse fulgte hende hjem. Vi andre kørte i Sporvogn. Andet er der saamænd ikke.“

„Naa saadan. Ja, Kruse har jeg den fuldeste Tilid til. Det er en solid ung Mand.“

„Det kan du ogsaa ganske roligt, Far. Kruse ved altid saa dejligt, hvad han gør, og derfor gør han ingen Dumheder.“

„Det er dog ikke nok at *vide*, Johannes. Man maa ogsaa *ville* — og ville det rigtige.“

De fortsatte Tédrinkingen i Tavshed. Johannes sad og slubrede Drikken i sig. Valborg kunde høre sit Hjerte banke: sæt nu Maja slet ikke var gaaet i Forretningen; sæt hun pludselig traadte ind ad Døren. Det pinte hende at høre den slubrende Lyd.

„Aa, Johannes, kan du ikke drikke din Té lidt mere stille? Det er dog et rædsomt Spektakel!“

Johannes saa vredt op. Det havde ærgret ham, hver Gang Faderen anvendte denne belærende Tone overfor ham, som om han stadig var en Dreng, der hver Time paa Dagen skulde have allehaande pædagogiske Lærdomme proppede i sig. Men tilmed irettesættes af Søsteren — nej gu om han taalte det!

„Pas dig selv!“ huggede han.

„Naar du ikke kan drikke din Té paa en ordentlig Maade, saa er det vel ikke for meget, at man siger det til dig!“

„Men Børn, saa hold dog Fred!“ formanede Fru Lembak. „I ved jo godt, at Far skal have Ro, naar han læser Avisen.“

„Det er ikke mig, der har yppet Klammeri, Mor, det er Valborg. Hun kan somme Tider være ganske utaalelig. Man skulde tro, at vi var paa en Opdragelsesanstalt, og at hun var Forstanderinde.“

Han rejste sig og vilde gaa. Han vilde løbe en Tur, inden han skulde paa Kontoret. Nu havde han igen tilbragt den halve Nat med at sidde oppe ved Vinduet og lytte ud i Natten, og han var træt og tung i Hovedet.

Men inden han var naaet hen til Døren, ringede det paa Entréklodden — to Gange.

Valborg rejste sig, næsten med et Spring, og vilde ud. Hun var graableg. Men Johannes var nærmere og kom i Forkøbet.

„Nu skal jeg!“ sagde han og forsvandt.

Et Øjeblik efter hørte de Majas Stemme derude. Bogholderen saa op fra Avisen. „Men der er jo Maja!“ Og Fru Lembak saa uroligt fra den ene til den anden.

„Men Maja dog, hvor har du været?“

Maja havde faaet noget blankt og udfordrende i Blikket, syntes Valborg. I sin hvide Kjole, der var lidt forjasket fra Skovturen, med Haaret skødesløst sat op og med en Mine, der var halvt sky, halvt trodsig, stod hun i Døren og lignede et lille vildt Dyr, der er gennet ind i en tom Fold.

„Hvor jeg har været? Ja, det vil jeg nok sige: det er en rar Redelighed! Valborg og Johannes havde jo ladet Nøglen sidde i Laasen, saa jeg ikke kunde komme ind“

Bogholderen havde rejst sig og vendte sig til Valborg.

„Hvad skal det sige? Du sagde jo, at din Søster var gaaet!“

„Det troede jeg, fordi hun ikke var her.“

„Du maatte jo kunne se, at hun ikke havde faaet sin Té,“ sagde Fru Lembak. „Har du da gaaet paa Gaden hele Natten, Maja?“

„Ja — hele Natten ikke jeg“

„Men hvorfor ringede du da ikke paa? Du maa jo være kommen hjem lige efter Valborg. Det er da græsseligt at rende saadan paa Gaden, naar man har en Seng at ligge i.“

Maja vidste ikke rigtig, hvor hun skulde gøre af sine Øjne. For at skjule sin Forvirring søgte hun at lade flot:

„Ja, det var ogsaa fjollet. Men nu er der jo ikke noget at gøre ve’et. — Naa, jeg maa nok løbe; jeg skal i Forretningen“

Bogholderen havde givet sig til at gaa op og ned ad Gulvet. Nu standsede han foran hende.

„Maja, hvor har du været i Nat?“ sagde han lavt.

„Hvor jeg har været?“

„Ja.“

„Jeg har ligget hos en Dame henne fra Forretningen. Jeg havde jo ikke Penge nok til at jeg kunde lægge mig ind paa et Hotel Men saa var det saa heldigt, at jeg mødte hende — hun havde været i Selskab, og“

„Hvad hedder den Dame?“

„Frøken Lange. Maa jeg saa gaa? Jeg skal i Forretningen.“

Hun havde, for at ikke hendes Bevægelser skulde røbe hendes Uro, grebet fat om Ryggen paa en Stol. Men hendes Skikkelse var i stadig svajende Bevægelse frem og tilbage — frem — og tilbage Johannes havde trukket sig hen i et Hjørne og tænkte bare paa, hvordan han ubemærket skulde slippe ud: han hadede Familiescener, og dette her, kunde man nok forstaa, drejede sig i Virkeligheden om ingenting. Men Valborg var pludselig bleven ganske rolig, og hendes Blik hagede sig fast i Søsterens, hver Gang deres Øjne mødtes.

Bogholder Lembak var gaaet hen til sin Datter og stod nu lige overfor hende. Hans Øjne søgte bedrøvet hendes; hans Skikkelse, der var knuget af mange Aars Sorger og Kampe, bøjede sig frem mod hende. Med en Røst, der bævede en lille Smule, men som han søgte at gøre rolig og indtrængende, sagde han:

„Ja, Maja, ingen tænker mindre end jeg paa at hindre dig i at gøre din Pligt. Men hele denne Historie tager sig saa mærkelig ud, min Pige, at Mor og jeg ikke saadan kan slaa os til Ro ved den Forklaring, du der kommer med. Vi tror naturligvis ikke, du har løjet for os, men vi kan heller ikke føle os sikre paa, at du taler Sandhed. — Hvor-naar plejer den Frøken Lange at give Møde i Forretningen?“

„Naar vi aabner.“

„Saa maa hun jo straks være der. Jeg gaar over til Grønthandleren og telefonerer til hende.“

Maja fik Taarer i Øjnene.

„Det er altsaa Meningen, at der skal være Skandale? Hvad maa hun dog tro, naar du saadan ...?“

„Hun skal ikke komme til at tro noget ondt. Jeg vil naturligvis allerførst takke hende, fordi hun har huset dig i Nat, og saa vil jeg bede hende om at undskylde hos Chefen, at du kommer lidt for sent.

— Er det ikke rigtigt, Mor?“

Fru Lembak havde ikke Øjnene fra Maja.

„Jo, naar du synes det, Far“

Bogholderen vilde gaa. Men inden han naaede Døren, kaldte Maja ham tilbage.

„Far!“

Han standsede.

„Far — det var ikke sandt, hvad jeg sagde. Jeg har ikke været hos Frøken Lange.“

Han tog Brillerne af, og hans Haand rystede.

„Hvor har du da været?“

„Jeg har gaaet paa Gaden hele Natten.“

„Hvorfor sagde du da ikke Sandheden straks?“

„Jeg var bange for, at du og Mor skulde blive kede af det, naar I hørte det?“

„Men naar du har gaaet paa Gaden, hvorfor kom du da ikke og ringede paa straks i Morges, da vi var staaet op?“

„Aa — jeg — jeg ved saamænd ikke Jeg havde nu ikke Lyst jeg kunde jo nok tænke, at der blev Vrøvl“

Der var et Øjeblik ganske stille i Stuen. Hver af de fem Mennesker stod, stirrende hinanden ind i Ansigterne, uden at vide hvad de skulde sige, angst for deres egne Ord.

Men da talte Valborg. Hun var gaaet helt hen til Maja og lagde Armen om hendes Skulder.

„Maja, nu skulde du sige Sandheden.“

Da brast det for Maja, Graaden ruskede i hende; hun søgte at staa imod — man saa det paa hendes Hage, der bevægede sig op og ned i voldsomme Ryk, mens Overansigtet holdt sig ubevægeligt. Men Graaden vilde ikke lade sig kue; den gennembrød Ansigtets Ro, og tilsidst overgav hun sig.

Uvilkaarligt søgte hun hen til Moderen og kastede sig ind til hende:

„Mor — Mor — I maa ikke være vrede — men — jeg kan ikke holde af Alex — jeg — jeg“

Men Faderen lod sig ikke trænge til Side. Han traadte hen til hende. Og med en Stemme, der nu var kold som Is, sagde han:

„Maja — hvor har du været i Nat Hvor har du været, Maja?“

Da rejste Maja sig, rank og glødende, med Taa-
 rerne strømmende ned over det smukke Ansigt. Hun
 mærkede, at Moderen lammedes og stivnede under
 dette skaanselløse Spørgsmaal, der blev ved at for-
 følge hende og ikke vilde høre op dermed, før hun
 var jaget ud af det sidste Smuthul. Og med en Stem-
 me, som hun søgte at gøre skarp og haard, raabte
 hun:

„Jeg har været sammen med Kruse — naar I
 endelig vil vide det! Han er den eneste, jeg bryder
 mig om! Vi har holdt af hinanden, lige fra vi første
 Gang saas! Og I kan gøre hvad I vil, jeg svigter
 ham ikke!“

Da var det, som de to gamle Forældre sank sam-
 men og blev mindre. De havde belavet sig paa at

tale hende til Rette — sagtens havde Barnet begaaet en eller anden Letsindighed, som vilde gøre dem Sorg, og de stod rede til at tage den paa sig, blot det kunde lykkes dem at føre hende tilbage paa de Veje, som i deres eget lange Liv havde forekommet dem at være de eneste hæderlige og rette.

Men her, forstod de, var de stødt paa noget, som var stærkere end de. Her var et Tilfælde, hvor deres Erfaring ikke slog til. I et Nu var deres Datter bleven dem en fremmed.

Bogholderen virrede sygt med Hovedet. „Ja ja, Maja — ja ja, Maja“ Men Fru Lembak havde bøjet sig ned over Bordet og græd stille.

Valborg var bleven staaende med Armen om Søsterens Skulder. „Maja — har du tænkt paa — Alex — hvad det vil blive for en Sorg for ham ...?“ Men Maja stod blot og saa frem for sig med sine hede Øjne. „Ja — jeg har tænkt over det, Valborg — men det kan ikke blive anderledes“

Da rettede Faderen sig og knappede Frakken om sig, saadan som han plejede, naar han havde fattet en afgørende Beslutning.

„Ja ja, Maja, du kan gøre som du vil — du kan gøre som du vil Men her i vort Hjem vil vi ikke mere se *ham*. Han har sneget sig ind her — han har været vor Gæst — han har misbrugt vor Tillid til at — til at forføre vor Datter Gaa nu, Maja, du skal jo i Forretningen. Senere maa vi tale om — om din Stilling her i Huset“

Han vendte sig imod hende. Han ventede, at hun skulde bede om Tilgivelse — om at maatte blive. — Men Maja sænkede Hovedet som den, der hører en

Dom og ved, at den ikke kan paaankes, og uden et Ord gled hun ud af Døren.

Da tog Bogholderen Mor om Livet og førte hende hen i Sofaen. Længe sad de der, hun grædende, han stirrende frem for sig med et mørkt og tomt Blik.

Ingen af dem havde lagt Mærke til Johannes, som bleg og stille var gaaet efter Maja.

Ude paa Trappen traf han hende, taareløs, stirrende mod Entrédøren, som lige havde lukket sig efter hende.

„Farvel, Maja,“ sagde Johannes og rakte Haanden ud mod hende.

„Farvel, Johannes.“

„Maja — tror du ikke, du kommer tilbage?“

Hun virrede med Hovedet.

„Jeg tror det ikke, Johannes. Jeg holder det ikke ud“

Han bøjede Hovedet og sagde stille:

„Men jeg da, Maja, jeg gør det.“

Og med en Følelse af uendelig Træthed saa han hende gaa ned ad Trappen.

XXIII

Johannes sad paa Højesteretssagfører Denkers Kontor, og paa ny stundede Efteraaret til. Der var kommet Kølighed i Luften; Frøken Møller sad i strikket Uldvest ved sin Skrive-maskine, og Svalerne, der havde deres Reder under Porthvælvingen, var draget bort. Højesteretssagføreren var selv flyttet ind fra sit Landsted; man havde ham nu over sig lige til Kontortidens Slutning, mens man Sommeren igennem blev fri for hans kolde Øjne en Time tidligere paa Dagen.

Men Johannes paavirkedes ikke synderlig af Forandringen. Johannes sad paa sit Kontor til Klokken fire, Johannes var fordybet i sine juridiske Bøger til en sen Sengetid. Han følte sig som en Fakir, der frivilligt har ladet sig begrave: sine Øjne havde han stoppet og sit Hjerte havde han standset; men et fjernt Sted i hans Indre ulmede Bevidstheden om, at han dog endnu hørte til i Livet, og en Dag, det vidste han, vilde han vaagne og kræve sin Del deraf.

Ja, maaske om mange Aar, naar Forældrene ikke var mere, vilde alle hans Længsler faa ny Svingkraft. Foreløbig holdt han dem voldelig nede.

Med Kruse, som stadig havde sin Plads ved Siden af ham, talte han kun, naar Kontorets Anliggender

gjorde det nødvendigt. Og Majas Navn var ikke blevet nævnt mellem dem saa lidt som i Hjemmet.

Men et Par Gange havde han set hende komme imod sig paa Gaden. Da havde han faaet travlt med at se ind ad et Butiksvindue. Hvad skulde han gøre andet? Den Dag, hun havde tilstaaet sit Forhold til Kruse, var blevet som et blankt Sværd mellem hende og de andre.

Ikke fordi de ikke havde villet modtage hende. Tværtimod! Men om Eftermiddagen kom der Kiosk-bud med Brev fra hende, at saa længe den Mand, hun holdt af, ikke kunde blive modtaget i hendes Hjem, maatte de ikke vente at se hende. Under alle Omstændigheder, mente hun, var det bedst, hun lejede sig et Værelse ude i Byen. Far var bleven saa hvid i sit Ansigt og havde knuget Brevet i Haanden, Mor havde grædt og Valborg skudt Underbiddet frem, stærkere end nogensinde før, og de havde rent glemt, at Kioskbudet stod der ude og ventede paa Svar

Siden var Faderen gaaet hen til Alex Hansen. Da han kom tilbage, var Alex med, de kom kørende i Droske. Alex følte sig saa svag som et lille Barn, og da de sad og drak Té, løb der salte Taarer ned paa Spegepølsemaaden.

Men han havde bare sagt, at han aldrig kunde tænke sig at bære Nag. For ham var Kærligheden noget helligt; han vilde, saa længe han levede, føle sig opfyldt af Taknemmelighed mod Maja, fordi hun havde lært ham den at kende, og han vilde blot ønske, at hun nu maatte opnaa den Lykke, som han selv saa inderlig havde haabet at skaffe hende.

Men hele Aftenen havde han siddet og været ry-

stet af stærke Kuldegysninger. Og ved Bordet havde han slet ikke haft Sans for, at Valborg havde været i Byen og for Penge, hun selv havde tjent ved sit Haandarbejde, købt en Flaske af den dyre Bittersnaps, som de sagde var saa styrkende og oplivende.

Nu var det blevet fast Skik, at han og Kiehn kom til Familien hver Søndag Aften. Kammerassessoren og Bogholderen havde lært Alex at spille Whist, og den gamle Hofmand krydrede Spillet med smaa Historier om, hvilken Sjælsro den kære højsalige havde udfoldet, naar han rantes af Ulykker. „Naar vi har Lykken med os, kære Kiehn,“ havde den højsalige sagt, „er det ingen Sag at være god mod andre. Men naar der kommer Sorger, maa vi altid tænke paa, om der dog ikke er dem, der er endnu ulykkeligere end vi selv.“

Og hver Gang fortrak Alex Hansen Ansigtet med en Trækning, som vistnok var ment som et Smil, men som kun blev en bedrøvet Grimace, og sagde:

„Ja og saa maa man altid huske paa, at de ulykkeligste, det er dem, der aldrig har vidst, hvad det vil sige at føle sig lykkelig.“

— — I den sidste Tid var der imidlertid kommet en Uro over Johannes, der aldrig lod ham have Fred.

Dens Aarsag var Tanken om, hvordan han skulde kunne betale Kruse de 100 Kr. tilbage, som han havde laant af ham.

At han havde skrevet paa en Veksel, voldte ham ingen Bekymring. Han havde fremdeles den fuldeste Tillid til Kruse i Pengesager. Men efter det, der var sket, kunde han selvfølgelig ikke tænke paa at blive ved at skylde ham Penge en eneste Dag efter

Forfaldstid. Hvor skulde han tage Pengene fra? Gaa til Alex Hansen kunde han da ikke nu efter det med Maja — hvordan skulde han kunne laane Penge af *ham* til at betale Kruse med? Og at betro sig til Kiehn vovede han ikke.

Johannes tumlede med den ene Plan mere fantastisk end den anden. Snart vilde han spille i Lotteriet, snart paa Væddeløbsbanen, snart tænkte han paa at gaa til selve Højesteretssagføreren og bede om et Gageforskud. Jævnlig lagde han ogsaa Billetter ind paa Avertissementer, som lovede let og sikker Fortjeneste.

Men kun én Gang fik han Svar. Man opfordrede ham til at møde paa et Kontor i Byens Udkant tidlig om Morgen. Han var der paa den fastsatte Tid og sad en Time og ventede sammen med en halv Snes andre, mest Folk, hvis forsultne Udseende og daarlige Paaklædning tydede paa, at de led Nød. Da han endelig blev kaldt ind, viste det sig, at det Arbejde, der blev tilbudt, bestod i at være Forhandler og Udraaber for et nyt Eftermiddagsblad

Men stadig rykkede den Dag nærmere, da Pengene skulde betales. Modstandsløst følte han sig suget af Tiden, der gik og ikke lod sig standse.

En Dag kom én af Kontorets Klienter, en gammel, rig Enke, ind med et omfangsrigt Manuskrift.

„Nogle Familieerindringer,“ sagde hun, „som jeg gerne vilde have skrevet rene. Jeg ved ikke, om et af de unge Mennesker her paa Kontoret“

Johannes skulde lige til at anbefale et Maskinafskrivningsbureau. Men pludselig slog den Tanke

ned i ham, at han maaske selv kunde tjene Pengene.

„Hvis Fruen vil tage til Takke med min Haandskrift,“ sagde han.

Han fik Manuskriptet med sig hjem. Det var skrevet med en bleget, gotisk Skrift. Han maatte, ved Hjælp af nogle gamle, støvede Akter, der fandtes paa Kontoret, studere Alfabetet først. Ofte maatte han endda hen til den gamle Dame selv for at faa klaret et eller andet vanskeligt Sted.

Den gamle Dame stillede ham hver Gang i Udsigt, at hun nok skulde vide at paaskønne hans Arbejde, og for hver Gang steg hans Forhaabninger om Honoraret.

Under ti Kroner kan det ikke blive, sagde han den første Dag til sig selv og mente, at tyve Kroner fik han vel ogsaa ud af det. Efterhaanden blev de tyve Kroner til tredive — til fyrre — til halvtreds Og han sad, et Par Uger igennem, oppe til Morgenens begyndte at gry og hans Fingre var følelsesløse og stive af Overanstrengelse.

Havde han først de halvtreds Kroner, lod der sig vel gøre Udvej for Resten. Sit Ur og nogle af de juridiske Bøger kunde han sætte paa Assistenshuset.

Den Dag, Arbejdet endelig var færdigt, gik han fuld af Forventninger op til den gamle Dame med det.

„Tusind Tak,“ sagde hun. „Jeg var saa glad over at faa en af Herrerne hos Højesteretssagføreren til at gøre det. Man vil jo nødig slippe saadan et Manuskript fra sig til Folk, man ikke kender lidt til.“

Hun gik hen og laasede omhyggelig Værket ned i en Skuffe i sit Chatol. Fra en anden Skuffe tog hun en lille Pakke frem.

„Ja, Dem tør man naturligvis ikke byde Penge,“ sagde hun. „Men jeg vil bede Dem tage imod dette her. Det er saamænd et Litografi af min Far, som har skrevet Erindringerne. Jeg har ladet det sætte i Ramme til Dem, jeg tænkte, det vilde glæde Dem, nu da De har lært ham at kende gennem det, han har skrevet.“

Johannes bukkede stum. Han syntes, han maatte briste i Graad, hvis han forsøgte at tale.

Men hun opfattede hans Bevægelse, som om han var overvældet af Taknemmelighed.

„Aa,“ sagde hun, „det er da ikke mere end rimeligt, at jeg viser Dem en lille Opmærksomhed. Det har saamænd ikke været noget lille Arbejde for Dem.“

Den Dag vidste Johannes, at nu slap han ikke udenom. Enten maatte han ydmyge sig for Kruse og bede ham om Henstand. Eller han maatte gaa til Faderen og fortælle ham, hvordan Sagerne stod.

Han vidste, at for Faderen vilde det være et nyt Slag, ikke mindre frygteligt end det, Maja havde tilføjet ham. Og for øvrigt maatte Faderen selv gøre Udvej.

Da var det, at Kruse en Dag, da de to var alene paa Kontoret, vendte sig imod ham, og hans Ansigt, som han i den senere Tid havde baaret som en uigennemtrængelig Maske, oplivedes af et Smil, som Johannes længe ikke havde set.

„Lembak — vilde De have noget imod at op-

give mig en Tid, da jeg kunde komme til at tale med Dem?“

Johannes bøjede sig ned over sit Arbejde. Han vilde ikke for nogen Pris, at den anden skulde mærke, hvor bevæget han var blevet ved dette Spørgsmaal.

„Hvor skulde det være?“ spurgte han og gjorde sin Stemme saa ligegyldig, som han formaaede.

„Det var maaske bedst, om det kunde ske hjemme hos mig Jeg boer nu nede ved Gammelstrand — jeg har lejet mig et Værelse der

Ja, der boer ikke andre end jeg,“ skyndte han sig at tilføje, da Johannes spørgende vendte Ansigtet mod ham.

Johannes sad og tegnede Ansigter paa sit Klatpapir. Runde, sørgmodige Ansigter med stirrende Øjne og nedadtrukne Munde.

„De kan ikke sige mig med det samme hvad det er, De vil?“

„Ikke saa godt.“

„Ja — saa skal jeg komme.“

„I Eftermiddag?“

„Ja. Saa snart jeg har været hjemme og spise til Middag.“

Og med en underlig sløv Følelse af, at han modstandsløst førtes i Armene paa det uundgaelige, sagde han til sig selv:

„Lad det saa ske da. Saa faar jeg i det mindste Forholdet mellem os paa det rene. Sandsynligvis er det Vekslen, han vil tale om. Jeg lader ganske som ingenting, jeg forhandler med ham, som om han var et Menneske, jeg aldrig før havde set for

mine Øjne, Og saa kan der for Resten for min Skyld ske, hvad der vil.“

Men Kruse sagde i en Tone, som om de allerede var forsonede:

„Tak, Lembak. Saa glæder jeg mig til at se Dem.“

XXIV

Lembak," sagde Kruse, da Johannes var kommet indenfor Døren, „jeg har bedt Dem komme herop, fordi der er en Meddelelse, jeg gerne vil gøre Dem.“

Hans Maske var i Dag overmaade beskeden, næsten ydmyg. Huden strammede sig anstrengt sammen ved Ørerne; den, der iagttog ham skarpt, vilde faa ud af det, at han kun med Selvovervindelse vedligeholdt det Udtryk af indladende Uskyld, hvormed han i dette Øjeblik optraadte.

Men Johannes stod og saa sig om i det store, gamle Værelse. Ogsaa det var tilsyneladende fordringsløst; det kunde næsten minde om hans eget Hjem. Men mens Møblerne dér oprindelig var tilfældigt sammenstillede og kun havde faaet et vist Præg af Samhørighed derved, at de i Forening var graanede i Tjenesten, saa var de her omhyggeligt valgte og sammenstillede med en bevidst Bestræbelse efter at give Værelset en Stil af solid, velnæret Borgerlighed.

„Jeg har en Meddelelse at gøre Dem," gentog Kruse, og Johannes vendte sig imod ham, lidt aandsfraværende. „Jeg forlader om en Maaned

Tid Højesteretssagfører Denkers Forretning og ned-sætter mig selv som Sagfører.“

„Ja saa,“ sagde Johannes. Han havde ventet sig en Meddelelse af en helt anden Art, og Nyheden, som ellers nok havde interesseret ham, traf ham nu ligegyldig.

Kruse drev frem og tilbage over Gulvet og talte, som om han halvvejs havde glemt Johannes' Nærværelse.

„Ja — De ved jo, jeg har haft Fuldmagt hos Overretssagfører Post Min Tid er for længe siden udløbet, men jeg havde egentlig ikke tænkt mig at gøre Brug af det for det første Nu er det imidlertid kommet saadan, at jeg maa have noget for mig selv“

Og idet han pludselig standsede og saa Johannes stift ind i Ansigtet, sagde han:

„Ja, og saa vil jeg med det samme lade Dem vide, at Maja og jeg holder Bryllup nu til Flyttedagen“

Johannes stod og stirrede paa ham. Og Kruses Ansigt blev vegt.

„Saa De gifter Dem?“

„Ja det er jo det har gjort mig ondt, at det skulde ske paa den Maade — men — jeg vilde under alle Omstændigheder“

Han kom hen og lagde sin Haand paa hans Skulder:

„Lembak! Det har gjort Maja saa ondt, at hendes Familie har taget Sagen paa den Maade. Hun — bor nu ude paa Nørrebro men passer stadig sin Plads i Forretningen, men ret længe kan hun ikke

blive ved med det; hun skal jo altsaa have et lille Barn“

Det gav et Ryk i Johannes. Kruse skyndte sig at tilføje: „Ja, Herregud, vi har holdt af hinanden — vi gifter os — men naturligvis — kunde det komme til en Forstaaelse med hendes Forældre“

„Men det kan det ikke!“

„Ja saa! De vilde maaske heller ikke gøre noget for det — selv om De kunde?“

„Nej!“

„Og hvorfor ikke, om jeg maa have Lov at spørge?“

„Fordi — ja, fordi jeg mener, De har gaaet bag vores Ryg De har sneget Dem ind i mine Forældres Hjem og fordrejet Hovedet paa min Søster! Havde hun ikke lært Dem at kende, saa havde hun den Dag i Dag“

„Holdt fast ved Hr. Hansen?“

„Ja!“

Kruse kunde ikke tilbageholde et lille Smil. Han lattede paa den indladende Maske, han havde lagt sig til, og blev fremmed og udslukt i Øjnene. Johannes stod der saa bred og svulmende i sin Familievrede, men jo mere vred han gjorde sig, des mindre farlig syntes han.

„De siger, at jeg er gaaet bag Deres og Deres Forældres Ryg. De mener, jeg fra første Færd skulde have sagt: Mine Herskaber, jeg synes rigtig godt om Deres Datter. Det er kedeligt, hun er forlovet, men jeg har nu sat mig for, at jeg vil tage hende fra denne Hr. Hansen, og“

„De kan sagtens vrænge ad mine Ord. Men

det er hele Deres lumske Væsen — Deres — Deres“

Kruse trak paa Skuldrene.

„Mit lumske Væsen! Ja, mit lumske Væsen bestaar altsaa deri, at jeg er kommet til at synes om Deres smukke Søster, og at jeg har gjort hvad jeg kunde for at vinde hende Jeg har med andre Ord, som De sagde før, fordrejet Hovedet paa hende“

„Ja netop: fordrejet! Maja har som alle vi tre Søkende levet meget stille — hun har kun set saa lidt af Livet“

„Og derfor lykkedes det mig at bedaare hende?“

„Ja!“

„Naa godt, saa siger vi det! Men Hr. Hansen da, fordrejede han ikke Hovedet paa hende paa et endnu tidligere Tidspunkt, da hun havde set endnu mindre af Livet ?“

„De har ikke Lov til at sammenligne Dem med ham. Ingen kunde holde mere af min Søster end Alex Hansen. Han er et af de ærligste og bedste Mennesker, jeg kender!“

„Ja, hvad det angaar, saa kan jeg ikke rose mig. Jeg er vist slet ikke noget godt Menneske, Lembak, jeg burde maaske give Afkald. Men hvis De tror, det vilde føre til, at hun vendte tilbage til Hr. Hansen, saa tager De fejl. Derimod kunde vi opnaa, at hun opgav det hele og en skønne Dag slængte sig bort til den første den bedste. Er det det Resultat, De og Deres Familie ønsker, saa forstaar jeg hele Deres Optræden. Men ellers maa jeg sige Dem, at jeg finder den desperat!“

„De kan mene, hvad De vill!“

„Det gør jeg ogsaa, kan jeg forsikre Dem.“

„Men hvis De tror, De kan bedaare mig ligesaa let som De har bedaaret Maja, saa tager De fejl.“ Han greb sin Hat. „Har De mere at sige mig?“

„Nej. Jo — Lembak!“ Johannes var allerede kommet hen til Døren men standsede nu. „Jeg vil blot have, De skal vide, at Maja ved, at jeg skulde tale med Dem idag. Hun sidder nu hjemme og venter paa at faa at vide hvad det blev til. — Hvad maa jeg sige til hende?“

„Der er ikke andet at sige end at baade hendes Forældre og hendes Søskende ser paa hendes Forhold til Dem med ganske de samme Øjne som den Dag, hun gik hjemme fra.“

Han havde spyet sine Ord op i den andens Ansigt. Men da Døren havde lukket sig efter ham, stod han lidt ude paa Trappegangen og trak Vejret dybt.

Han følte endnu den Ophidselse, som Samtalen havde fremkaldt hos ham, brændende som en Feber i sit Blod. Men dybt under dens Braadd gik der Dønninger, som hindrede hans Sind i at samle sig til en hel og stærk Harmefølelse. Havde han været ærlig, vilde han have sagt til sig selv, at der i det, han følte, blandede sig en god Del saaret Egenkærlighed. Maja havde fuldbyrdet det Brud, som han godt vidste ogsaa for ham selv vilde være den eneste Vej til Frigørelse, og han saa nu hende og Kruse i Færd med selv at tage deres Skæbnes Tøjler i deres Haand. Bitterheden derover havde faaet ham til at hidse sin egen Følelse for Hjemmet op til blind Fanatisme.

Og i denne Fanatisme sænkede han sig halsstar-

rigt, naar i den følgende Tid Følelsen for Søsteren kom op i ham. I Dag holder hun maaske Bryllup, maatte han undertiden tænke, og han syntes, han saa den lyse og muntre Maja, forgrædt, uformelig, komme kørende i Droske til en lille Forstadskirke. Der ventede Kruse hende, overlegen og tilsyneladende uberørt af Situationen, og sammen gik de ind for efter en stemningsløs Højtidelighed at komme ud igen som Mand og Hustru. Aa, hvor maatte Maja græde under Hjemturen! At Far og Mor kunde — og Johannes . . . ! Men han havde nu én Gang taget sit Standpunkt, og med alle svage Karakterers Frygt for det ubestemte klamrede han sig fast til den som den daarlige Svømmer til Badehusbroen.

Under alt dette var Tanken om det pekuniære Mellemværende med Kruse trængt tilbage. Næsten med Ligegyldighed saa han den Dag rykke nærmere og nærmere, da Vekslen skulde indfris.

Da hændte det en Dag, at Overretssagfører Post kaldte ham ind paa sit Kontor.

„Hr. Lembak,“ sagde han, „jeg vilde gerne bede Dem, naar De gaar herfra, at gaa op til Fru Norsgaard.“

Fru Norsgaard var den gamle Dame, hvis Af-skrivningsarbejde Johannes havde besørget, og han nikkede ligegyldigt.

„Vilde De betale hende 156 Kr., som vi har inkas-seret i Husleje i én af hendes Ejendomme. Det er en Restance, der er indkommet efter sidste Op-gørelse; hun har sendt Kvittering, men det er bedst, De for Deres egen Skyld faar et Duplikat.“

„Ja — jeg ved — hun er jo lidt underlig . . .“
Post smilede. „Hun er sgu meget mere end under-

lig, hun er skrupskør Prøv paa, om De ikke kan bedaare hende; der er Syle“

„Ja, jeg kan jo forsøge.“

Han stoppede de 156 Kr. i sin Lomme. Og saa snart Kontortiden var ude, tog han Sporvognen ud til Fru Norsgaard. Han havde jævnlig været sendt i Byen for at udbetale Penge, og ingensinde havde han følt mindste Antydning af Fristelse overfor de Summer, der var ham betroet. Hæderlighedsinstinktet sad dybt nedfældet i Johannes Lembaks Sind; for ham kunde disse fremmede Penge overhovedet aldrig blive Værdier; de var kun ligegyldigt Papir og Metal.

Men da han kom ud paa Frederiksberg, hvor den gamle Dame boede, viste det sig, at hun var rejst til nogle Slægtninge i Jylland. Kun en Pige var hjemme. Hun afgav den Besked, at Fru Norsgaard næppe vilde komme hjem igen før om en Maanedstid.

Johannes tog Pengene med sig hjem paa Christianshavn. Han havde af Pigen faaet Fru Norsgaards Adresse og vilde den næste Dag, naar han kom paa Kontoret, sørge for, at Pengene blev sendt hende.

Men om Aftenen, da han sad alene paa sit Værelse, meldte der sig en Tanke, som han senere ikke kunde blive kvit.

Af Fru Norsgaards Penge kunde han foreløbig laane det Beløb, han skyldte Kruse. Derved fik han Fristen forlænget til en Maaned; inden den Tid vilde han forhaabentlig let kunne skaffe Pengene. I yderste Nød kunde han jo gaa til Alex Hansen

Det var vel knap nok, at dette overhovedet kunde

kaldes Bedrageri. Han havde faaet Ordre til at aflevere Pengene; han var fast bestemt paa at gøre det, saa snart Kreditor var kommen til Byen. Hvem skadede det, at de i en kort Mellemtid havde været ude af hans Værge?

Alligevel skød han Tanken fra sig. Hans Hæderlighedsinstinkt rejste sig: han vilde dog her raade over fremmede Penge uden at spørge den, hvem de tilhørte

Men naar ingen fik det at vide? tænkte han igen. I det mindste kunde man jo nu se den næste Dag an: om Overretssagfører Post skulde spørge, om han saa havde afleveret Pengene

Den næste Dag kom, og Overretssagfører Post spurgte ikke. Johannes beholdt Pengene i sin Lomme, og de blev liggende der én Dag til og endnu én Tilsidst havde han beholdt dem 3—4 Dage; han risikerede nu, hvis han pludselig kom frem med dem, at man vilde spørge ham, hvorfor i Alverden han ikke havde gjort det straks.

Den Dag kom, da de 100 Kr. var forfaldne.

Johannes havde saa smaat tænkt paa at finde et eller andet Paaskud til at udeblive fra Kontoret den Dag. Men han fandt intet. Med beklemt Hjerte satte han sig paa sin Plads ved Siden af Kruse.

Han havde nu bestemt, at hvis Kruse krævede ham, vilde han sige, at han havde glemt Forfaldsdagen, men med det første skulde han betale. Han kunde dog ikke lade være med undertiden at føle til den Lomme, hvor de 156 Kr. endnu laa, urørte som da han havde modtaget dem. Og med et Suk tænkte han: Fru Norsgaard vilde slet ikke kunne

mærke det, og jeg — jeg vilde blive fri for en uhyre Byrde

For Resten lod det næsten til, at Kruse slet ikke havde tænkt over, at Pengene skulde betales idag. Han sad som sædvanlig og saa blindt forbi Johannes.

Først da Kontortiden var omtrent forbi, kom det.

„De maa ikke tage mig det ilde op, Lembak, at jeg minder Dem om, at vi har et lille Pengemellemværende. Den Veksel, De gjorde mig den store Tjeneste at endossere, indfrier jeg nu. Jeg synes, jeg bør spørge Dem, om De ønsker at betale mig de 100 Kr., De fik af Beløbet. De behøver kun at sige ja eller nej. I begge Tilfælde er det sidste Gang, jeg omtaler denne Sag for Dem.“

Johannes var helt uforberedt paa denne Maade at tage Sagen paa. Han følte sig dybt ydmyget: nej saagu om han vilde skyldte den Herre en Øre!

Og pludselig skød Fristelsen op i ham.

„Jeg ønsker at betale,“ sagde han og trak Tegnebogen frem. „Hvor meget — med Renter?“

„Renterne er Dem uvedkommende. De har laant Pengene af mig — jeg sagde udtrykkelig, at jeg betragtede det som et rentefrit Laan.“

„Jeg beder Dem blot sige mig, hvor meget det bliver med Renter.“

Kruse afskød et hastigt forskende Blik imod ham. Men Johannes's Ansigt var stift og udtryksløst.

„Naar De endelig vil,“ sagde Kruse, „saa bliver det altsaa 110 Kr.“

Et Øjeblik senere lukkede han sin Tegnebog sammen om en Hundredekroneseddel og en Tikroneseddel.

„Ja,“ sagde han og sukkede, „nu har jeg altsaa ikke lang Tid tilbage her paa Kontoret.“

„Jeg ved det.“

Kruse blev helt fugtig i Øjnene.

„Jeg vilde ønske, vi i det mindste kunde skilles som Venner.“

„Men det kan vi ikke,“ sagde Johannes.

Fjorten Dage senere modtog Kandidat Holtermann en Morgen Johannes med den Meddelelse, at Højesteretssagføreren ønskede at tale med ham, saa snart han kom.

„For Resten holder jeg ikke af hans Maade,“ sagde Holtermann. „Han siger „jeg ønsker“, som om det var nok, at han ønskede det. Det er i Virkeligheden endnu uhøfligere end om han sagde „De skal“ eller „jeg vil have det“. I saa Fald siger han dog nemlig, at han befaler i Egenskab af foresat. Men „jeg ønsker“ — det er ligefrem majestætisk. Der ligger bagved: Mit Ønske er en Befaling! Har jeg ikke Ret?“

Men Johannes var ikke synderlig oplagt til at drøfte Etikettespørgsmaal. Han var i den senere Tid altid nervøs, naar Post eller Chefen selv ønskede at tale med ham.

Der blev ikke svaret, da han bankede paa. Og da han traadte ind i det juridiske Isskab, sad Højesteretssagføreren med Ryggen vendt mod ham og vendte sig ikke om. Det var ganske ligesom den første Gang, han stod i dette Kontor. Men nu var Johannes saa velafrettet, at han ikke gjorde noget for at gøre opmærksom paa sin Nærværelse. Han

blev staaende indenfor Døren og ventede taalmodigt paa, at hans foresatte skulde faa Tid til at bemærke ham.

„Hvis det nu skulde være det?“ tænkte han. Men han slog det hen. „Hvordan i Alverden skulde det gaa til? Maaneden er endnu langt fra udløbet. Ingen kan have faaet noget at vide, saa længe Fru Norsgaard ikke er i Byen.“

Han stod med brændende Kinder og stirrede paa den lille blanke Isse, der var synlig over den sorte Frakkekrave. Saa pyntelig ren og hvid den var. Men saa kold som en Isklump.

Hele Højesteretssagførerens golde Retskaffenhed skinnede ud af den.

Og om lidt vilde det haarde, hvide Ansigt vende sig imod ham.

Tiden gik, og hans Angst blev stadig mere kvælende. Men hele Tiden sagde han til sig selv: „Det kan dog ikke være det, han vil mig. Det *kan* dog ikke være det!“

Men Ansigtet vendte sig ikke om mod ham, heller ikke da Højesteretssagfører Denker endelig brød den lange Tavshed. Højesteretssagføreren blev ved at skrive, mens han med sin tørre Stemme sagde:

„Maa jeg anmode Dem om, Hr. Lembak, at De uopholdelig indbetaler de 156 Kr. i Kassen, som De for fjorten Dage siden fik af Overretssagfører Post for at bringe dem til Fru Norsgaard.“

Johannes fik en Følelse, som om han pludselig sank ned, højt oppe fra, gennem noget varmt og fugtigt. Blodet trængte sig frem i hans Øjne; han maatte glippe med dem for fremdeles at kunne

skelne de klare Omrids af den lille hvide Isse. Men han svarede ikke.

„Hører De ikke, hvad jeg siger?“ lød det henne fra Skrivebordet, stadig uden at Højesteretssagføreren gjorde sig den Ulejlighed at vende sig.

„Jeg — har ikke de Penge i Øjeblikket,“ hørte han sin egen Stemme sige og syntes, det var en fremmed, der sagde det et Steds langt borte.

Nu kom Højesteretssagfører Denkers Ansigt til Syne. Ja, ikke nok dermed: hele Skikkelsen rejste sig af Skrivebordsstolen og skred, lille, sort og stiv, hen mod Johannes.

„Hvad vil det sige, Lembak?“

„Jeg — har brugt“

Der kom Liv over Højesteretssagføreren.

„Underslæb!“ raabte han, og det saa ud, som vilde han styrte sig ind paa den unge Mand. „Har De tilegnet Dem betroede Penge?“

„Ja.“ De stod et Øjeblik og maalte hinanden. Johannes kunde mærke, hvordan hans Hjerte hamrede, men nu, da ingen Redning mere var tænkelig, virkede pludselig hans Hjerne med en metallisk, kold Tankeklarhed. Det nytter ikke, jeg beder ham om Naade, tænkte han, den eneste Mulighed, jeg har for Redning, er at det skal lykkes mig at vise ham, at der alligevel er et andet Stof i mig, end han havde troet. Maaske kan det vække en vis Sympati hos ham; i modsat Fald er det aldeles sikkert, at han overgiver mig til Politiet.

Højesteretssagføreren syntes et Øjeblik at betænke sig paa, hvad han skulde gøre. Da han igen talte, var det med en Stemme, som han dæmpede ned til en hæs og højtidelig Hvisken.

„Nu vil jeg sige Dem én Ting, Lembak. Det, De her har gjort Dem skyldig i, burde føre Dem lige ind i Fængslet. Men jeg véd, at Deres Far er en hæderlig Mand, og jeg vil gerne skaane ham. — Ser De Dem i Stand til at betale de Penge — skal vi sige i Løbet af en Maanedes Tid?“

„Jeg — haaber det.“

Højesteretssagføreren noterede noget paa et Stykke Papir. „Altsaa inden 10. November. — Og De har ikke begaaet andre Besvigelser end denne? Jeg raader Dem til at sige mig det: opdager jeg det senere selv, bliver det værst for Dem. Her paa Kontoret er De naturligvis færdig med det samme.“

Johannes sænkede Hovedet.

„Ja, jeg havde jo heller ikke kunnet vente“

„Nej, det følger af sig selv. — Ja, under Forudsætning af, at De betaler Pengene tilbage inden en Maaned, saa kunde jeg tænke mig at frafalde kriminel Tiltale. For Deres egen Skyld vil jeg haabe, at det skete maa være Dem en Lære Saa staar der kun tilbage at underskrive dette Papir“

Han tog fra Skrivebordet et Dokument med hans egen Haandskrift. Det var det, han havde siddet med, da Johannes traadte ind. Og Johannes tog det og læste:

Herved forpligter jeg mig til inden d. 10. November d. A. at tilbagebetale til Hr. Højesterets-sagfører Denker den Sum 156 Kr., som jeg tilstaar uredelig at have tilvendt mig af et Beløb, der af Kontoret var mig betroet til Udbetaling til en Klient.

Da rejste sig i Johannes Lembak alt, hvad han ejede af Stolthed. Nej nej, han vilde ikke gaa ind

paa dette — ikke selv sætte Forbrydermærket paa sin Pande. Saa hellere — ja, langt hellere tage sin Straf! Og han rakte Erklæringen tilbage til Højesteretssagføreren.

„Det underskriver jeg ikke.“

„Hvad!“

„Jeg underskriver det ikke. Jeg vil forpligte mig til at betale Pengene tilbage, og jeg skal ogsaa gøre det; i værste Fald kan jeg laane dem. Men naar Højesteretssagføreren alligevel vil have, at jeg skal staa stemplet som en Forbryder overfor — overfor Dem og og mig selv, saa — er det bedre, jeg tager min Straf.“

Denker rev Erklæringen midt over og blev ved at rive og rive saa Stumperne fæg om ham.

„Godt — meget godt! De kan faa det ganske som De vil. De vil altsaa hellere, at Deres Forældre skal have en Søn i Fængslet, end De aabent og ærligt vil tilstaa Deres Forbrydelse og prøve paa at gøre den god igen.“

Det sank i Johannes. Han havde for et Øjeblik siden syntes, at hvad han gjorde var det eneste mulige. Nu saa han pludselig Hjemmet for sig, og med Taarer i Øjnene sagde han:

„Jeg tog ikke de Penge for at beholde dem. Jeg har brugt 110 Kr. til at betale en Gæld jeg har 46 Kr. tilovers — ikke en Øre har jeg brugt til Fornøjelser“

Men Højesteretssagføreren følte sig dybt krænkede i sin Menneskekærlighed. Havde han ikke paa den smukkeste Maade søgt at skaane dette forvildede unge Menneske? Og hvorledes havde han lønnet ham?

„Hvad De har brugt Pengene til,“ knirkede han, „har jeg ikke spurgt Dem om, og det interesserer mig heller ikke. De har valgt at blive kriminelt tiltalt og straffet, og De skal faa Deres Ønske opfyldt.“

„Jeg har ikke valgt jeg har ikke haft noget Valg jeg“

„Ja, nu tror jeg, denne Samtale har varet længe nok.“

Johannes gled ud ad Døren. Ganske automatisk bevægede han sig gennem Overretssagfører Posts Kontor, ind i Mellemkontoret, hvor nu Kandidat Holtermann efter Kruses Bortgang helt havde taget Styret. Han kastede et hastigt Blik hen til sin Plads. Dagens Arbejde laa allerede tilrettelagt paa hans Pult; om lidt vilde det blive overgivet i andre Hænder, og hans Kollegers Ansigter vilde lægge sig i alvorlige og beklagende Folder: Tænk, at vi har haft en Forbryder imellem os! Men i Øjenkrogene vilde der lure en lille, ulmende Glød af Skadefryd

„Gaar De i Byen allerede?“ spurgte Kandidat Holtermann. „Jeg vil da haabe, De snart kommer tilbage; jeg skal møde i en Skiftesamling Kl. 10, og“

„Jeg tror ikke, jeg kommer tilbage for det første,“ sagde Johannes og kunde mærke, hvor hans Stemme dirrede.

„Men hvor skal De da hen — hvor“

Men Johannes var allerede naaet ud i Forkontoret, hvor Frøken Møller med de sure Øjne sad og klaprede paa sin Maskine.

„Farvel, Frøken Møller,“ sagde han, idet han gik forbi. Han vidste ikke, hvorfor han havde sagt det, og han saa, at hun forbavset knejsede op fra sit Arbejde.

„Farvel!“ sagde hun i en lidt ironisk Tone. Hun var ikke vant til saa megen Venlighed. „Farvel, Hr. Lembak.“

Da han næsten var ude af Døren, kom Overretssagfører Post styrtende efter ham.

„Hr. Lembak! Højesteretssagføreren vil gerne tale et Par Ord med Dem, inden De gaar.“

Johannes tænkte: saa vil han foreslaa mig et nyt Kompromis. Men han følte sig ikke det mindste glad eller lettet.

Da han kom ind i det juridiske Isskab, havde Højesteretssagfører Denker paany sat sig ved Skrivebordet, og han vendte sig ikke om, da han kom ind.

„De sagde før, at De havde 46 Kr. i Behold af de besvegne Penge.“

„Ja —“

„Har De dem hos Dem her?“

„Ja —“

„Vil De være saa god at aflevere dem.“

„Ja —“

Johannes tog op af sin gamle, slidte Portemonnæ tre Tikronesedler, en Femkroneseddel og en Enkeltkrone og lagde dem paa Skrivebordet.

„Værsaagod,“ sagde han.

Højesteretssagfører Denker svarede ikke, men blev ved at skrive. Johannes kunde ikke lade være at se Overskriften paa Brevet: „Til Københavns Politi“

Et Øjeblik efter gled den selvlukkende Port til efter ham, blidt, venligt Og han stod paa Gaden og vidste ikke, hvor han skulde gaa hen.

XXVI

Da han var drejet om det næste Gadehjørne og ligesom var kommet ud af Kontorets Luftkreds, følte han en uhyre og lam-mende Ligegyldighed sænke sig ned over ham.

Han vidste, at der var hændet ham en Ulykke. Han sagde til sig selv, at inden Aften vilde han alt-saa være mærket for Livet, fængslet, ødelagt — og ikke blot vilde han aldrig forvinde det men heller ikke de, der stod ham nærmest. Han vidste ogsaa godt, at der vilde komme Timer, mange, mange Timer, hvor Fortvivlelsen vilde slaa sine Spiger i ham. Men i Øjeblikket formaaede han ikke at føle den. De Nervebundter, der skulde bringe de ydre Indtryk til hans Sjæls Inderste, var døde; han følte hverken Sorg eller Glæde — ja, knap nok Forundring. Der gik han, tilsyneladende ligeglad, og Mennesker bevægede sig om ham, Mennesker styrtede afsted hver med sit Maal for Øje. Men deres Travlhed var ham kun latterlig eller ørkesløs, og han vilde, uden at det vilde røre ham synderligt, kunne se én af dem her paa Gaden blive kørt over af en Vogn eller ramt af en nedstyrtende Mur.

En Times Tid drev han om og vidste knap selv, hvor hans Skridt førte ham hen. Vejret var idag

klart, køligt, gennemsigtigt, og skønt Solen stod bred og fed oppe paa Himmelbuen, var det temmelig koldt. Men Johannes mærkede det ikke; derimod følte han sig efterhaanden en Smule søvnig. Den ene Gang efter den anden maatte han staa stille og gabe. En Gang saa han, at et Par unge Piger, der kom forbi, stod stille og lo ad ham.

Først lidt efter lidt dukkede hans Ulykke frem af den søvngængeragtige Sløvhed, hvori han havde befundet sig — som et Landskab, der stiger frem af Taagen. Det var, som om en Ring blev skruet bestandig tættere sammen om hans Hjerte. Og han syntes, at han, uden at han kunde sætte sig derimod, blev gjort til Genstand for en systematisk og oprørende Mishandling.

Tilslidst gik han midt i Menneskestrømmen med hede Kinder og Øjne, hvis Glans hvert Øjeblik sluktes i tunge Taarer. Hvis det skulde vare lidt endnu, vilde han bryde ud i Graad.

Da kom han i Tanker om Alex Hansen. Den gode, taalmodige Alex Hansen — hos ham vilde han søge Raad og Trøst, hvis der mere gaves noget, der kunde faa ham til at se mindre selvopgivende paa det, der var hændet ham!

Han gik ind i Gaarden til den Ejendom, hvor den gamle Boglade fandtes, og saa, at Alex sad inde i Kontoret, optaget af at føre nogle Lister. Han saa hans Hoved med det lyse Haar bøjet ned over Arbejdet, helt fordybet, og utrætteligt førte Haanden Pennen frem og tilbage mellem Papiret og Blækhuset. En Gang imellem hævede han de violblaa Øjne og fæstede dem med et aandsfraværende

Udtryk paa den lille Vægkalender over Skrivebordet.

Johannes følte sig gennemtrængt af dyb Rørelse. Ham skulde han nu om lidt gøre Sorg — den gode Alex, hvis Liv Maja i Forvejen havde lagt øde. Thi han vidste, at han vilde sørge sammen med hans Forældre. Og som han rantes Gang paa Gang, og som han taalmodigt hver Gang bøjede sit Hoved under de Slag, Skæbnen tildelte ham — saadan var der hver Dag Tusinder af taalmodige Mennesker, hvis bøjede Nakker mærkedes af Ulykkens Hug, uden at de havde gjort det mindste for at drage den over sig. Alex Hansen havde intet forbrudt, de to gamle der hjemme havde heller ikke forbrudt noget; det, der skete dem, var en Uretfærdighed, ja en oprørende Bøddelhandling, og Johannes selv var Bøddelen.

Alex Hansen modtog ham, da han traadte ind ad Døren, med et stort Smil. „Hvad, er det Johannes! Det er nyt at se Dig paa denne Tid af Dagen.“ Men da han saa det forstyrrede og forgræmmede Udtryk i hans Ansigt, blev han angst.

„Johannes — er der sket en Ulykke?“

Johannes nikkede tungt.

„Ja — Alex — jeg kan knap faa det sagt — jeg har begaaet noget, som . . . aa, Alex, Alex!“

Hans dybe Vaande, hans Smerte og Skam fik pludselig Luft i Graad. Alex ledte ham hen til den gamle, voksdugsbetrukne Sofa og lod ham sætte sig der.

Det varede længe, inden Johannes blev saa rolig, at han kunde fortælle.

„Ja, Johannes,“ sagde Alex, da han havde hørt

alt, „dette, der nu er tilstødt dig, det er jo en Følge af hele den forløjede Tænkemaade, der hersker i det moderne Samfund. Nogle faa sidder inde med alle Goderne — de, der er stængt ude, fyldes med Had, og“

„Vilde du da, Alex — vilde du da anse det for forsvarligt, om man selv tog hvad man behøvede? Vilde f. Eks. du selv — hvis du nu her i Boghandelen?“ Han stirrede paa ham med brændende Øjne, som om hele hans Fremtid ahang af Svaret.

„Nej Vorherre bevares!“ sagde Alex forskrækket. „Her hvor jeg har været saa mange Aar, og hvor Principalerne nærer saa stor Tillid til mig!“

Johannes sank sammen.

„Ja, der ser du, Alex — du dømmer mig alligevel!“

„Jeg dømmer dig ikke!“ Alex foer op, og hans violblaa Øjne havde deres rødlige Skær. „Aldeles ikke! Du har jo været stillet helt anderledes end jeg. Men det skal heller ikke komme dertil, at du bliver straffet!“

„Saa maa jeg i hvert Fald underskrive“

„Nej, nej!“

„Ja, saa — saa er det mig umuligt, Alex.“

„Det faar vi dog at se. Jeg vil tale med ham ja, Pengene maa vi naturligvis betale“

„Jeg har dem ikke.“

„Men jeg har! — Det vil sige: Forretningen her har dem, og i Morgen ja, jeg tager dem af Kassen, det gør jeg! Men nu vil jeg tale med den Højesteretssagfører!“

Han løftede Hørerøret af Telefonen.

„Vil du — telefonere?“

„Blot spørge, om han er hjemme. Saa vil jeg komme hen til ham straks Det er sandt: Numeret?“

Johannes sagde ham det. Han ringede op og bad om det.

Lidt efter lod han atter bedrøvet Hørerøret falde.

„Højesteretssagføreren er ikke hjemme.“

Johannes, hvis Øjne med et Udtryk af Haab havde hængt ved ham, sænkede dem paany.

„Nej, jeg tænkte det jo nok. — De talte naturligvis heller ikke om, hvornaar han kommer?“

„Nej, de kunde ingenting sige. — Johannes, du maa rejse.“

„Jeg kan ikke.“

„Jeg skal skaffe Penge. Du *maa*.“

„Hvad skulde der blive af mig? Jeg *kan* jo ingenting — véd ingenting. Anbefalinger har jeg heller ingen af. Hvad skulde jeg stille op?“

„Hør nu bare en Ting. Jeg har en Søster, der er gift i Esbjerg. Manden er Snedkermester derovre; det er Smaakaarsfolk, men det er gode Mennesker, og jeg ved, at naar jeg skrev og spurgte, om du kunde bo der, saa vilde de tage venligt imod dig. Ingen tænker paa at gøre dig noget der, og i Morgen gaar jeg for Resten til den Højesteretssagfører og betaler de Penge, du skylder. Saa kan han ikke være andet bekendt end at tage Anmeldelsen tilbage, hvis han da i det hele taget har gjort nogen Anmeldelse og ikke blot villet gøre dig bange. Om et Par Dage kan vi have dig tilbage her igen. Aa, du skal se, Johannes, det hele ordner sig nok.“

Men Johannes rystede paa Hovedet.

„Ja, Alex, jeg ved jo, hvor inderlig godt du mener

mig det, og jeg skal aldrig glemme det. Men selv om det ellers kunde gaa, saa véd jeg én, der aldrig kunde glemme det.“

Da rejste Alex sig bedrøvet.

„Det ved jeg ogsaa, Johannes. Det er din Far. Derfor maa han heller ikke faa noget at vide.“

„Hvordan skulde det kunne undgaas?“

„Jeg maa sætte din Søster Valborg ind i Sagen“

Johannes blev bleg.

„Valborg?“

„Ja! Skulde Politiet komme hjem, saa maa hun henvise dem til mig. Du opholder dig hos mig hele Dagen. Jeg skal sige til din Far, at Kontoret pludselig har sendt dig ud paa et Par Dages Rejse. Men kommer de for at anholde dig, saa maa du jo naturligvis følge med“

„Og saa — *faar* Far det at vide“

„Jeg haaber det ikke. Bare vi kan faa Bladene til at tie Enten nu det ene eller det andet sker, saa maa vi se at vinde Tid. Senere maa vi faa din Far til at tro, du er bleven Uvenner med Højesteretssagføreren af én eller anden Grund“

Johannes rystede paa Hovedet.

„Jeg tror ikke, det gaar, Alex. Der er saa mange Maader, Far kan faa Sandheden at vide paa. Og desuden — bare det, at jeg har mistet min Plads — bare det vil gaa ham saa nær til Hjerte, at han aldrig nogensinde kan forvinde det.“

Johannes' Øjne stod fulde af Taarer.

Men Alex tog ham om Skulderen.

„Johannes — nu maa du ikke tabe Modet. Jeg skal tale med din Fa'r — jeg skal gaa til Højeste-

retssagføreren men endnu i Aften maa du tage med Toget til Esbjerg. Vi maa gøre alt hvad der staar i vores Magt for at skaane dine gamle Forældre saa meget som muligt!“

„De havde skaanet sig selv, havde de blot sørget for, at jeg aldrig var kommen ind i denne Verden.“

„Men nu er du der én Gang, Johannes, og lad dem saa slippe med saa lidt Hjertesorg som muligt. Jeg kender jo lidt til, hvad Hjertesorg vil sige — jeg vilde saa gerne skaane dem.“

Da greb Johannes begge hans Hænder.

„Gør hvad du vil, Alex — og Tak — Tak — fordi du vil gøre det for os“

XXVII

Timerne strøg hen over Johannes's Hoved. Det var, som om han ikke selv var med i den skridende Tid; han følte sig overfor den som den, der inde fra Marken ser et Jernbanetog fare forbi.

Alex havde bedt sig fri fra Bogladen og taget ham med hjem paa sit Værelse; for at skaffe hans Tanker en Smule Afløb havde han givet ham en Bog at læse i. Og Johannes vendte Siderne og lod Bogstaverne troppe op, Række efter Række, Side efter Side, et endeløst Tog. Men han vidste ikke selv hvad han læste; hans Hjerne formaaede ikke at gribe Meningen. Han var under Indflydelse af en Lammelse, der havde lagt sig over hans Sind og gjorde ham ufølsom.

Men lidt efter lidt arbejdede en kvalfuld Uro sig frem under den unaturlige Lammelsestilstand. Hvert Øjeblik syntes han, han hørte Alex's Skridt paa Trappen, og hans Hjerte dundrede i Livet paa ham, som en Fange, der vil sprænge sit Fængsel. Hvad kunde der dog være sket, at det trak saa længe ud? Maaske havde Alex truffet Faderen, maaske havde han maattet rykke ud med Sandheden Og Mor — aa, hvis nu Mor havde faaet

at vide Han saa hendes stakkels, graablege Ansigt for sig og hendes Øjne, der var vendt mod ham med det sørgmodige og bebrejdende Udtryk, hun havde haft, naar han som lille Dreng havde gjort sig skyldig i en eller anden styg Streg

— Hvor kunde du dog gøre det, lille Johannes? sagde disse Øjne til ham — hvor kunde du dog?

Angstfølelsen blev ham tilsidst saa stærk, at han stod paa Nippet til at flygte. Bryde ud — skjule sig i Gadernes Menneskestrøm — lade sig føre af den hvorhen den vilde bære ham — blot slippe bort fra den forfærdelige Spænding, hvori han knugedes ...

Allerede var han paa Vej mod Døren. Da lød der paany Skridt paa Trappen, og et Øjeblik efter traadte Alex ind.

Johannes styrtede hen imod ham.

„Ja, Johannes“ begyndte han.

Men Johannes pressede sig op mod Væggen, som haabede han, at den skulde give efter for hans Legemes Tryk og lade ham forsvinde.

„Alex — hvad er der sket?“

„Ingenting!“

„Jo — sig mig, hvad det er.“

„Ja, jeg har altsaa talt med Valborg jeg fik hende med ned paa Gaden — vi gik en Tur ned til Havnen“

„Hvad sagde hun?“

„Ja, hun var selvfølgelig fortvivlet over det. Hun synes jo, at hun har nogen Skyld“

„Valborg?!“

„Ja — fordi hun lukkede Maja ude den Nat. Der- ved blev hun Skyld i, at det gik hende som det gik

— og var du ikke kommet i hele dette skæve Forhold til Kruse“

„Valborg skal ikke hebrejde sig noget. Jeg kan takke mig selv for det altsammen.“

„Det sagde jeg ogsaa men hun vilde jo ikke høre“

„Mente hun, at Far og Mor?“

„Hun mente ligesom jeg, at du skulde rejse, og at de maatte skaanes. — Vil du saa ikke rette dig efter det, Johannes?“

Johannes nikkede.

„Jo — jeg vil. Men — Alex — naar først jeg er borte, kommer jeg ikke igen.“

„Hvorfor?“

„Fordi jeg er kommet ind paa et fejl Spor. Jeg kan ikke gaa den Vej, Far ønskede — deraf er hele Ulykken kommen. Nu maa jeg prøve paa at bryde mig en helt anden Vej.“

Alex svarede ikke. Han stod et Øjeblik og saa paa Johannes, og hans Blik blev stort.

„Tror du ikke, jeg har Ret?“

„Jo,“ sagde Alex stille. „Du har vist ganske Ret, Johannes. Men — det vil blive en stor Sorg for dine gamle Forældre.“

„Jeg ved det. Men jeg kan ikke andet. Naar jeg er borte, skal jeg selv skrive til Far og forklare ham det.“

„Og — du tænker slet ikke at komme tilbage mere?“

Johannes stod lidt og betænkte sig. Saa sagde han stille:

„Jeg kommer tilbage, Alex, naar jeg kan give Far og Mor Oprejsning.“

Nogle Timer senere stod de paa Banegaarden.

De havde tilbragt det meste af Mellemtiden med at gøre nogle hastige Forberedelser: et og andet skulde købes, Alex havde forstrakt Johannes med Penge, og de havde aftalt Indholdet af det Brev, Johannes vilde sende Faderen. Næste Dag skulde saa Alex gaa til Højesteretssagføreren og formaa ham til, hvis Faderen skulde henvende sig til ham, at skjule Sagens rette Sammenhæng.

Og saa var da alt ordnet. Johannes stod, midt i Strømmen af glade og ligegyldige Rejsende, og holdt længe Alex's Haand i sin. I det mægtige Rum, hvor Buelamperne hang som døde Kloder under Bjælkeloftet, var der, trods Travlheden og Menneskemyllderet, temmelig stille; Stemmerne dæmpedes; de smaa Grupper, der var mødt for at tage Afsked, holdt sig hver for sig selv. Og Drønet af Rejssegods, der smældedes ned paa Vægten, Støjen af Skridt, der ilede gennem Hallen, af Drageres Raab og forvildede Passagerers Spørgsmaal slugtes af den vældige Højde. Johannes følte det, som om han og Alex i dette Øjeblik var ene.

„Kan du huske, Alex,“ sagde han, „da jeg var bleven Student og vi havde det lille Gilde hjemme?“

„Ja, jeg husker det godt, Johannes. Den Gang var vi saa glade allesammen.“

„Ikke jeg. Jeg havde en Fornemmelse, som om jeg skulde spærres inde. Jeg har altid længtes ud — bare ud.“

„Nu faar du din Lyst tilfredsstillet.“

„Ja — det var jo ikke paa den Maade, jeg havde

tænkt mig. Og alligevel — jeg begynder at tro, jeg alligevel kan blive til noget.“

„Gid du maa have Ret. Ingen kan ønske det inderligere end jeg.“

„Om det gaar mig godt der ude, det ved jeg naturligvis ikke. Men her hjemme, Alex, her var jeg bare groet fast og havde maattet se Livet løbe fra mig. — Naa, nu er det nok paa Tiden.“

„Ja, nu maa vi ud paa Perronen. — Jeg følger dig det er vist denne Vej“

Lidt efter var de forsvundet ned ad Trappen til Tunnelen.

Men ude paa Perronen stod, ganske for sig selv og saaledes, at det elektriske Lys ikke faldt paa hende, en Skikkelse i et tarveligt graat Overstykke og med Slør for Ansigtet.

Det var Valborg.

Hun vilde ikke ses. Hun vidste, at om hun viste sig, vilde Afskeden blot blive pinligere for Johannes.

Men under Sløret var Underbidet skudt frem, og en Gang imellem gled et hvidt Lømmetørklæde ind under det gennembrudte sorte Stof.

Først da Toget var buldret bort under Viadukten og de fleste andre afskedstagende havde forladt Perronen, gik hun op ad Trappen og gennem Banegaardshallen ud paa Gaden.

Paa Vejen gjorde hun en Vending ind til en Blomsterhandler og pegede paa en Buket.

„Vil De sende den efter denne Adresse i Morgen,“ sagde hun og tog et Kort frem. „Frk. Maja Lembak hun skal have Bryllup Mit Visitkort? Nej, der skal ingen Navn ved“

XXVIII

Den Tid, som nu kom, stod altid senere for Valborg som en ond Drøm. Det faldt netop ind med Regn og Storme det Efteraar, Dag for Dag piskede Blæsten stride Byger mod Ruderne i Bogholder Lembaks Hjem. Men værre var det tunge Vejr, som bestandig rugede inden Døre.

Ulykkesdagene var fulgt Slag i Slag. Der var først den Dag, da de fik Johannes's Brev. Far var øjeblikkelig gaaet hen til Højesteretssagfører Denker; han havde været helt hvid i sit Ansigt og ikke sagt noget til Mor om, hvad der havde staaet i det Brev. Hos Højesteretssagføreren havde han heldigvis ikke faaet det værste at vide; Alex havde ordnet alt og faaet Denker til at tie stille dermed, saa Højesteretssagføreren havde blot sagt, at han havde ikke været helt tilfreds med den unge Lembak, og derfor havde han jaget ham bort.

Men selv den Besked var gaaet Far forfærdelig nær til Hjerte. Det, at Johannes havde svigtet sin Pligt og nu var rejst — rømt — det var ham nok! Saa snart han var kommen hjem, gik han ind paa sit Værelse, laasede sin Dør og blev siddende der til om Aftenen uden at spise eller drikke. Da han igen

viste sig, gik han ned og lagde et Brev i Postkassen. Deri meddelte han Johannes, at han ikke mere ønskede at modtage Breve fra ham. Først da havde han kaldt Mor og Valborg ind til sig og meddelt dem, hvad der var sket, og de havde grædt sammen alle tre til helt ud paa Natten.

Fra den Dag var det blevet rent galt med Mors Ben. Og det var den næste Ulykke: Lægen erklærede, at om kort Tid vilde hun være lam, saa hun maatte sidde hele Dagen i sin Lænestol og ikke kunde komme ud uden at blive kørt i Rullestol. Da havde de igen grædt, baade Far og Valborg og Alex Hansen med, som netop var kommet for at se til dem. Den eneste, som ikke græd, var Mor selv. Og nu sad hun i sin Lænestol med et lille Smil om sin Mund og saa ud, som om hun saa ind i en stor Kikkasse, hvor alle de lyse Minder, hendes Liv havde givet hende, blev levende og kom vandrende hende i Møde.

Havde de saa endda faaet Lov at slippe med det! Men det varede ikke en Maaned, saa fik de Meddelelse om, at Maja havde født en lille Pige til Verden, og at Barnet var dødt og Maja farlig syg. Da havde Far bøjet sin gamle, stive Nakke og var gaaet op der, hvor han vidste, Kruse boede. Men Kruse havde ikke ladet ham komme ind. Lægen havde forbudt det: Maja taalte afgjort ikke at udsættes for Sindsbevægelse.

Hans Ansigt havde skinnet af Triumf, da han sagde det. Og Bogholderen havde ikke siden fornyet sit Besøg

Nu talte de aldrig om hende. Men de vidste, det var gaaet fremad for Sagfører Kruse. Han og hans

smukke unge Frue saas meget paa offentlige Steder Men det fineste Papir var Sagførerens nok ikke.

Dagene gik. Blæsten drev Regnbygerne mod Ru-derne, og Mor sad den lange Vinter lænket til sin Stue. Ikke en Gang de smaa Grave ude paa Kirkegaarden kunde hun nu komme ud og se til. Og det var, som om hendes Skikkelse, der før havde været ret fyldig, visnede og blev helt borte i den gamle, sorte Kjole.

Da gik en Dag Valborg hen til Alex Hansen for at søge Raad. Det meste af Dagen talte de sammen, Valborg havde sagt hjemme, at hun skulde til en Veninde fra Skoleaarene.

De blev enige om, at de maatte give Mor Johannes tilbage. Hun levede ganske simpelt ikke Vinteren ud, hvis han fremdeles skulde være død for hende. Og heldigvis var det jo ikke gaaet ham værre, end at de meget godt kunde sige hende, hvordan Sagerne stod. Alex havde netop haft Brev fra ham: han havde faaet Ansættelse ved et af Bladene i Esbjerg og tjente da til Føden

Herefter kom Alex, hver Gang han havde faaet Brev, og læste det højt for Mor. Et og andet var der jo nok, som maatte springes over; der var jo ikke et Brev, uden at Johannes talte om, hvor forførdelig han længtes hjem.

Men det meste fik hun da, og fra den Dag begyndte hun saa smaat at leve op paany.

En Dag havde Alex glemt et af Brevene paa Bordet i Dagligstuen. De ledte det meste af en Dag uden at kunne finde det. Henimod Aften, da Valborg var inde i Spisestuen, hørte hun Bogholderen komme

ind og straks efter gaa igen. Da hun kom derind, laa Brevet paa Bordet.

Nogle Dage senere kom Lembak hjem, mens Alex endnu var der. Alex var netop midt i en Oplæsning. Da han hørte Bogholderens Skridt ude i Entréen, skyndte han sig at stikke Brevet i Lommen.

Bogholderen lod, som han ikke mærkede den forlegne Tavshed, der var indtraadt. Han gik et Par Gange hen over Gulvet og gjorde nogle Bemærkninger om Vejret.

Paa én Gang standsede han foran Alex.

„Har De faaet Brev fra min Søn fornylig?“

Alex saa ud, som om han var grebet i en uhyre Forbrydelse. Mor saa angst paa sin Mand, og Valborg huggede Blikket i ham, rede til for en Gangs Skyld at tage Kampen op.

„Ja,“ sagde Alex, „jeg har netop faaet Brev idag.“

„De kan godt læse det, fordi jeg er her,“ sagde Bogholderen og undgik at møde hans Blik.

Alex læste videre. Bogholderen sad i Stuens fjerneste Krog og hørte efter. Og inden Alex kom til Slutningen, var han ude af Stuen igen.

Fra den Dag hændte det oftere, at han tilfældigt kom tidligt hjem de Dage, Brevene indløb. Tilsidst ventede de paa ham, naar han ikke kom. Men altid sad han tavs i Stuens fjerneste Krog og var borte, før Oplæsningen var helt forbi.

Alex skrev til Johannes, at han skulde ikke i sine Breve fortælle andet, end hvad Moderen kunde taale at faa at vide. Skulde der være andet at meddele, kunde han gøre det i et særligt Brev.

I lang Tid derefter sendte Johannes to Breve,

det ene bestemt for Alex alene. Og Alex meddelte ham i sine Svar, hvad Moderen havde sagt om ham og hvad der ellers foregik af Interesse i Hjemmet. Om Fæderen talte han ikke.

En Dag kom der kun ét Brev fra Johannes. Og det var bestemt for Alex alene. Han havde haft en Konflikt med Bladet, skrev Johannes; af Hensyn til Arbejdsgiverne, som var Storaktionærer, vilde Redaktionen under en Arbejdsnedlæggelse gaa imod de strejkende, mens Johannes med hele sit Hjerte var paa deres Parti. Følgen var blevet, at han var gaaet og havde knaldet Døren i efter sig. Aa, han havde følt sig saa forfrisket derved; han havde sunget af fuld Hals, da han var gaaet derfra. Og nu vilde han se at faa Hyre paa et eller andet Skib og komme videre ud i Verden. Men foreløbig stod han paa Gaden og ejede ikke andet end sin gode Samvittighed og de Klæder, han gik og stod i

Den Dag holdt Alex og Valborg Krigsraad.

„Han ranker sig, Fyren!“ sagde Alex begejstret, „Du skal se, vi faar Fornøjelse af ham, Valborg!“

Men Valborg hang lidt med Hovedet.

„Det tror jeg ogsaa, men det gaar slet ikke an at fortælle Far og Mor noget om det. For Far er Arbejdere, der strejker, simpelthen Mennesker, der svigter deres Pligt; selv har han aldrig nogensinde svigtet Kontoret en eneste Dag, naar han ikke var aldeles nødt til det, og han har levet af sin stakels fattige Gage uden at kny og uden nogensinde at tænke over, om han ikke nok kunde fortjene noget mere. Faar han at vide, at Johannes er gaaet fra Bladet, saa anser han ham for aldeles fortabt.

Det værste er, at han ikke tier stille med det, og at jeg ved, at Mor vil tage sig det ganske forfærdelig nær.“

„Du har vist Ret, Valborg, men hvad skal vi da gøre? Faar han Hyre paa et Skib, kan der gaa lang Tid, inden vi igen faar Brev, og de, vi saa faar, egner sig maaske ikke til at læse op.“

„Vi maa skrive til Johannes og forklare ham Sagen. Saa maa han se at indrette sine Breve derefter.“

Alex skrev. Otte Dage senere fik han Brevet uaabnet tilbage. Postvæsenet havde givet det Paategning om, at Adressaten var rejst bort fra Byen og at hans Opholdssted var ubekendt. Gennem en stedlig Boghandler, der stod i Forbindelse med Alex's Firma, fik han oplyst, at Johannes havde faaet Hyre paa et Skib, der foer paa Brasilien.

„Du maa abonnere paa det Blad, han skrev i,“ sagde Valborg. „Vi maa lave Brevene selv.“

„Tror du, det gaar, Valborg?“

„Det skal gaa.“

De fik Bladet. En Gang om Ugen kom hun hen til Alex, og i Forening fik de et Brev sat sammen, dels bygget over Begivenheder, der var foregaaet der i Byen, og som de havde læst om i Bladet, dels fri Digtning.

„Jeg synes, der ligesom er kommet en hjerteligere Tone i hans Breve i den sidste Tid,“ sagde Fru Lembak en Gang. „Men — jeg ved ikke — for mig er det, som om der stadig var noget, han skjulte for os.“

En Dag blev Bogholderen, til hele Brevet var læst op.

Lidt forlegent sagde han:

„Jeg kunde nok have Lyst til en Gang at se, hvad det egentlig er, han skriver i Bladet.“

Alex skyndte sig at tilbyde at holde Avisen for dem. De takkede ham begge to, dybt rørte. Brevet havde han i en Hast stukket til sig, for at Faderen ikke skulde faa Haandskriften at se.

Herefter havde Alex Avisen med hver Dag, naar han kom. Han havde udsøgt sig et af Bladets Mærker — det, hvis konservative Betragtningssmaade han mente vilde tiltale Bogholderen mest.

Og nu læste han hver Dag Johannes's Artikler højt. Ofte blev de gjort til Genstand for en lille Diskussion. I Reglen var jo nok Bogholderen tilfreds med hele Tankegangen. Men ikke sjældent fandt han dog, at Johannes var gaaet for vidt.

„Blot han ikke gaar hen og bliver radikalt anløben,“ sagde han. „Ja, De, Alex, De er jo en slem Vildmand, det ved jeg nok. Men De beholder Deres Meninger for Dem selv; det er noget helt andet at fremsætte dem offentligt. Det vilde dog gøre mig ondt at se min Søn modarbejde de Anskuelser, jeg har levet paa hele mit Liv.“

„De unge har jo gerne deres egne Meninger,“ sagde Alex forsigtigt.

„Ja, naar Forældrene ikke forstaar at tage dem paa den rette Maade. Men lige fra min Søn var ganske lille, har jeg søgt at lede hans Tanker ind i det rette Spor.“

Med Brevene kneb det nu mere. De lod Johannes meddele, at hans Tid var meget knap. Og hver Gang sad de med Livet i Hænderne af Skræk for, at Forældrene skulde ønske selv at se dem.

Der gik det meste af et halvt Aar, inden Alex igen hørte fra Johannes.

Da havde han ligget syg af Feber paa et Hospital i Rio. „Men nu har jeg igen faaet Hovedet op og Benene ned, og i Morgen gaar det ind i Landet. Jeg har foreløbig opgivet Søen og slaar mig paa Landvæsenet. Paa de store Sletter er der Brug for al den Arbejdskraft, der tilbyder sig. Naar jeg er bleven en velhavende Mand, kommer jeg hjem.“

Men han blev ikke velhavende. Nogle Maaneder senere kom der et nyt Brev om, at han nu ogsaa havde opgivet Landvæsenet. Han taalte ikke den uhyre Hede, der hver Dag vældede ned over ham som et Bad af Ild.

Nu vendte han hjem til Europa. Han var blevet Fyrbøder paa et engelsk Skib ...

Den Dag konstruerede Valborg og Alex et Brev fra Esbjerg, hvori de lod Johannes udbrede sig vidt og bredt om et engelsk Eskadrebesøg. „Jeg vilde hellere høre lidt mere om ham selv,“ sagde Bogholderen, der i den senere Tid var begyndt at drøfte Brevenes Indhold. „Men han oplever naturligvis ikke meget; han maa holde sig til hvad der foregaar der i Byen.“

Der gik lang Tid, hvori Johannes's Breve kun meldte om en stadig fortvivlet Kamp for Brødet. Han levede en Tid af tilfældigt Arbejde i Londons Dokker. Derefter var han en Overgang Opvarter. Han var sjæleglad, da han avancerede til en Plads paa Kontoret i et stort Hotel.

Men en Dag kunde han fortælle, at han ved en Landsmands Hjælp var blevet anbragt som Kontorist ved et stor Patentbureau i London. Hele Virk-

somheden der optog ham stærkt: den mægtige Om-sætning, det daglige Udbud af menneskeligt Snille, af aarelangt Arbejde, af den fineste og højeste tekniske Kultur. „Jeg faar 8 Pund om Maaneden,“ skrev han, „det er ikke Overflod, men det er nok til, at jeg kan klare mig. Og jeg gaar med Liv og Sjæl op i mit Arbejde. Ja, jeg er saamænd begyndt saa smaat at sysle med en Opfindelse selv. Men herom faar I ikke noget at vide, før den er lykkedes.“

Da meddelte Alex Forældrene, at deres Søn nu var i England. En dansk Ven havde faaet ham derover. Det mellemliggende sprang han over.

„Det glæder mig, at han har taget sig saa godt op,“ sagde Bogholderen. Det var det første anerkendende Ord, der var kommet fra ham siden Johannes's Afrejse. „Ja, han har altid været en kær, flittig Dreng,“ sagde Mor.

Men skönt Johannes nu skrev regelmæssigt, maatte Alex ofte lave lidt om paa Brevene.

Der var for ram og stærk Luft i dem. Den vilde ikke kunne taales i det gamle Hjems stille Stuer.

XXIX.

Valborg stod ude paa Trappegangen og stirrede ned i Dybet.

Der lød tunge og lidt trætte Skridt. Valborg kendte dem. Hver Gang hun vidste, de skulde komme, stod hun her ude og ventede.

Hun havde ikke forandret sig stort, Valborg. Enkelte fine Snestænk i Haaret var der jo, men Ansigtet var det samme, tapre, Underbiddet skød sig lige kampberedt frem, og Øjnene havde intet mistet af deres Sikkerhed. Derimod kunde det jo nok være, at Mundens Linier var blevet en Kende vegere.

„Er det dig, Valborg?“ lød det dernede fra.

„Ja, det er mig. Er der noget nyt, Alex?“

Alex Hansens Skikkelse viste sig paa Trappeafsatsen nedenunder. Han var i sort Frakke og lyse Handsker og smilede med et stort, fornøjet Smil.

„Ja, jeg fik Brev i Morges. Johannes har det udmærket. Han er i Liverpool nu. Han skriver, at Forretningerne gaar stadig godt.“

„Men det var da dejligt. Jeg vilde saa nødig gaa og skjule noget for Far og Mor idag.“

Alex Hansen kom helt op og fulgte hende ind i Entréen.

„Det behøver du heller ikke. Det lader jo virkelig til, at det gaar helt godt for ham nu. Jeg kan ogsaa godt tænke mig, at det maa være noget for ham at rejse om og gøre Forretninger med saadan en god Opfindelse. Der har altid været Fremdrift i ham. Underligt forslugent Menneske. Kunde aldrig slaa sig til Ro med det dagligdags og nøgterne. Og saa, at det netop skulde være et forbedret Kassekontrol-Apparat“

„Du mener: han, som“

„Ja. Jeg kan tænke mig, at han netop har søgt en Slags Oprejsning i det. Han har jo syslet med denne Opfindelse i alle de Aar, han har været borte, skriver han.“ Han fik Brevet frem og læste: „Jeg har aldrig før nu kunnet blive rigtig forsonet med mig selv. Det er ikke saa meget det, at jeg har kunnet forgribe mig paa fremmed Ejendom, men det at jeg rejste i Stedet for at blive og tage min Straf. Hver Gang jeg hørte om en, det var gaaet ilde, maatte jeg sige til mig selv: Og her sidder du og bilder dine Omgivelser ind, at du er bedre end han. Nu synes jeg, der er ved at komme Balance i Tingene. Jeg ved, at mit Kontrolapparat, om det lykkes mig at skaffe det Udbredelse, vil hindre Hundreder i at blive Forbrydere. Gennem et Net af Lednings-traade kan nu enhver Indbetaling strax meddeles automatisk til et Modtageapparat i Chefens Kontor; selv om der er nok saa mange Kasser i Forretningen, kan han til enhver Tid have det fulde Overblik over alt, hvad der i Dagens Løb er indgaaet. Det er nu den Maade, hvorpaa jeg søger at gøre lidt af den Uret god, som jeg har begaaet. Men derfor vil jeg heller ikke tjene mere paa Opfindelsen, end jeg be-

høver for at leve og sende mine gamle Forældre den lille Understøttelse, som jeg altsaa vil bede dig, kære Alex, om at give dem paa Fars 70-aarige Fødselsdag. Nu er det blot mit inderlige Haab, at de ikke siger nej til at modtage den.“

„Skriver han ikke noget om, hvorvidt han tænker paa at komme hjem og se til os?“

„Han skriver, at det vil afhænge af, hvordan nu hans Far stiller sig. Men nu kan du jo læse Brevet selv.“

Han rakte hende det, og hun stak det til sig.

„Siden skal jeg læse det. Nu kommer vi nok til at gaa ind til de andre. Ellers kan Far og Mor da ikke begribe, hvor vi bliver af. — Nej hvor du dog er bleven fin, Alex! Er det den nye Frakke? Du ligner jo en Greve!“

Han rødmede som en ung Pige.

„Noget maa der jo gøres. Det er ikke hver Dag, man er til 70-Aars Fødselsdag. — Du er ogsaa fin, Valborg. Den blaa Kjole klæ'r dig saa godt.“

Hun saa ned ad sig, smilende.

„Aa, en gammel Pige som jeg Men jeg kan slet ikke sige dig, hvor jeg er glad over det med Johannes.“

„Ja, det har jo været en drøj Tid. Alt det, vi har maattet skjule. Og det ligger jo slet ikke for nogen af os.“

Alex's Ansigt blev alvorligt.

„Nu mangler der kun én Ting, Valborg.“

Men Valborgs Mine blev mørk, næsten vred.

„Det maa du ikke tale om. Maja vil hverken Far eller Mor se for deres Øjne.“

„Ja, jeg sagde det ikke for min egen Skyld.“

Tværtimod: mig vilde det være saa pinligt at være sammen med hende igen, saa jeg saamænd knap ved, hvordan jeg skulde beherske mig. Men hun er jo dog deres Barn ligesaa godt som Johannes.“

„Men en Datter, som lever i samme By som vi og aldrig har rørt en Finger for, at det skulde blive godt imellem hende og os For Resten savner hun os saamænd ikke. Hun har jo alt, hvad hun kan forlange, især nu, da Manden er bleven Direktør for Laanebanken Men nu er det bedst, vi gaar ind. Kiehn er der.“

„Ja, jeg kan tænke det. Han hører ogsaa til de trofaste.“

De gik ind i Stuen. Der sad, midt i Sofaen, Bogholder Lembak og hans Kone. Bogholderen var i Tidens Løb bleven magrere end før; hans mange Hjørner spidsede sig endnu stærkere; det store, tunge Hoved var nu dækket af et tæt, hvidt Haar, og Knoleddene var buldnet ud i store Gigtknuder.

Da han fik Øje paa Alex, rejste han sig. Det var kendeligt, at det voldte ham en Del Besvær.

„Goddag, Alex Hansen. Og maa jeg takke Dem, kære Ven, for den smukke Gave.“

„Aa, jeg be'r, jeg be'r.“ Alex Hansen blev altid rød i Hovedet, naar nogen takkede ham. „Ja, jeg tror nok, De vil befinde Dem vel i den.“

„Ja, jeg har naturligvis allerede prøvet den. Det kan nok være, den kan varme et gammelt Kadaver. Det er saamænd første Gang, jeg ejer en Slobrok.“

„Den klæ'r Dem ogsaa storartet, Lembak.“ Det var Kiehn, der havde rejst sig og gjorde sit lille sirlige Hofteknæk. „De kunde ligefrem gøre Deres Lykke én Gang endnu, naar De har den paa.“

„Ja, det siger Mor ogsaa. Jeg tror saamænd, hun var lige ved at blive forelsket i mig igen, da hun saa mig i den.“

Mor smilede lykkeligt. Det manglede bare, tænkte hun, at hun skulde behøve den Slags Tillokkelser for at føle den samme Kærlighed til ham, som nu havde været hendes Liv i alle de mange Aar, de havde holdt sammen. Men hun nøjedes med at klappe hans magre, githærgede Haand og sagde ikke noget.

„Ja,“ sagde Kiehn, „det er jo godt, der endnu er nogle Ægteskaber, der kan holde. En af de sidste Gange, den kære højsalige gav Audiens, kom der en Mand paa 87 og søgte om Skilsmisse fra sin 82-aarige Kone. Han ønskede at indgaa nyt Ægteskab med en ung Pige paa 27.“

„Det var da rædsomt! Men saadan er jo Folk nu-tildags. Han fik vel ikke Skilsmisse?“

„Det tænker jeg ikke. Med mindre han har kunnet bevise, at Konen ikke mere var ham tro.“

De sad lidt og tav alle fem. Valborg havde taget fat paa et Strikketøj, Pindene knitrede mod hinanden, som var de elektriske. I Luften laa en forventningsfuld Uro.

Omsider rejste Bogholderen sig. „Ja, Alex, De har vel ikke haft Brev fra Johannes?“ Mors Øjne fik et bedende Udtryk; de mødte hans, og hans Ansigt blev mildere. „Vi sidder jo her og ved ingenting, vi to gamle. Vi er de sidste — der — faar noget at vide.“

Alex rettede sig i Stolen med et lille Ryk.

„Jo, jeg har haft Brev. Han har det godt.“

Han læste Brevet. Da han var færdig, tog Bogholderen sine Brillor af og pudsede Glassene.

„Det er smukt af Dem, at De har gjort alt dette for os, Alex — det er os jo en stor Glæde, at De læser hans Breve. Men Mor og jeg har talt om — han kunde dog en Gang skrive til os selv . . .“

„De har jo selv forbudt ham det én Gang for alle.“

Alex Hansens Øjne havde faaet deres røde Skær. Og Valborg skød Underbiddet frem.

„Ja, det har du, Far.“

„Synes I — synes I, jeg har været for haard imod ham?“

„Jeg synes, Bogholder Lembak, at De har været *meget* haard. Ja, det synes vi alle.“

Bogholderen svarede ikke. Han stod midt i Stuen og virrede med sit hvide Hoved. Gennem Vinduet trængte en næsvis Solstraale ind og spillede muntert hen over hans Ansigt, som vilde den opmuntre ham til at vove et Smil. Men han holdt Munden fast sammenpresset, og han maatte standse Hændernes Dirren ved at gribe fast om Ryggen paa en Stol.

Endelig talte Alex igen.

„Ja, Bogholder Lembak, baade Valborg og jeg ved jo godt, hvor uendelig meget De har holdt af Johannes. Men De har set ensidigt paa ham. Da han ikke vilde gaa den Vej, De ønskede, gjorde De Dem ingen Umage for at forstaa ham.“

Bogholderen knugede Hænderne endnu fastere om Stoleryggen.

„Jeg har altid kun kendt én Vej. Det er Pligtens.“

„Men det er det, der er det forkerte, det er det,

der er det forkerte. Hvad der er Pligt for den ene, er det ikke for den anden.“

„Jeg skulde maaske have prøvet paa at gaa *hans* Veje!“

„Ja, det skulde du netop, min gamle Ven!“ Det var Kiehn, der rykkede frem til Undsætning. „Det skulde du netop, min gamle Ven. Det skulde nu ikke falde i min Lod at faa en Søn, der en Gang kan lukke mine Øjne. Men havde jeg haft én — det ved jeg med mig selv, at jeg kunde aldrig have sluppet ham netop i det Øjeblik af hans Liv, hvor han trængte mest til mig!“

Bogholderen stod og stirrede fra den ene til den anden. Han følte, at noget groede op imod ham, noget som var stærkere end han. For første Gang i de 70 Aar, han havde levet, aabenbarede Livet sig for ham i al sin faretruende Mangfoldighed, og de Mure af streng og ensidig Pligtfølelse, han havde rejst om sin Tilværelse, vaklede i deres Grundvold.

Han sænkede det hvide Hoved, og hans Øjne søgte Fru Lembaks. De var rettede mod ham med et Udtryk af Sorg og Tilgivelse, og han forstod paa én Gang, at han havde den behov.

„Ja,“ sagde han tungt, „man søger at handle efter sin bedste Overbevisning . . .“

„Det har du ogsaa gjort, min gamle Ven. Men Overbevisningen har ikke altid været lige heldig.“

Da tog Mor for første Gang Ordet.

„Jeg synes, Far, at vi skulde skrive til Johannes — nu.“

„Det vil jeg ogsaa, Mor. Det vil jeg ogsaa. Jeg tror, Alex Hansen og Valborg synes det samme? Jeg vil skrive og bede ham skrive til mig igen.“

Men Alex Hansen sad og smilede frem for sig.

„Hvad vilde De sige, hvis vi spurgte Dem, om han ikke selv maatte komme?“

„Johannes? Kommer han her?“

Alex's Smil blev endnu større.

„Hvis De giver ham Lov til det, saa kommer han, saa snart han kan for sine Forretninger. Det vèd jeg han gør. Nogle Maaneder vil der nok gaa. Men det kan jeg sige Dem: han venter ikke én Dag længere end nødvendigt.“

Da sluttede Bogholder Lembak sin forhenværende Svigersøns Haand i begge sine.

„Alex Hansen — det er Dem, vi kan takke for den store Glæde!“

Men Mor saa frem for sig med sine blide Øjne:

„Ja — hvis man kunde opleve den Dag“

XXX

De havde Vin paa Bordet den Dag, og Blomster stod der foran Fars Kuvert. Valborg havde sat dem der; det var Sensommerens tunge Roser, dybtrøde og hvide.

Men Bogholderen skød Roserne over til Mor. Og da de havde spist deres Suppe og Kalvestegen var kommet paa Bordet, tog han sit Glas og smilte til hende.

Hans Hænder rystede lidt, da han gjorde det. „Skaal, Mor,“ sagde han, „nu bliver det nok godt altsammen — for os allesammen.“ Og han drak med hende alene; de andre følte det, som var de Vidne til en højtidelig og betydningsfuld Handling, en Bekræftelse af den Pagt, der for mange Aar siden var sluttet mellem de to gamle Mennesker. „Skaal, Mor,“ gentog han, da han havde drukket, „og Tak, fordi du har holdt ud med mig de mange Aar!“

Men Mor sagde blot: „Ja, selv Tak, Far — Tak for idag“ — og de forstod allesammen, hvad hun mente. Men Kiehn kunde ikke dy sig, han maatte op med en Tale, den samme, han plejede at holde ved de smaa Familiefester i det Lembakske Hjem. Kun indeholdt den i de senere Aar en Tilføjelse om den kære, elskværdige Frøken Unke, Evigheds-

tanten, som langt om længe, netop som hun gik i sit 100. Aar, havde ombyttet den jordiske Evighed med den himmelske. Nu stod hendes gamle Chatol inde i Dagligstuen, den eneste Arv, hun havde efterladt sig, og hver Gang Kammerassessor Kiehn fik Øje paa det, blev han helt bevæget. Han havde altid sat saa stor Pris paa hendes milde, fordringsløse Væsen. Men han vidste, at hendes bedste Glæde i de senere Aar var at komme her i dette hyggelige Hjem

Han rejste sig og klinkede. Men den gamle Bogholder blev siddende. Hans Øjne stirrede ind i Rødvinskarafflens Rubinglød, og som om han i dette Øjeblik ganske havde glemt, at der var andre til Stede, sagde han:

„Ja, vi har haft et hyggeligt Hjem, Mor og jeg, og vi har syntes, vi havde nok i det. Min daglige Gang er aldrig gaaet længere end til den røde Bygning. Jeg glemte, der var ogsaa noget af Verden paa den anden Side af Slotsbroen.“

„Det er de trofaste, der bliver ved at hænge fast ved det tilvante, min gamle Ven,“ sagde Kiehn.

„Det er nok en Slags Troskab, men man kan godt være trofast og dog tænke paa, at der er andet til end ens eget. Jeg burde have lært af Alex Hansen der.“

Han tog sin tidligere Svigersøns Haand og trykkede den. Men Alex blev rød i Hovedet.

„Aa,“ sagde han, „min Verden er mine Bøger. Jeg har aldrig for Alvor levet i nogen anden.“

„Men Bøgerne, kære Ven — de strækker sig alligevel videre end Christianshavn.“

„Det gør de, det indrømmer jeg.“

Efter Bordet plejede saavel Bogholderen som hans Kone at tage sig en Lur. Han laa gerne paa Sofaen, hun sad og døsede i den store Lænestol. Senere kunde det hælde, at hun blev kørt en Tur i Rullestolen, som Alex Hansen havde foræret hende nu sidste Jul. Efter at hun havde lagt hele Husvæsenet i Hænderne paa Valborg, som styrede det med en Smule Hjælp af en lille Formiddagspige, kunde hun nok tillade sig den lille Fornøjelse.

Men idag kunde de ikke sove, nogen af dem. De var altfor trætte til det, foreslog Kiehn.

De talte sammen om gamle Dage. Bogholderen mindedes den Tid, da han var Dreng og hans Far havde Hørkræmmerbutik i Strandgade. Da lugtede Christianshavn ganske anderledes af Tovværk og af Tjære end den nu gør, i hvertandet Hus boede der en Sejlmager eller en Skibsprovianteringshandler. Hele sin Dag tilbragte han nede ved Stranden, hvor Skibene laa med de underlige Gallionsfigurer, mest svævende Kvindeskikkelser, der havde saadan nogle underlige, stirrende Øjne. Men en ren Festdag var det, naar ét af dem kom ind med en Ladning Klipfisk til Far. Saa vankede der dejlige, hvide Klipfiskenakker, som det var en udsøgt Nydelse at spise raa. Men man var jo Forretningsmand. Man fandt tilsidst paa at sælge Nakkerne til de andre Drengene — fem for en Enesteskilling. Paa den Maade sparede man sammen til at købe Verdens ottende Vidunder, der længe havde været til Fals hos en Markandiser i Overgaden over Vandet: et helt lille, fuldt tilrigget Skib, der var lavet indeni en Flaske!

„Ja,“ sagde den gamle Bogholder og saa frem for sig med det Blik, han flere Gange i Dag havde haft,

„— ja, i de Dage kunde det jo nok ske, at man blev grebet af Længsel efter at komme ud. Der er jo heller ingen, som ved, hvad det kunde være blevet til med mig. Men saa kom der noget, der holdt mig hjemme for bestandig.“

„Det var vel Mor,“ sagde Valborg.

Bogholderen strakte sin Haand ud mod sin gamle Kone.

„Ja, det var ganske rigtigt Mor. Omme i Baadsmandsstræde havde jeg en Kammerat, som jeg tit besøgte. Det var et helt Eventyr at komme ind i den Gaard; der var det mindste Køkken, jeg nogensinde har set, — det lignede et gammelt Guldmagerværksted. Over Gaarden var der et gulmalet Due-slag, der var saa stort, at det næsten helt spærrede Solen ude fra den lille, snævre Gaard. Somme Tider, naar Pigen havde glemt at lukke Vinduet, fløj Duerne ind i Køkkenet. En Dag var Køkkenet helt fuldt. Jeg ind for at jage dem ud; i det samme kom der en lille Pige.“

„Det var vel Mor,“ sagde Valborg igen, og hendes Fader svarede som før:

„Ja det var ganske rigtigt Mor. Hendes Forældre boede der, men Faderen havde Bødker-Værksted inde ved Siden af, der hvor der endnu hænger en forgyldt Tønde som Skilt. Da vi blev lidt mere bekendt med hinanden, fik jeg Lov til at hente hende, naar hun kom fra Døtreskolen, den samme, hvori mine Pigebørn senere gik. Der har jeg staaet mange Gange inde i den store Forhal med Murstensgulvet, og med bankende Hjerter set op ad den slidte Trappe med de hvidskurede, sandstrøede Trin. Det var nemlig altid meget spændende, hvad hun nu havde

faaet for Karakterer idag. Var de daarlige, saa kunde jeg belave mig. Men var de gode, saa kunde det ske, at der vankede et lille Kys omme bag en af de store Fustager nede i hendes Fa's Gaard."

Fru Lembak rødmede en Smule.

"Det er da ikke noget at fortælle, Far."

Men Bogholderen lo:

"Du er maaske bange for, at det slette Eksempel skal have en daarlig Indflydelse paa Valborg. Men jeg synes ikke, nogen kan fortænke os i, at vi den Gang tog en Smule Forskud. Senere gik der jo mange Aar, hvor vi saa at sige ikke saas. Og saa, da jeg endelig havde taget Mod til mig og havde friet og faaet ja, saa var vi forlovede i ti Aar, inden vi endelig kunde komme sammen. — Hvad siger De til det, Kiehn? Det havde De saamænd ikke haft Taalmodighed til."

Men Kiehns Ansigt antog et mærkeligt, tillukket og hemmelighedsfuldt Udseende.

"De ved jo slet ikke noget om min Taalmodighed, min gamle Ven. Det kunde være, jeg endnu havde en Overraskelse til Dem."

"De tænker da ikke paa at gifte Dem! Kiehn dog!"

"Hvad jeg tænker paa, ønsker jeg at beholde for mig selv. Foreløbig i det mindste." Tonen var en Smule mut.

"Jamen Kiehn, det var jo ikke saadan ment. Mellem os to gamle Venner kan man vel nok tillade sig en lille Spøg."

"Det kan De, Lembak. Men det er nu Alvor for mig."

— Kiehn gik tidligt hjem den Aften, han lod

til at være kommet ud af Stemning. Og saa snart han var borte, gik ogsaa de to gamle til Ro. Dagen havde været lang og bevæget, de kunde nok trænge til Hvile.

Men Alex blev siddende lidt endnu, inde i Dagligstuen hos Valborg.

„Nu takker jeg dig, Alex, for alt dit trofaste Ven-skab,“ sagde Valborg og rakte Haanden frem mod ham. „Havde du ikke været, saa havde jeg ikke mere haft noget Hjem.“

Alex greb hendes Haand og trykkede den. Strengt taget beholdt han den maaske lidt længere i sin, end nødvendigt var; men han vidste ikke hvordan det var: denne lille faste Haand, hvis Flade var ru af husligt Arbejde, meddelte hans Væsen en Styrke og en Tryghed, som han aldrig før havde kendt. Han syntes i den senere Tid, naar han var sammen med Valborg, at han blev ligesom mere Mand end hidtil. Han havde da ogsaa i den sidste Tid begyndt at overveje, om det ikke skulde kunne lade sig gøre at faa en lille Bog- og Papirhandel selv. Han havde jo ikke haft noget videre at bruge Penge til, saa han havde i Aarenes Løb sparet sig noget sammen.

„Du skal ikke takke mig, Valborg,“ sagde han stille. „Jeg har jo ikke noget Hjem selv, jeg har været saa glad ved, at jeg har faaet Lov til at regne mig som hørende med til dit.“

Valborg sad lidt og saa paa ham. Underbiddet kom mægtigt frem.

„Alex,“ sagde hun tilsidst, „undskyld, jeg berører det — men gaar du endnu og sørger over Maja?“

Da kom der et vemodigt Smil paa hans Ansigt.

„Nej, Valborg, det gør jeg ikke. Jeg tror slet ikke mere, vi to var blevet lykkelige sammen. Det var fra min Side Forfængelighed — det var — Øjenforblændelse Hun var jo saa smuk“

Valborg sukkede, og hendes Udtryk blev lidt bittert.

„Ja, det er jo det, Mændene først og fremmest ser paa.“

„Det er det, Valborg, desværre. Men det andet — det er dog det, der holder.“

Og han greb hendes Haand og klappede den.

Men da han lidt efter gik, lyste Valborg ham ned. Og da Døren havde lukket sig efter ham, blev hun længe staaende i dybe Tanker.

XXXI

Det var, som om baade Bogholder Lembak og hans Kone var begyndt saa smaat at falde sammen efter at de langt om længe og efter vidtløftige Samtaler havde faaet skrevet til Johannes.

Indtil nu havde de levet med en Fornemmelse af, at der var et Mellemværende med Livet, som ikke var gjort op. Men nu var Kredsløbet sluttet, Regnskabet bragt til at stemme. Nu havde de blot at vente ganske roligt, til Johannes kom; for dem var der ikke mere noget at udrette.

Selv Arbejdet paa Kontoret faldt Bogholderen svært. Han begyndte at tale om at tage sin Afsked.

Bogholderen vilde jo faa lidt Pension, og nu i de senere Aar havde han ogsaa været i Stand til at spare sig en lille Skilling sammen. Desuden havde Alex Hansen talt om at leje to af Lejlighedens Værelser, saa behøvede de ikke at flytte fra det gamle Hus paa Christianshavn.

Paa den Maade gik det jo nok, altsammen

Og nu skrev Johannes en Gang om Ugen til Far selv og fortalte om sine Planer. Der var blot endnu et Par Patenter, han skulde have bragt i Orden, saa kom han.

Bogholderen syntes, de havde ham allerede. Med Alderdommens Taalmodighed saa han Dagene skride.

Nu var der kun godt fjorten Dage til. Valborg var allerede gaaet i Gang med at gøre Værelset oppe paa Kvisten i Stand. Møblerne, som var bleven flyttet ned i Lejligheden, blev stillet derop igen. Kun Flugtstolen skulde han ikke have; den var for skrøbelig. Derfor fik han Chaiselonguen fra Kabinettet op i Stedet; det var den, Maja havde ligget paa, da hun var hjemme; den var der jo alligevel ikke Brug for mere.

Men over Mor var der begyndt at komme en Uro, som de før ikke havde kendt.

„Kunde man bare komme til at støtte paa Benene en Gang igen,“ sagde hun. „Bare gaa saa langt som herfra ind i Spisestuen . . .“

Hun gjorde virkelig Forsøg derpaa. Krykkestolken fra den Tid, hun endnu kunde støtte, blev hentet ned fra Loftet, og et Par Gange kom hun op af Stolen og stavrede nogle Skridt.

Ja, en Dag, da Valborg stod og vaskede op ude i Køkkenet, hørte hun nogen bevæge sig inde i Stuen, og da hun aabnede Døren, saa hun virkelig Mor skride frem, langsomt, rød i Kinderne af Anstrenghed og hvilende sig for hvert Skridt. Hun var naaet saa langt som hen i Spisestuedøren, saa sank hun sammen, og Maja maatte næsten bære hende tilbage til hendes Stol.

Der sad hun saa med et Udtryk i Ansigtet som en Skolepige, der var bleven grebet i et eller andet Spiløb bag Lærerindens Ryg.

„Man kan ingenting mere,“ sukkede hun, „man kan ingenting.“

Om Søndagen foreslog Alex Hansen, at de skulde køre hende en Tur i Rullevognen ud paa Frederiksberg. Han vilde traktere med Kaffe hos Josty; Valborg og han skulde skiftes til at trække.

Paa Frederiksberg Bakke var det, Far og Mor i sin Tid var blevet forlovede, paa en af Bænkene. Siden havde det været Tradition, at de en Gang om Aaret gjorde en Tur derud. Men i Aar havde de slet ikke turdet haabe.

Mor blev saa glad, da hun hørte, det nu alligevel kunde blive til noget, som en tyveaars ung Pige, der skal paa Bal. Hun vilde slet ikke høre paa Valborgs Advarsler mod at forkøle sig. Man var da ikke hverken firs eller halvfems heller.

Og netop for et Par Dage siden havde de faaet Meddelelse fra Kiehn om, at han i al Stilhed havde indgaaet Ægteskab med sin mangeaarige Husholderske Fru Gustavsen. Naar han saadan kunde begynde Livet forfra, saa manglede det jo bare, at en anden en skulde være bange for en Tur paa Frederiksberg.

Men hun maatte alligevel finde sig i at blive hyllet i alle de Sjaler og Overstykker, der kunde skaffes til Veje.

Det var en gyldenblank Septemberdag, da det lille Optog drog afsted: forrest Rullevognen, der blev trukket af Alex, bagefter Bogholderen og Valborg. Sommeren havde faaet en anden Ungdom, Strøget duftede af Viol, og de unge Piger havde blanke Øjne.

Men Frederiksberg Have var allerede begyndt at blive rustbrun.

Bogholderen var lidt træt, da de omsider var krøbet ind til Josty. Han sad, hvidere i Ansigtet end ellers, og smilede til Mor, der var kommet til at se helt frisk ud. Mor talte hele Tiden; hun havde ikke været saadan i Kog i mange Aar, og de andre glædede sig over det, Valborg kunde ikke lade være at gribe Alex Hansens Haand og trykke den.

„Hvem der nu kunde komme op paa Frederiksberg Bakke!“ sagde Mor. „Jeg vilde saa gerne endnu én Gang i mit Liv sidde der oppe og se paa Udsigten.“

„Naturligvis skal De derop,“ sagde Alex Hansen. „Jeg trækker Dem!“

„Og jeg skyder paa,“ sagde Valborg.

„Det bliver altfor svært. Husk paa, hvor tung jeg er.“ Og Far syntes ogsaa, det blev for svært.

Men Alex Hansen blev ved sit. Og det endte med, at de kom derop.

Under en af de høje Elme stillede de Rullevognen. Bogholderen, Valborg og Alex tog Plads paa en Bæk.

„Hvor Poplerne er blevet høje,“ sagde Mor. „Og se! der er blevet bygget et nyt, stort Hus.“

„Ja, det varer ikke længe,“ svarede Bogholderen, „saa bygger de saa meget om her ude, at Udsigten bliver ganske spoleret. Heldigvis kommer vi ikke til at opleve det.“

„Ja heldigvis.“ De sagde det, som om de havde været truet af en stor Fare, som de kun ved den største Koldblodighed havde undgaaet.

Alle fire blev de tavse og saa ud over Byen, der

laa der foran dem, som en Teaterdekoration. I Prosceniet de grønne Marker og Pilealléens smaa Beværtningshaver, ind i det grønne en Klynge Rønnebærtræer med blodigrøde Klaser. Som Kulisser Frederiksberg Haves Træer, spillende i alle Overgange fra mørkegrønt gennem bleggult til chokoladebrunt. Midt paa Scenen Byens uendelige Kolonner af blaagraa Skifertage, et Mylder af Menneskeliv, Menneskeflid, der ligesom stræbte op over sig selv i den fornemme Garde af høje Taarne. Længst ude i det fjerne blaanede Frelserens Kirkes Taarn; der stod nu Manden og svang sin Sejersfane over alle de Christianshavnske Krinkelkroge.

„Kan du huske,“ sagde Far og pegede med sin Stok, „den første Gang, da var det det dejligste Sommervejr. Alting stod saa klart, man kunde næsten skelne hvert enkelt Hus. „Der skal vi bo,“ sagde du og pegede herud mod Frelserens Kirke-taarn.“

„Og der skal vi maaske en Gang ligge,“ sagde du og pegede der ned mod Kirkegaarden.“

„Det kommer vi nu ikke til. Der er kommet altfor mange siden. Det er vist bedst, de lægger os ud paa Vestre Kirkegaard.“

Alex og Valborg havde trukket sig lidt tilbage. Man kunde ikke vide, om de to gamle ikke havde et og andet at tale om alene. Men nu kaldte Far.

„Det er nok bedst, vi kommer hjem. Det begynder at blive køligt.“

„Ja,“ sagde Mor, og det gøs i hende, „det er ikke frit for, at jeg er kommet til at fryse.“

Hun var bleven ganske gusten at se til. Og Far gik og trak Frakken sammen om sig.

Næste Dag blev Mor liggende. Hun var saa træt, saa træt. Far gik paa Kontoret, men han kom før hjem end sædvanlig og havde Feber.

Valborg fik ham i Seng og hentede Læge.

„Lungebetændelse,“ sagde Lægen. „Deres Mor derimod fejler ikke noget bestemt. Men hun er jo gammel.“

„Mor er ikke halvfjerds endnu.“

„Nej, men der er jo ogsaa dem, hos hvem Forkalkningen er fremskreden paa et langt tidligere Tidspunkt.“

XXXII

Deres Sygeleje blev ikke langt. Feberen tog den gamle Bogholder i sin Favn. Feberen var ham en god Herre; Feberen gav hans Aand Vinger, hævede ham op over alle de Bekymringer og Smaasorger, der havde gnavet hans Liv. Vel talte han i sine Fantasier mest om Tal, om Tal, der gjorde sig ud til Bens og som ikke vilde troppe saa sirligt op i Kolonnerne, som en gammel Bogholder kunde ønske sig det. Men han herskede over dem, han var deres Konge, han var lykkelig.

Kun naar han en Gang imellem vendte tilbage til den nøgterne Virkelighed, kunde han se sig om i Værelset og lidt forbavset spørge efter Mor. Hans Seng var flyttet ind i Spisestuen, Valborg sagde til ham, at det var fordi Mor ellers ikke kunde sove for den slemme Hoste, han havde faaet, og han fandt det saa rimeligt. Havde Mor ikke været saa snavs til Bens, havde hun naturligvis siddet hos ham. Nu maatte de pænt holde sig hver for sig.

„Men Mor har saamænd bare godt af at være mig kvit en lille Tid,“ sagde han. „Saa har hun Ro til at sove. Og saa kan vi begge to være kvikke, til Johannes kommer hjem.“

Den Dag, Krisen kom, var han lykkeligere end nogensinde. Et mægtigt Regnskab viste sig for hans Blik, uhyre Summer marscherede op paa hans Hjernes Bud og fjede sig ind netop paa de Steder i Kolonnerne, hvor de hørte hjemme. Det var et Bogholderi, som Verden ikke havde set Mage til.

Han laa en Dag og smilte lyksaligt, mens hans tørre Læber forgæves søgte at nævne Tallene. Til sidst blev de ham for store, han kunde ikke mere, de voksede lige ind i Uendeligheden. Da Natten kom, slettede den det hele Regnestykke ud: Bogholder Lembak lukkede sine Øjne, og Valborg, som stod ved hans Seng, trykkede de trætte Øjenlaag til.

Lægen, som lidt efter kom, kunde kun fastslaa, at han havde faaet en let Død.

Mor fik det aldrig at vide. Hun vidste jo nok, at Far var blevet lidt forkølet paa den Tur til Frederiksberg og at det var derfor, hans Seng var flyttet ind i den lune Spisestue. Men selv var hun jo slet ikke syg, hun kunde sagtens hjælpe Valborg med at pleje ham, bare de vilde bære hende ind til ham og tilbage igen. Hvad for noget? Vilde det blive for meget for hende? Sniksnak, saa affældig var hun da heller ikke! I Grunden var hun saa frisk, som hun ikke havde været i mange Aar. —

Det var blot nu i Dag, hun følte sig lidt træt.

Men den ene Dag gik, og den anden fulgte efter, og hun var stadig saa frisk som ikke i mange Aar, men lidt træt? Jo — men det var nu kun i Dag Og det var jo for Resten egentlig saa godt at ligge her og hvile sig, saa hun rigtig kunde spille op, naar Johannes kom.

„Ja, De skal se,“ sagde Kiehn, som var paa Visit

men uden Konen, „— De skal se, Fru Lembak, vi to kommer endnu en Gang til at danse Galopade. Det bliver naar Valborg en Gang holder Bryllup.“

„Eller naar De skal have Barn i Kirke, Hr. Kiehn,“ sagde Mor. Hun var bleven saa spøgefuld i den sidste Tid. Men Kiehn blev alvorlig.

„Nej nej, Fru Lembak, de Glæder, dem skal man nu ikke opnaa. Men det er ogsaa lige meget. Hovedsagen er, at vi snart maa se Dem rask igen.“

„Ja, jeg er jo ikke syg altsaa, Hr. Kiehn. Lægen siger, at jeg fejler ikke noget, jeg er bare lidt træt. Jeg er saa glad, at det ikke er andet end en Forkølelse med Far. I hans Alder kan man let gaa hen og faa noget værre.“

Men den Dag, Bogholderen var død, kom der Uro over hende. Hun vilde op nu, hun maatte se hvordan han havde det; de maatte hjælpe hende ud af Sengen. Valborg maatte skænde, mens hun hvert Øjeblik vendte sig bort for at tørre Taarerne af, som randt hende ned ad Kinden, og Alex, som var der det meste af Dagen, sprang til Lægen, saa han kunde komme og forbyde hende ethvert Forsøg paa at komme ud af Sengen.

Men det var ogsaa først da Lægen var der, at hun opgav det. „Ja, ja,“ sukkede hun, „men saa maa I hilse Far og ønske ham rigtig god Bedring.“ Og Valborg maatte love det, men da hun stod inde ved Faderens Dødsleje, sagde hun til Alex:

„Imorgen kommer de med Fars Kiste. Blot de nu gaar sagte, saa Mor ikke hører noget.“

De gik sagte. Men selv om de ikke havde gjort det, havde Fru Lembak næppe hørt det. Hun var saa langt borte fra det hele den Dag. Da Valborg

begyndte at tale om Johannes's Hjemkomst, saa hun fremmed paa hende.

Den følgende Morgen, netop som Efteraarsdagen begyndte at sprede sit graa Skær over Værelset, trak hun Vejret dybt, som om hun befriede sig for en tung Byrde, og blev ganske hvid og stille. Hendes Ansigt havde i disse sidste Dage tabt sin usunde Fyldighed; i Døden saa hun ud, som om hun pludselig var bleven ti Aar yngre.

Nogle Timer efter telegraferede Valborg og Alex til Johannes.

Han fik ikke Telegrammet. Han var allerede paa Vejen hjem.

XXXIII

Han naaede at komme til at gaa efter to Kister. To Kister, der kun bar faa Kranse og kun fulgtes af en Snese Mennesker i alt. Nogle af Kollegerne fra den røde Bygning var der, Alex Hansen, Kiehn, et Par fjerne Slægtninge. Og Grøntkonen fra Genboejendommen paa Christianshavn.

Lembaks havde haft Nekrolog i „Aftenposten“, som Grøntkonen holdt, med Portrætter af dem begge. —

Johannes gik lidt for sig, efter Valborg og Alex. Han havde faaet en rankere Holdning, siden han havde været hjemme sidst, og hans Ansigtstræk var ligesom blevet skarpere og fastere. Han gik og var vred paa sig selv, fordi han ikke formaaede helt at give sig hen i Sorgen, ikke som Alex Hansen en Gang, der var opløst i Graad. Han kunde slet ikke gøre sig den Tanke rigtig levende, at i de to Kister, han saa der for sig, der laa noget af hans Liv — der laa de to Mennesker, hvis Smil en Gang havde været ham den højeste Belønning, og hvis Dadel havde været ham en Sorg.

Kun ét Øjeblik havde Sørgenhøjtidens rigtig taget

ham om Hjertet. Det var inde i Kapellet, i det Øjeblik, de løftede Kisten op for at bære den ud. Oppe fra Orglet havde de sunget „Dejlig er Jorden“, men over de andre Røster havde en Kvindestemme lydt, slet ikke nogen køn Stemme — men der var noget i den Stemme — noget kendt — noget, der syntes ham at kalde paa Erindringer, han husede i en eller anden fjern Krog i sit Hjerte, og at røre ved gamle Saar, som han for længe siden troede lægte Der kom Taarer i hans Øjne; han saa Forældrene vandre i Pilgrimsdragt, Haand i Haand, over Tærskelen til det store ubekendte — to gamle, hvide Fugle, der stundede mod Hvilen.

Og nu var de naaet hen til Graven. Der stod nogen der og ventede, en Kvinde, tilsløret. Da Præsten foldede sine Hænder for at bede over de døde, brød hun ud i Graad.

Johannes gik hen til hende, saa snart Jordpaakastelsen var forbi.

„Goddag, Maja.“ Og nu kom ogsaa Valborg og Alex.

Maja var helt opløst i Graad. „Tak fordi I vilde kendes ved mig,“ hulkede hun. Paa Hatten havde hun en kostbar Strudsfjer, og hendes elegante Sørgedragt fik hendes Skønhed til at straaale med en sær, bristende Glans.

Men for Johannes's Øren klang hele Tiden den stærke Kvindestemme, der havde sunget Pilgrims-sangen ind i hans Hjerte. —

Ved Udgangen fra Kirkegaarden stod der en Kvinde og saa ud, som hun ventede paa nogen. Hun var fattigt klædt men gjorde sig øjensynlig Umage for at opretholde et vist kunstnerisk Præg: til den

korte, drapfarvede Jaket, den slidte og falmede sorte Kjole, de fortraskede Støvler og forvaskede Handsker bar hun en stor, opkrammet Hat med blaa Besætning. Idet Johannes kom, traadte hun ham i Møde.

Han standsede: „Eva!“

Hun rakte ham Haanden. „Jeg kunde ikke modstaa Fristelsen til at hilse paa Dem!“

„De synger her — ved Begravelser.“

„Man skal jo leve.“

„Og De er gaaet fra Teatret?“

„Ja — jeg var jo i Rusland — det gik, som jeg tænkte — da han ikke kunde faa flere Penge ud af mig, lod han mig sejle min egen Sø, og saa var jeg jo imidlertid kommet ud af det ved Teatrene. Jeg var glad, at jeg kunde faa dette her.“

„Fortryder De ikke, at De rejste med — ham?“

„Jeg fortryder ingenting.“ Det kom haardt. „Og hvad skulde det ogsaa nytte? Jeg har dog ikke gjort andet, end hvad jeg var nødt til. Det var vel Vorherre, som vilde have, at jeg skulde igennem det, for at jeg skulde komme ind paa noget, som var bedre.“

Han stod lidt og saa paa hende.

„Tror De da paa Vorherre, Eva?“

Hun mødte hans Blik.

„Det har jeg altid gjort, kære. Ellers var det hele da heller ikke til at holde ud.“

Johannes blev hjemme i otte Dage. I den Tid gik han om og tog Afsked med Byen. Han besøgte alle de Steder, hvor han havde levet sin Barndoms og

sin første Ungdoms Aar. Tilsidst var han inde i Gaarden til den Ejendom, hvor Højesteretssagfører Denker havde sit Kontor. Klematisen blomstrede ikke mere, og Vildvinen havde taget Efteraarets Blodfarve, men Duerne kurrede ligesaa fredeligt som før.

Men den sidste Dag gik han ud paa Kirkegaarden til den friske Dobbeltgrav.

„Sov sødt, I to gamle trofaste, kærlige Hjerter,“ sagde han ved sig selv. „Finder jeg mon nogensinde i Verden nogen, der vil elske mig som I?“

Da han kom hjem, var hans Øjne fugtige. Men hans Holdning var rank.

„Nu har jeg taget Afsked,“ sagde han. „Jeg har kastet los, og imorgen rejser jeg.“

„Og du er glad ved det nye Liv, du er begyndt paa?“ sagde Valborg.

„Jeg er glad, fordi det er det Liv, jeg selv har valgt mig. Jeg maa føre min Tilværelse igennem for min egen Regning.“

Alex og Valborg fulgte ham paa Banegaarden den Aften, han rejste. Bag efter gik Alex med Valborg hjem i de tomme Stuer; hun havde bedt ham følge med op og drikke Té.

„Nu har jeg ikke et Menneske tilbage at leve for,“ sagde hun.

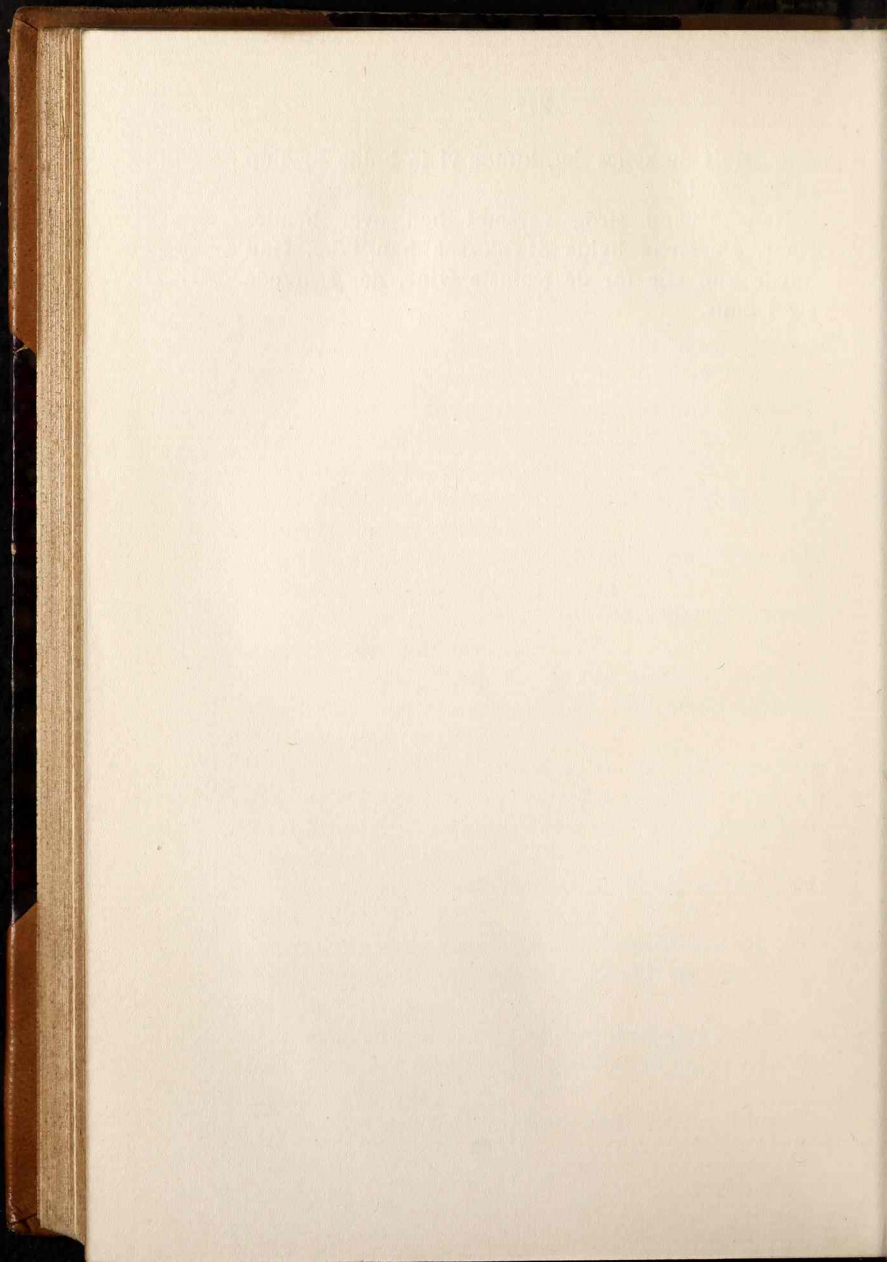
„Har du ikke mig, Valborg?“ sagde han og greb hendes Haand. „Jeg troede, du holdt en lille Smule af mig.“

„Jeg har holdt af dig, lige saa længe jeg har kendt dig, Alex. Jeg fik ikke en glad Time mere, hvis du gik fra mig nu.“

„Det gør jeg heller ikke,“ sagde han og blev lidt

rød. „Hvis du synes det, kunde vi jo holde Bryllup til Foraaret.“

Hans Haand strøg varsomt hen over hendes Haar. De smaa hvide Stænk saa han ikke. Han havde kun Øje for de trofaste Øjne, der sænkede sig i hans.



ALBERT GNUDTZMANN

Mads Brilles Herregaard. En Sommerhistorie. Andet Oplag. 2 Kr. 75 Øre.

Sophus Bauditz skriver i „Vort Land“:

Kære Albert Gnudtzmann!

Du skal have hjertelig Tak for Din Bog — ikke blot fordi Du var saa venlig at sende mig den, men endnu mere for den Glæde, som Læsningen af den har skaffet mig.

Hvor er det dog fornøjeligt engang at faa en fornøjelig Bog, og at træffe en Forfatter, der ikke ser Rødt og Hvidt, Gult og Grønt som det bare Graat i Graat!

Jeg kan ikke tænke mig andet, end at de mange, mange, der hvert Efteraar gaar og sukker — i Reglen forgæves — efter en behagelig underholdende Fortælling med godt dansk Humør, med Sommersol og Landluft, med passende Spænding, tilstrækkelig ung Kærlighed og lykkelig Udgang, de maa blive himmelglade for „Mads Brilles Herregaard“ — de skulde da ske Skam, om de ikke blev det!

Du har jo mange Gange tidligere, i Romaner og paa Scenen, vist, at Du har et ualmindeligt fint Blik for det dæmpede, det vemodige, for Livets Alvor og Livets Skygger; men jeg vil have Lov til at sige Dig en personlig Tak, fordi Du nu har vist, at Du ogsaa kan slaa Dig løs, ungdommelig og kaad som en Student, der har „Landlov“.

Sammenligninger halter altid — og det skal de. Men skulde jeg sammenligne, ikke Din Bog, men den Stemning jeg kom i ved at læse den, med noget, jeg husker, saa maatte det blive med den Glæde, det harmløse Behag, jeg følte, første Gang jeg læste „Nøddebo Præstegaard“. Den er Juleferie, „Mads Brille“ er Sommerferie.

Jeg skal ikke trætte Dig med at opregne de Scener og Figurer i Bogen, jeg har moret mig mest over, men jeg kan dog ikke lade være med at nævne Din herlige Sagfører — han er jo et rent Fund!

— Til Lykke med Bogen!

Bliver den ikke, hvad man saa smukt kalder, „Aarets Julebog“, saa er jeg ikke

Din hengivne

SOPHUS BAUDITZ

ALBERT GNUDTZMANN

Den tunge Arv. Fortælling. 3 Kr.

„En Roman i gammel Stil, roligt og jevnt fortalt, uden Stakåndethed og uden mange Overraskelser, men vindende ved en Tilforladelighed i Livsopfattelsen og en vis ironisk Humor.“ — „*Berlingske Tidende*“.

„Rent kunstnerisk højest naar Gnudtzmann i det Billede, han gennem smaa Citater eller gennem smaa Perspektiver, der aabner sig for Læseren i Personernes Samtale, giver af selve Geniet Klemens Hansen, hvis robuste Egoisme, brede og grove Kunstnerhovmod straalere saa kosteligt paa Baggrund af hans blide, folkelige Tonedigtning. Dette er i Sandhed ægte og ypperlig Kunst.“ — „*Nationaltidende*“.

Miniaturbilledet. Roman. 4 Kr. 50 Øre.

„„Miniatur-Billedet“ er en i Henseende til stoffligt Indhold ganske anselig Roman, der i sin Skildring af forskellige Karakterer og Skæbner giver et interessant Miniaturbillede af moderne dansk Kultur indenfor en vis borgerlig Sfære. To hinanden modsatte Mennesketyper er stillet overfor hinanden til gensidig Belysning og moralsk Værdsættelse: Den ene Type er den beregnende Stræber og Egoist, hvis haarde, hjerteløse Fysiognomi er tegnet med faa, skarptridsede Træk, den anden Type er den offervillige, næstekærlige Idealist, den fødte Menneskeven, hvis Skikkelse er søgt levendegjort baade ved Medfølelse og lun Ironi.“ — „*Vort Land*“.

Departementchefens Brodersøn. Roman. 4 Kr.

„Der kunde fremdrages mange Enkeltheder i Gnudtzmanns Bog, ikke mindst den udmærkede Karakteristik af Livet i „den røde Bygning“, der pynter Titelbladet i en overmaade fin og stilfuld Gengivelse, men vi maa standse her og overlade de mange Læsere, „Departementchefens Brodersøn“ sikkert vil finde, Nydelsen af selv at opdage, hvor meget godt og ægte denne Bog i Virkeligheden rummer. — „*Nationaltidende*“.

ALBERT GNUDTZMANN

Randa Dige. Fortælling. 2 Kr. 75 Øre.

„Randa Dige“ er en Roman, der ved sin Menneskeskildring søger et godt Stykke op over det Almindelige. Den gør det alene, fordi Forfatteren har opsøgt ejendommelige Mennesker og forsøgt at fæstne nye Ansigter. Vi kommer i denne Skildring af Hverdagene udenfor Hverdagslivets fladtraadte Figurgalleri.“ — *Herman Bang i „København“*.

„Ved sin varme og humane Livsanskuelse ikke mindre end ved Handlingens og Personernes Originalitet er „Randa Dige“ bleven en ualmindelig smuk og fin Bog.“ — *V. Ø. i „Illustreret Tidende“*.

En Særlings Roman. Fortælling. 3 Kr. 75 Øre.

„Dette er en af de betydeligste blandt Efteraarets Bøger, ikke saameget ved Stil og Udførelse som ved Alvoren og Uforfærdetheden i Emnets Behandling. Læseren vil faa Bogen kær og med megen Glæde dvæle ved dens Tanker. Forfatteren kender meget nøje de Mennesker, om hvilke han skriver, og han viger ikke et Fodsbred fra sin Bane af noget som helst Publikumshensyn.

Med *En Særlings Roman* har Hr. Gnudtzmann hævdet sig en Plads blandt de danske Romanforfattere. Vore Dages København er her set og afbildet meget personligt, nok roligt men dog med en Aandens Oprørthed, der virker stærkt paa Læseren.“ — *„Politiken“*.

Det stille Vand. En Fortæll. om Ungdom. 3 Kr. 50 Øre.

„Som Forfatter er Albert Gnudtzmann i Slægt med Soph. Schandorph. Han er ikke bange for et stærkt Ord i Replikkerne, og han ynder at opsøge de smaa, stille Existenser.

... Forfatteren har en sikker Smag, der aldrig lader ham gaa over Stregen, og som er i Slægt med Sophus Bauditz'. Forfatterens nye Bog: „Det stille Vand“ har de samme gode Egenskaber, som man kender fra „Idealister“, „Gadespejlet“ og „Ridder Thorvald“. —

Her er den rette Kolorit, den rette Lokaltone, der ikke mindst er Skyld i, at man med Fornøjelse læser Albert Gnudtzmanns sidste Bog“. — *„Vort Land“*.

ALBERT GNUDTZMANN

Ridder Thorvald. En lille københavnsk Roman. 3 Kr.

„Man kunde fristes til at sige, at Gnudtzmanns Bog — i Ordets bedste Forstand — indeholder en god Moral, idet den baade i komisk og alvorlig Belysning giver Modsætningen mellem dem, der vinder frem til Lykken, fordi de har Viljen og Kræfterne til at naa den, og dem, der maa bukke under, fordi de hverken har Kræfter eller Vilje. Forfatteren tager utvivlsomt lidt dybere Sigte, end det tilsyneladende ser ud til i Novellens lette og underholdende Form, men det er ikke Fortællingens ringeste Fortrin, at den er skreven med et frisk Lune, en ægte Følelse, der vil give Forfatteren et yderligere Tag i den Læseverden, han allerede har vundet for sig.“ — „*Berlingske Tidende*“.

Gadespejlet. Fortælling. 3 Kr. 50 Øre.

„... En helt igjennem fornøjelig Bog. Hr. Gnudtzmann har et fortræffeligt Humør og et lyst Sind, og selv om der i denne Verden er Meget, han kunde ønske anderledes og med Alvor og ubestrideligt Talent vil drage i Leding mod, saa gør han det dog altid med en Skjælm i Øjet og en lun Latter.“ — „*Jyllandsposten*“.

„... Forf. vil faa Fornøjelse af dette sit Opus 2, hvori Løfterne fra hans fjorgamle Roman „*Idealister*“ paa en smuk Maade indfries. „*Gadespejlet*“ er en meget underholdende Bog, der vil interessere en stor Læseverden — en vakker Bog, der tjener sin Forfatter til Ære.“ — „*Dannebrog*“.

Idealister. Fortælling. 4 Kr.

„... Der gaar en retsindig og tilforladelig Mands Tone og Opfattelse gennem Fortællingen. Man læser „*Idealister*“ med Fornøjelse og Udbytte. Det er en Historie fra vore egne Dage, og om vore hjemlige, daglige Forhold.“ — „*Dannebrog*“.

„... „*Idealister*“ er og bliver en Bog for sig, et Arbejde, hvor en virkelig Forfatterpersonlighed kommer til Orde.“ — „*Nationaltidende*“.

„... „*Idealister*“ er en original og velskrevet Bog; der er Stil i dens Komposition, Fart og Flugt i Handlingen og Klarhed over Karaktertegningen. Det er en Bog, man læser med Interesse fra først til sidst, og en Bog man har Udbytte af at læse.“ — „*Slagelse-Posten*“.

LAURIDS BRUUN

Fra Bosphorus til van Zantens Ø.

Indtryk fra en Rejse omkring Jorden. 5 Kr. 75 Øre.

„*Laurids Bruun* hører ubetinget til de Forfattere, der forstaar at fortælle om en Rejse, saaledes at det bliver nyt og levende for Læseren, ja endog saaledes, at Læseren, naar han har lagt Bogen fra sig, har Følelsen af selv at have gjort Rejsen med. Ikke mindst er dette Tilfældet med den foreliggende Bog, i hvilken det gælder en Rejse, der begynder i Tyrkiet og gaar fra Bosphorus til Japan, og som afsluttes paa de australske Øer.

Det er en lang Rejse, og det er en omfangsrig Bog, men man trættes paa intet Punkt i Bogen ved Læsningen. Thi Laurids Bruun er en livlig og underholdende Fortæller, hvad enten han beskriver Opholdet i Jernbanekupeen og sine Rejsefællers smaa Særegenheder, eller han beskriver Folkelivet i Østens Byer og Skikkene, der hersker i hine fjerne Egne.

... Det er et stort og righoldigt Galleri af Billeder, denne Rejseksildring indeholder, en broget Vexlen af Indtryk fra hine interessante Egne og en lang Række af forskelligartede Skikkelser, der i Bogen glider forbi Læserens Blik. Og alt kommer det til at staa saa klart og lyslevende under Læsningen, at Interessen og Forstaaelsen ikke paa noget Punkt svigter.“ — „*Aftenposten*“.

Van Zantens lykkelige Tid.

Kærlighedsroman fra Pelli-Øen. Oversat og udgiven af Laurids Bruun. 4 Kr. 25 Øre.

„Hvilket Stof Laurids Bruun end tager op til Behandling, bliver det levende under hans Haand. Han er først og fremmest den udmærkede Fortæller. Intet Under derfor, at han efterhaanden har vundet sig en baade stor og paaskønnende Læsekreds. En ny Bog af ham imødeses med Forventning.

„*Van Zantens lykkelige Tid*“ er paa sin Vis i nær Slægt med „*Hjemad*“. Den er saa fængslende og velskreven en Roman, at den paa ny vil samle lyttende Skarer om den underholdende Fortæller.

Mange af Laurids Bruuns Venner vil maaske sætte større Pris paa den lille „*Hjemad*“, men „*Van Zanten*“s Kærlighedsæventyr vil tage det store Publikum med Storm.“ — „*Dannebrog*“.

Gillekop.

HARALD TANDRUP

Et Æventyr fra vore Dage. 2det Oplag. 2 Kr.

„En fornøjelig og til Tider ret hvas Fortælling om, hvorledes Trollden Gillekop besætter en vordende Digter, saa han faar ham ansat ved Smudsbladet „Trompeten“ og til sidst er ved at faa gjort ham helt til Trolld. Men saa sejrer Kærligheden i ham og han bliver en habil Folkeskolelærer, der tager et Arbejde op for at bekæmpe Trolldene, der findes i alle Klasser og alle Institutioner.

Bogen er skreven med Lune, og dens Snert rammer, hvor den sigter. Hulheden, Uvidenheden og Løgnen, der hersker paa „Trompeten“s Kontor, er mesterligt skildret. Man vil ikke fortryde at stifte Bekendtskab med Bogen.“ — „*Ribe Stiftstidende*“.

ASTRID EHRENCRON-KIDDE

Martin Willéns underlige Hændelser.

3 Kr.

„Denne Bog har Betingelse for at gøre Lykke. Den indeholder rigtige Fortællinger, hvor der sker noget — hvor Læseren fængsles og underholdes. Oven i Købet har Fru Kidde en ikke helt almindelig Skildre-Evne. Hun maler nydeligt et Landskabs, en Gades, en lille Bys Stemning. Hendes Personer staar ikke altid saa tydeligt tegnede. Til Gengæld kender hun og har dygtigt opdyrket den Kunst at forberede, tilrettelægge og udforme mærkelige Begivenheders Spænding....

I det hele betyder „Martin Willéns underlige Hændelser“ Udvikling og et anseeligt Fremskridt i Fru Astrid Ehrencron-Kiddes Forfatterskab.“ — „*Nationaltidende*“.

„I „Brevene“ er Handling og Stemning saa nøje sammenknyttede, at de i Forening skaber den fuldkomne, den dybt, den intimt bevægende Kunst. Denne Fortælling er et lille sammentrængt Mesterværk af en Novelle.... Fru Kiddes fintmærkende Sanser giver ogsaa denne Bog den Charme, som ikke kan analyseres, men som umiddelbart fornemmes, og som er — Poesi.“ — *Chr. R.* i „*Politiken*“.

„Bogen er fuld af de skønneste Enkeltheder baade i Skildring og Fantasi. Men dens største Fortrin er den Finhed og Styrke, hvormed disse fire Fortællinger samler sig om hver sit digteriske Maal — der i Virkeligheden er ét for dem alle.“ — *V. R.* i „*København*“.

Blix.

FRANK NORRIS

Oversat af Vald. Rørdam. 2 Kr. 75 Øre. Ib. 3 Kr. 25 Øre.

„Med glad Forventning griber man en ny Oversættelse af Frank Norris, denne fornøjelige og talentfulde Amerikaner, som med sin Frodighed, sit Humør og sin Fantasi af og til kaster et straalende Lysglimt ind i vor hjemlige Literatur. Man bliver heller ikke skuffet denne Gang. Fortællingen om „Blix“, Pigebarnet af Guds Naade og Forfatterens varme Beundring, er skrevet med henrivende Kunst . . . Et fortryllende Hele.“ — *E. i „Politiken“*.

„En stilfærdig Bog, en inderlig, elskværdig Bog, ja, man kunde næsten sige en Idyl, hvor Udslaget vipper mellem en Taare og et Smil . . . En fin, munter og smuk Bog, der navnlig fortjener at faa sit Publikum blandt „unge Folk“. — *„Berlingske Tidende“*.

„En helt igennem lys og fornøjelig Fortælling, fuld af pudsige og overraskende Indfald og sluttende af i en straalende festlig Hymne til Kærligheden og Lykken. Men bag dette muntre og lystige Kærlighedsæventyr skjuler sig dog en fin og aandfuld psykologisk lagttagelse.“ — *F. B. i „Nationaltidende“*.

Jette Gebert.

GEORG HERMANN

Roman. Oversat af Mathilde Lütken. 4 Kr. 75 Øre.

„Det er en rigtig Familiebog af dem, som man har staaende i Bogskabet og kommer tilbage til.“ — *Albert Gnutzmann i „Riget“*.

„Jette Gebert“ er først og fremmest en Kærlighedshistorie Jette Geberts ikke ualmindelige Skæbne skildres med en Glans og en Glød, som gør den fuldstændig ny. De to brændende Hjærter Rosenbaal gennemstraaler alt, hvad der omgiver dem — alt blusser i dyb og lykkelig Skønhed. Selv den mest urokkeligt velnærede Borgerlighed faar i alt Fald et Genskær af det smerteligt-salige Eventyr, som hedder Hjærtets Ungdom. Det er en ualmindelig Bog, fortryllende ved Form og Farve som en Fersken, fyldigt sød og dog frisk. I sin Humor og Karakterskildring kan den minde om Dickens, i sin Lyrik om et Prosadigt som Turgenjevs „Foraarsbølger“. Men Helheden er Georg Hermanns egen ligesom de mesterligt simple og skønne Naturbilleder Denne Bog er fuld af gammeldags og evig-ung Poesi; at kende den er at elske den.“ — *Valdemar Rørdam i „København“*.

Professor Filurius.

SVEND LEOPOLD

Eventyr og Fantasier. 2 Kr. 50 Øre.

„En underfundig Bog. Sirlig, sleben, glimtende af en egen, skarp og tør Ironi, der maaske ikke er meget dyb og omfattende, men rammer, hvor den skal. En behændig Bog, der spiller med Spottens blinkende Knivsblade uden at saare blodigt, der opererer frygtløst til alle Sider, — og dog er ufarlig.“ — „Politiken“.

Det springende Punkt.

KARL LARSEN

Andet Oplag. 3 Kr. Indb. 4 Kr. 25 Øre.

„Karl Larsen har sin Lære, som han vil forkynde med de to Fortællinger, han her har samlet under eet Dække Især den første er gjort med Karl Larsens sikre, kloge og faste Kunst. Hele Forretnings- og Fornøjelsesverdenens særegne Luft slaar En i Møde fra disse Sider med de lige ypperlige Interiører fra Storbankens guldklirrende Lokale og Palmehavenovre paa den anden Side Torvet. I dansk Skildringskunst er Karl Larsen den sikre Penne-tegner.“ — *Johannes Jørgensen i „Nationaltiden“*.

„Bogen byder paa en sikker Kunstdydelse. Ved den rolige lagtagelse og ved den fintmærkende Forstaaelse, hvormed den gennembelyser menneskelige Handlinger og deres Motiver, trænger den ind i Læserens Sind, og de Strenger, den har anslaaet, vil længe vedblive at vibrere.“ — „Riget“.

Familien i Danmark.

POUL LEVIN

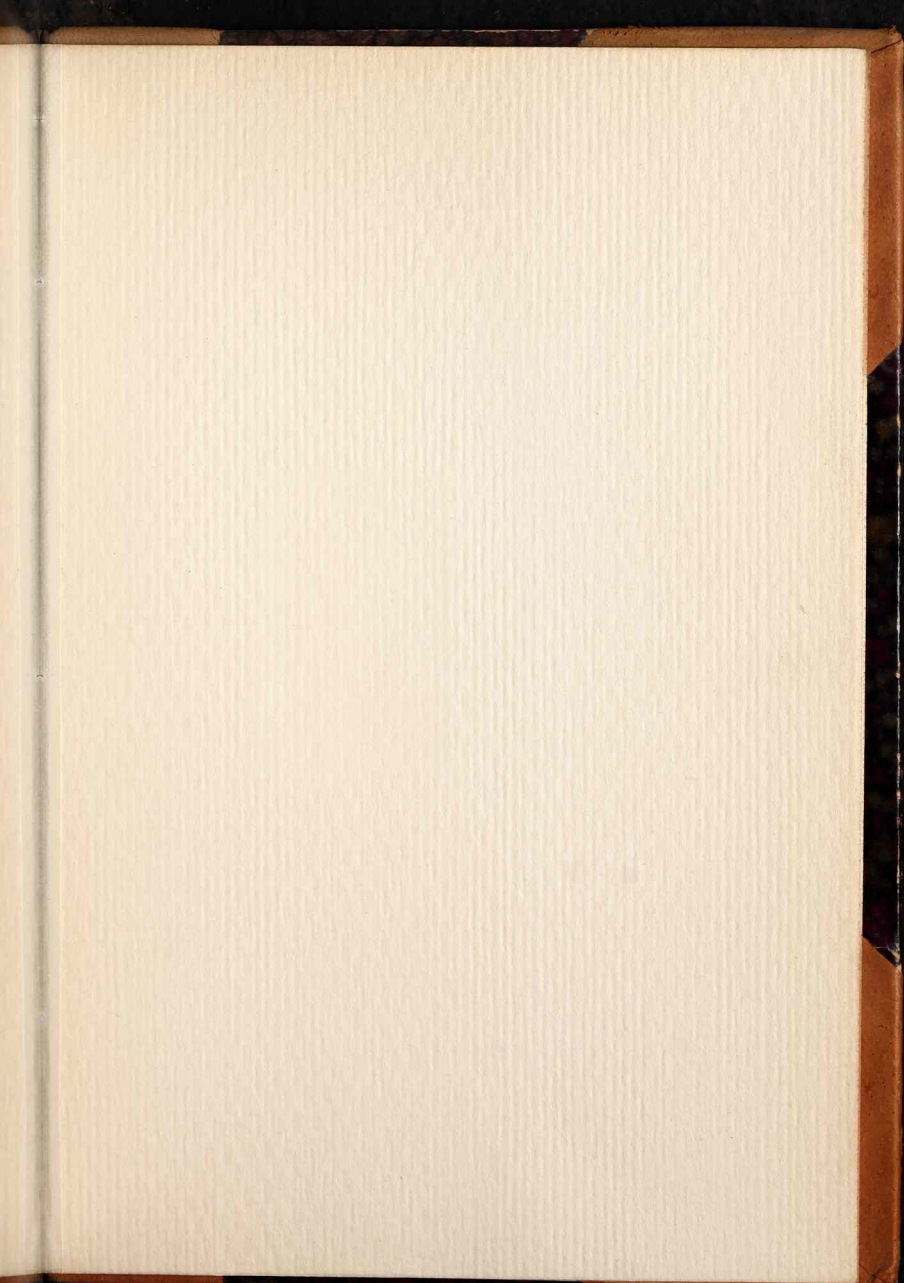
Roman. 5 Kr.

„Der findes i „Familien i Danmark“ ikke blot fine, aandelige Ord om Hjemmet, der er ogsaa nydelige Billeder af Hovedstad og Hovedstadsliv, og de forskellige Mennesketyper er tegnede i lidt silhouetagtige, men sikre, levende Linier. Hertil kommer, at Bogens Handling er tilrettelagt med et dramatisk Haandelag, der fastholder Læserens Interesse til sidste Blad.“ — „Nationaltiden“.

„Det er længe siden, at der er kommen en Bog af den Art i dansk Litteratur Hygge er der over denne Familienroman, og den giver en behagelig Læsning.“ — „Berlingske Tidende“.

„Her foreligger virkelig det sjældne Fænomen: en god Roman en virkelig vellykket helstøbt Bog bygget op efter en god Plan og gennemført paa fuldt ud tilfredsstillende Maade. „Familien i Danmark“ vil gøre stor Lykke og fortjener det.“ — „Ribe Stiftstidende“.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL, NORDISK FORLAG



GYLDENDALSKE
BOGHANDEL



NORDISK FORLAG

